

Beroepscompetentieprofiel Osteopathie

College van Advies

Nederlandse Vereniging voor Osteopathie
en
Stichting het Nederlands Register voor Osteopathie

17 maart 2009

© Nederlandse Vereniging voor Osteopathie, Hilversum, en Stichting het Nederlands Register voor Osteopathie, Emmeloord. Juni 2009

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie en het Nederlands Register voor Osteopathie

*Nederlandse Vereniging voor Osteopathie
(NVO)*

*NVO-secretariaat
Goudbergstraat 49
5583 BB Waalre
Tel: 040-2217630
Email: nvo@osteopathie.nl
Website: www.osteopathie.nl*

*Stichting het Nederlands Register voor Osteopathie
(NRO)*

*NRO-secretariaat
Gildenweg 2
8304 BC Emmeloord
Tel: 0527-231159
Email: info@osteopathie-nro.nl
Website: www.osteopathie-nro.nl*

Inhoudsopgave

1. Voorwoord en woord van dank	4
2. Inleiding beroepscompetentieprofiel en geschiedenis van dit document	6
3. Korte geschiedenis van de osteopathie	8
4. Plaats van de osteopathie in de Nederlandse gezondheidszorg	11
5. Nederlandse definitie van osteopathie	12
5.1. Definitie	
5.2. Onderscheid ten opzichte van andere manuele methoden	
6. Beroepscompetentieprofiel osteopathie	
6.1. Opbouw beroepscompetentieprofiel, CanMEDS	16
6.2. Algemene competentiegebieden en prestatie-indicatoren voor het beroepscompetentieprofiel osteopaat	19
7. Ingangseisen en lengte van de opleiding	65
7.1. Fulltime opleiding	
7.2. Parttime opleiding	
8. Eindtermen van de opleiding: samenvattend overzicht van de vakken en de lesuren	67
8.1. Inleiding	
8.2. Getallen toetsrubrieken en percentage	
8.3. Toelichting	
9. Kwaliteitseisen	74
9.1. Minimumeisen te stellen aan	
a. Wetenschappelijke basis	75
b. Docenten	76
c. Examens	97
d. Thesis	100
e. Klinische stage	102
9.2. Besluit opleiding erkenningscriteria NRO	
a. Systematiek	104
b. Besluit opleiding osteopathie	105
c. Beleidsregel Toetsingscriteria erkenning en visitatie opleidingen	110
10. Literatuurlijst	114

Voorwoord

De Nederlandse Vereniging voor Osteopathie (NVO) en de stichting het Nederlands Register voor Osteopathie (NRO) hebben voorjaar 2005 een College van Advies (CvA) opdracht gegeven tot het ontwikkelen van een BeroepsCompetentie Profiel (BCP) naar moderne maatstaven.

Nadat beide besturen akkoord zijn gegaan met dit BCP zijn ook de leden van de NVO akkoord gegaan met het BCP zoals het voor u ligt. Het College voor Osteopathie bewaakt dit BCP dat geldt als norm voor de opleidingen osteopathie die door het NRO geaccrediteerd worden. Voor de huidige door het NRO erkende opleidingen is voorzien in een overgangsregeling op welke wordt toegezien door het College voor Osteopathie.

Opleidingen en nascholing zullen getoetst kunnen worden aan de in het BCP beschreven competenties.

Het CvA heeft met haar rapport voor de osteopathie in Nederland een belangrijke inhoudelijke norm benoemd rekening houdend met Europese richtlijnen.

In Nederland zijn in het verleden verschillende visies ontstaan bij de verschillende opleiders over de osteopathie. Binnen het CvA zijn deze visies allemaal vertegenwoordigd geweest door deze opleiders uit te nodigen voor dit CvA.

De samenstelling van het CvA was als volgt:

NVO:

- Ton Kouwenberg DO-MRO[®], voorzitter
- Jeroen van Duursen DO-MRO[®], secretaris (gedeeltelijk)

NRO:

- Theo van Well DO-MRO[®], voorzitter
- Hans Netten DO-MRO[®], oud secretaris (gedeeltelijk)

Opleidingen:

- Rob Muts DO-MRO[®], directeur CS te Amsterdam
- Gert-Jan Goede DO-MRO[®], docent FICO te Antwerpen
- Luc Peeters DO-MROB, Bsc. (Hons.) Ost.Med., lid directie IAO te Gent

Adviseurs:

- Tits Jansen, arts MBA
- Hetty van Wolde, onderwijskundige

Het College van Advies werd voorgezeten door Tits Jansen.

Een profiel als dit staat nooit stil. Nieuwe inzichten zullen in de toekomst verwerkt en voorgelegd worden aan het College voor Osteopathie. Op termijn zal een revisie van dit document gewenst zijn.

Woord van dank

Wij zijn veel dank verschuldigd aan de opleidingen. In het verleden hebben zij veelvuldig tegenover elkaar gestaan en zij hebben zich daar overheen gezet. Zij hebben hun maatschappelijke verantwoording genomen. Mede namens alle collega osteopaten willen wij hier onze waardering over uitspreken.

Ook veel dank zijn we verschuldigd aan Hetty van Wolde en Tits Jansen. Met hun deskundigheid en een rustige, overzichtelijke en vasthoudende manier van werken zijn we gekomen waar we nu zijn.

Ton Kouwenberg DO-MRO®
voorzitter NVO

Theo van Well DO-MRO®
voorzitter NRO

Inleiding beroepscompetentieprofiel en geschiedenis van dit document

In 1995 werd door de gezamenlijke medische faculteiten, het artsengenootschap KNMG en afgevaardigden van het ministerie van WVC en van de landelijke organisatie van co-assistenten het Raamplan 1994¹ vastgesteld en aan de ministers van O&W en WVC aangeboden. Het Raamplan 1994 is een beschrijving van het beroepsprofiel en de eindtermen van de basisartsopleiding. Het Raamplan beschrijft in de eindtermen de eisen waaraan een afgestudeerd basisarts dient te voldoen en is als zodanig de handleiding voor de onderwerpen welke in de opleiding behandeld en bij het examen gekend en beheerst dienen te worden. In 1997 werd een algemeen hoofdstuk uit het Raamplan als uitvoerende maatregel toegevoegd aan de wet BIG. In de jaren daarna is deze systematiek verspreid over alle medische en paramedische vakken.

Vrij kort daarna verscheen het eerste *beroepscompetentieprofiel*. Een vak werd niet meer beschreven in kennis- en vaardigheidsonderdelen, maar uitgangspunt voor de beschrijving werd wat men in de dagelijkse praktijk moest kunnen. Competenties zijn combinaties van kennis, vaardigheden en gedrag/attitude. Met deze laatste inbreng kreeg men onderwijskundig twee nieuwe instrumenten in handen: studenten moeten zaken niet alleen weten en kunnen, maar ze dienen ook effectief gedrag geleerd te hebben, waardoor zij hun medische doelstellingen ook werkelijk bereiken. Anderzijds geeft de beschrijving ook meer mogelijkheden om studenten waarvan iedereen zegt dat zij qua attitude niet in het vak thuis horen ook te kunnen weren, iets wat anders zonder transparante maatstaf voor de rechter een moeilijke zaak is.

In 2000 werd in Canada voor medische opleidingen een nieuwe systematische indeling van deze competenties geïntroduceerd, CanMEDS, Canadian Medical Education Directives for Specialists². De focus van het CanMEDS-model is gericht op verbetering van de zorg door naast de betreffende medische expertise (in dit geval de osteopathie) onderscheid te maken in 'rollen' waar de (para)medisch beoefenaar mee te maken krijgt bij de beroepsuitoefening. Deze rollen zijn: communicatie, samenwerking, kennis en wetenschap, maatschappelijk handelen, organisatie en professionaliteit. Zie verder hoofdstuk 6.

In 2003 besloten NRO en NVO tot een gezamenlijke en algemene revisie van al hun regulerende documenten. Enerzijds betrof dit alle reglementering en anderzijds de inhoudelijke documenten beroepsprofiel en beroepscode. Wat betreft het beroepsprofiel stelde zij daartoe het College van Advies samen. Destijds lag de normering en de toepassing van die normering in handen van het bestuur van de Stichting het NRO. Deze besloot op basis van de voorgangers van dit document, maar veelal ook op historische gronden of ontstane inzichten binnen haar eigen gelederen. Dit verdroeg zich niet alleen niet meer met de moderne vormen van regelgeving, maar gaf ook regelmatig spanningen met de opleidingen en de beroepsgroep. Wie gaf hen het recht en op welke opvattingen baseerden zij hun beslissingen.

Dit nu is met de eerder genoemde nieuwe regelgeving en met dit beroepscompetentieprofiel inzichtelijk geregeld waarbij ook de overgangperiode hier naar toe en de wijzigingsprocedure hierna goed beschreven is. Iedereen heeft voortaan een in de aan zijn functie aangepaste mate invloed op het beleid. Tevens is er een in een westerse maatschappij gewenste scheiding aangebracht tussen regelgeving (College voor Osteopathie), uitvoering (opleidingen) en controle (register en College van Beroep).

In de afgelopen jaren mochten wij binnen de commissie en binnen de besturen een toenemend compromisbereidheid en een na elkaar toegroeien van standpunten constateren. Natuurlijk is daarbij een middeling gezocht in beschrijving op hoofdlijnen en beschrijving in details. Wij menen hierin voor deze eerste versie tot een aanzienlijk niveau gekomen te zijn.

-
1. Raamplan 1994, eindtermen van de artsopleiding. Onder redactie van J.C.M. Metz, E.H. Pels Rijcken-van Erp Taalman Kip, en B.W.M. van den Brand-Valkenburg. Uitgave Kath. Universiteit Nijmegen, 1995. ISBN. (In 2001 verscheen Raamplan 2001 met een aantal aanvullingen en een overzichtelijker indeling.)
 2. CanMEDS 2000 project: "Skills for the new millennium: report of the societal needs working group. Sept 1996.

Anderzijds leerde de historie dat uitspraken zonder toetsingscriteria de discussie eerder aanwakkerde dan richting gaf. In hoofdstuk 9.2c “Beleidsregel Toetsingscriteria erkenning en visitatie opleidingen” vindt u daarom ook een concretisering van de criteria die de NRO-visitatiecommissie voor de erkenning van opleidingen bij haar werk zal gebruiken.

Het rapport beschrijft de opleidingen zoals ze volgens haar zouden moeten zijn. Op een aantal punten betekent dit aanzienlijke wijzigingen, lees uitbreiding, voor de huidige opleidingen. Omdat de opleidingen particuliere en geen staatsgesubsidieerde opleidingen zijn zullen sommige zaken langzamer gaan dan gewenst. Naast dit beroepscompetentieprofiel is daarom door het College voor Osteopathie apart van dit beroepscompetentieprofiel een overgangsregeling goedgekeurd die een voortvarend, maar ook realistische kijk op de overgangsproblematiek gestalte geeft. Een aantal zaken kunnen op korte termijn gerealiseerd worden, voor enkele punten geldt een maximale overgangstermijn van 5 jaar. U vindt de exacte data in de overgangsregeling.

Een dergelijk document heeft geen eeuwigheidswaarde. Niet ongebruikelijk is een revisie na ongeveer 5 jaar. Zoals u elders kunt lezen besprak het College van Advies op enkele plaatsen zelfs een kortere evaluatietermijn.

Dit document is ingebracht in de Europese discussie over de eisen te stellen aan osteopathie opleidingen. Parallel aan de totstandkoming van dit stuk is binnen het Forum for Osteopathic Regulation in Europe (FORE) gewerkt aan de “Standards of Osteopathic Education and Training” (FSOET).

De NVO en het NRO hopen met dit document ook een bijdrage te kunnen leveren aan de totstandkoming van een maatschappelijke erkenning van de osteopathie.

Mede namens de besturen van NVO en NRO,

Hetty van Wolde
onderwijskundige

Tits Jansen, arts MBA
organisatieadviseur

Korte geschiedenis van de Osteopathie

Mondiale geschiedenis

Andrew Taylor Still MD

A.T. Still (1828–1917), de uitvinder van de osteopathie was een plattelandsarts die geboren is in een predikantenfamilie. Toen hij in korte tijd, ondanks hulp van de beste geneeskundigen van zijn tijd, vier van zijn kinderen aan meningitis en longontsteking verloor, besloot hij op zoek te gaan naar een betere geneeskunde. Vanuit zijn achtergrond en in die tijd begrijpelijk, bestudeerde hij de randgebieden van de geneeskunde als ook geneeskundes van andere volkeren. Tevens onderzocht hij de geneeskundige mogelijkheden van een aantal spirituele stromingen.

Onder andere hierdoor kwam hij in aanraking met de “bone setting”, zoals beoefend door de medicijnmannen van de Shawnee-indianen, wat hem tot de basisgedachte bracht van de beïnvloeding van ziekte via correctie van het bewegingsapparaat.

Daarnaast selecteerde Still op basis van studie en ervaring een aantal andere technieken. Feitelijk was hij een eclecticus die geleidelijk aan systeem aanbracht in door hem bewezen geachte diagnose- en behandeltechnieken. Hij baseerde zich bij zijn keus uitsluitend op de empirie.

Zijn spirituele achtergrond is altijd duidelijk zichtbaar geweest in dat hij van begin af aan uitging van de perfect geschapen mens en centraal stelde dat de mens een zelfherstellend vermogen heeft, dat, mits niet geblokkeerd door interne of externe invloeden, zorgt voor een harmonisch gezond lichaam en geest. Zijn uitgangspunt was een eenheid van lichaam, geest en ziel.

Still beschouwde standsafwijkingen van de wervelkolom als een centrale oorzaak van de meeste ziekten. Een bewegingsverandering belemmert volgens de osteopathie de functie van de omringende zenuwen en vaten. Herstel hiervan gaf in zijn visie het zelfherstellend vermogen van de mens de ruimte om de harmonie te herstellen. Het gebruik van medicijnen beschouwde Still als een zwaktebod. Chirurgie werd naar zijn mening veel te vroeg ingezet. Dit moet in die zin begrepen worden dat Still waarschijnlijk van mening was dat osteopathie een betere vorm van behandeling was die op zijn minst eerst geprobeerd zou moeten worden.

In 1892 richtte Still in Kirksville de *Amerikaanse School voor Osteopathie* op.

In 1910 besloot de American Medical Association op basis van het rapport Flexner van 1905 tot een erkenningsregeling van geneeskunde opleidingen gebaseerd op de westers universitaire opvattingen over geneeskunde. Dit leidde er toe dat de meeste osteopathische scholen om financiële overlevingsredenen gedwongen werden zich te distantiëren van de kern van Still's originele theorie. Niet alleen raakten de manuele technieken in de V.S. op de achtergrond, ook het concept van het zelfgenezend vermogen van de mens en de spirituele achtergrond van de theorie van Still raakten grotendeels uit zicht. De Amerikaanse variant van osteopathie ging meer en meer op de algemene geneeskunde lijken.

John Martin Littlejohn (1865–1947)

John Martin Littlejohn studeerde aanvankelijk talen, theologie, geneeskunde, filosofie en sociologie. Na aanvankelijk als dominee beroepen te zijn, werkte hij later aan de universiteit van Glasgow.

Door ziekte was hij gedwongen een ander klimaat te zoeken en emigreerde hij in 1892 naar Amerika waar hij een universitaire aanstelling kreeg en later hoofd werd van *Amity Universiteit* in College Springs, Iowa. Het andere klimaat gaf geen herstel voor zijn ziekte en hij wendde zich tot A.T. Still voor behandeling. Dit bracht hem spoedig herstel, wat grote indruk op hem maakte. Still bood hem

een positie als docent algemene geneeskunde aan en Littlejohn ging bij hem in opleiding tot osteopaat. Als spoedig werd hij deken van Still's *Amerikaanse School voor Osteopathie*.

Een theorieconflict over wat de basis van de osteopathie was, anatomie of fysiologie, leidde al spoedig tot een verwijdering. Een tweede verschil was dat Littlejohn een groter accent legde op een theoretische basis, dit in tegenstelling tot Still die voornamelijk uit bleef gaan van zijn praktijkervaring. Hij richtte in 1910 te Chicago de Universiteit voor Osteopathie op. Deze school heeft een grote bijdrage geleverd aan de wetenschappelijke onderbouwing van de osteopathie.

In 1913 verhuisden Littlejohn en zijn broers terug naar Engeland en richtte Littlejohn in 1917 the *British School of Osteopathie* op. De Europese osteopathie is mede door hem vorm gegeven.

William Garner Sutherland (1873–1954)

William Garner Sutherland is geboren in Wisconsin, V.S. Hij studeerde aan de universiteit van Upper Iowa en werd later uitgever van de Daily Herald in Austin, Minnesota. Van 1989-1900 studeerde hij osteopathie bij A.T. Still, in de zelfde tijd als Littlejohn.

Hij onderhield zichzelf als student door de teksten te redigeren van zijn fysiologieleraar, Dr. Littlejohn, die ook een medestudent van Sutherland was.

Osteopathie in het craniale bereik

Sutherland raakte speciaal geïnteresseerd in de beweeglijkheid van de schedelbotten, waarover hij in 1939 The Cranial Bowl publiceerde. In de jaren '40 kreeg zijn theorie meer energetische en spirituele connotaties. Hij gebruikte termen als "liquid light", "potency", "breath of life" en "primary respiratory mechanism" (PRM). Craniale osteopathie is later door Sutherland aan de osteopathie toegevoegd.

Europese geschiedenis

De ontwikkeling van de Europese osteopathie is grotendeels goed te begrijpen uit de ontwikkelingen in Amerika, Engeland en Frankrijk. Belangrijk verschil met Amerika is dat de Europese osteopaten nooit toestemming hebben gekregen medische technieken te gebruiken en juist door deze beperking de *manuele* osteopathie hier tot bloei kon komen.

De "Engelse" osteopathie is voornamelijk osteopathie gericht op het bewegingsapparaat. Osteopathie in het craniale en viscerale bereik worden aldaar merendeels postacademisch onderwezen.

In 1950 richtte de fysiotherapeut Paul Gény, samen met de Engelse osteopaat Thomas G. Dummer, l'École *française d'Ostéopathie* op. Het doel was ook niet-artsen de kans te bieden om de osteopathische kunst te leren. De "Franse" osteopathie heeft op het Europese continent een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de osteopathie in het viscerale bereik (Barral en Weisschenk).

Een andere ontwikkeling is de opkomst in Europa van de artsen die osteopathie praktiseren. Dit had een ander gevolg dan in Amerika, waar osteopathie vermengd werd met medische technieken. In Europa trad een vermenging op met manueel therapie en chiropractie wat feitelijk leidde tot een eclectische benadering van de manuele geneeskunde: werken met technieken die werkzaam lijken zonder het mensbeeld van de osteopathie.

Nederlandse geschiedenis

De Osteopathie in Nederland is begonnen vanuit de ontwikkeling in Frankrijk, welke zich in 1985 via België in Nederland ontwikkelde. Vanuit deze Franse invloed heeft de Nederlandse osteopathie zich sterk ontwikkeld op de drie aspecten van osteopathische benadering: parietaal, craniaal en visceraal.

In 1987 is de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie opgericht, waarna in 1989 de oprichting van het Nederlands Register voor osteopathie volgde. Dit laatste werd in 2000 notarieel geformaliseerd. De vereniging, het register en de op Nederland georiënteerde opleidingen voor osteopathie houden zich vast aan de totale benadering van de patiënt op parietaal, craniaal en visceraal gebied.

Dit beroepscompetentieprofiel is geschreven in samenwerking met 3 scholen in Nederland en Vlaanderen waarvan veel studenten zich registreren in het NRO. Zij hebben een iets verschillende inbreng. De International Academy of Osteopathy neigt meer naar de Engelse school, het College voor osteopathische geneeskunde Sutherland en de Flanders International College of Osteopathy neigen meer naar de Franse school. In de discussie over dit beroepscompetentieprofiel kristalliseerde zich dit uit tot een osteopathie met een evenwichtige verdeling tussen parietale, viscerale en craniale osteopathie, waarbij er enige kwantitatieve ruimte in de lesurenverdeling bleef voor deze verschillen (zie hoofdstuk 8).

Plaats van de osteopathie in de Nederlandse gezondheidszorg

Osteopaten werken in Nederland voornamelijk in de eerste lijn. Er zijn zowel zelfstandig gevestigde osteopaten als osteopaten die in een samenwerkingsverband met andere (para)medici of in een gemeenschappelijk gebouw werken. Voor een aanzienlijk deel van de osteopaten kan gesteld worden dat zij, mogelijk mede door hun eerdere werk als fysiotherapeut, goede relaties hebben met overige eerstelijns behandelaars.

Osteopaten werken niet (verplicht) op verwijzing. Dit betekent dat zij door hun opleiding in staat zijn op eerstelijns niveau te herkennen of klachten eerst nader onderzoek vereisen, waarvoor dan verwezen wordt naar de huisarts, dan wel dat de patiënt op het juiste adres is. In de overgrote meerderheid van de gevallen is dit overigens daarin al duidelijk dat de patiënt reeds een lange weg van diagnostiek en behandeling elders doorlopen heeft.

Het overgrote deel van de Nederlandse osteopaten werkte eerder als fysiotherapeut. Als fysiotherapeut vielen hun behandelingen juridisch en qua tarief en declaratiestructuur onder de zorgverzekeringswet en aanpalende wetten.

Voor inschrijving in het NRO dienen osteopaten na een overgangstermijn van 3 jaar uitsluitend als osteopaat werkzaam te zijn. Zo niet, dan wordt geen herregistratie verleend. Gedurende de overgangstermijn dient de osteopaat zijn osteopathiepraktijk niet te voeren in hetzelfde gebouw waar hij mogelijk nog als fysiotherapeut werkt, en een gescheiden administratie te voeren. Zijn osteopathisch handelen valt daarmee niet onder de wet- en regelgeving die van toepassing is op zijn eventuele handelen als fysiotherapeut, bijvoorbeeld de wet BIG en de zorgverzekeringswet.

Nederlandse definitie van osteopathie

Osteopathie is een diagnose- en behandelmethodes waarbij de manuele patiëntenbenadering als doel heeft de gezondheid van de patiënt te optimaliseren en te onderhouden. Zij grijpt aan op de zelfregulerende mechanismen van de mens. Osteopathie baseert zich op het concept dat de mens als levend organisme een structurele (anatomie) en functionele (fysiologie) eenheid is. De focus van de osteopathie ligt op de benadering van de optimalisering van de gezondheid van de patiënt met het doel ziekten te genezen. Osteopathie is hiermee een filosofie en een denkwijze.

De volgende principes worden gehanteerd (oorspronkelijke tekst van A.T. Still)

- The body is a unit; the person is a unit of body, mind and spirit.
- The body is capable of self-regulation, self-healing and self-maintenance.
- Structure and function are reciprocally interrelated.

Rational treatment is based upon an understanding of the basic principles of body unity, self-regulation, and the interrelationship of structure and function.

Structuur en functie beïnvloeden elkaar wederzijds via vasculaire, neurologische, lymfatische en biomechanische weg en dit zowel op het macroanatomisch niveau als op de microscopische, biochemische en cellulaire niveaus. Gezondheid wordt gezien als de som van invloeden komende van lichaam en geest.

De osteopathiepraktijk combineert medische en wetenschappelijke kennis met deze osteopathische principes en filosofie.

Wetenschappelijke- en evidence-based kennis hebben een hoge prioriteit in de patiëntenbenadering, dit zowel op onderzoeks- als op behandelingsvlak.

De filosofie van de osteopathie werd ontwikkeld als een omkadering van het herkennen en faciliteren van de zelfregulerende mechanismen in het lichaam door het manueel behandelen van bewegingsbeperkingen en dysfuncties die het normale functioneren van de doorbloeding, de neurologische verzorging en de biomechanica belemmeren. In die zin zijn een structurele diagnose en mobilisaties en manipulaties essentiële componenten van de osteopathie.

De unieke manier waarop osteopathische manipulatie en mobiliserende technieken geïntegreerd worden in de patiëntenbenadering, de behandelduur, de behandelfrequentie en de techniekkeuze zijn zo specifiek dat de osteopathie zich hiermee onderscheidt van andere medische disciplines en relatief veilig is.

De besproken manipulaties zijn niet beperkt tot het "kraken" van gewrichten in de wervelkolom. Meerdere vormen van osteopathische manuele technieken (van structureel tot functioneel) worden hieronder verstaan.

De osteopathische benadering is gebaseerd op 5 modellen van structuur-functie interactie en is niet gelimiteerd tot het behandelen van musculoskeletale klachten. Osteopathie is meer begaan met de wederzijdse invloed van de biomechanica in het musculoskeletale systeem en de gehele lichaamsfysiologie.

Osteopathie erkent dat hoewel elke patiënt over dezelfde basiscomponenten beschikt, elk individu zijn eigen adaptaties ontwikkelt op fysische, chemische, emotionele en psychische belastingen. Als gevolg daarvan zal de osteopaat minder bekommerd zijn om de patiënt in een veralgemeend schema te brengen dan wel om de individuele interactie tussen structuur en functie te optimaliseren.

Vijf modellen

Biomechanisch model

Dit model ziet het lichaam als de integratie van somatische componenten die lichaamshouding en lichaamsbalans coördineren. Onevenwichten in dit model kunnen leiden tot energieverlies, wijziging in

de proprioceptie, wijzigingen in de gewrichtsstructuren en wijzigingen in de neurovasculaire functies en metabolisme. Therapeutisch gebruikt dit model de osteopathische behandeling om de lichaams-houding en lichaamsbalans te herstellen.

Neurologisch model

Dit model beschouwt de effecten van spinale facilitatie, proprioceptieve functies en de invloed van het autonome zenuwstelsel en de nociceptie op het functioneren van het neuro-endocriene systeem. Van belang is hier duidelijk de interactie tussen met musculoscelettale en het viscerale systeem via het autonome zenuwstelsel. Therapeutisch wordt hier de osteopathische behandeling toegepast om de mechanische stress en neurologische input te reduceren.

Ademhaling- en circulatie model

De functie van alle structuren is afhankelijk van een goede arteriële doorbloeding. Dit model bekommert zich om het onderhouden van een goede kwaliteit van het inter- en intracellulaire niveau vooral wat betreft de zuurstofvoorziening en het afvoeren van afvalstoffen. Elke stress, rek of retractie op weefsel kan de circulatie remmen en aldus de gezondheid van het weefsel schaden. Therapeutisch wordt de osteopathische behandeling gebruikt om dysfuncties in het ademhalingsstelsel en in de circulatie van lichaamsvloeistoffen op te lossen.

Bio-psycho-sociaal model

Dit model bekommert zich om de reactie van het lichaam op omgevings- sociaaleconomische, culturele, psychische of fysiologische stress.

Bio-energetisch model

Het lichaam tracht een balans te behouden tussen energieproductie, energieverdeling en energieverbruik. Osteopathische behandeling wordt aangewend om somatische dysfuncties te behandelen die het potentieel hebben om deze energiebalans te verstoren.

Onderscheid ten opzichte van andere manuele technieken

Osteopathie heeft als hoofdkenmerk een integrale benadering van het lichaam. Klachten en symptomen worden in samenhang in het gehele lichaam gezien. Het ketendenken is in de osteopathie primair, de lokale klachten en symptomen worden in een dieper verband met elkaar gezien. Uitgaande van dit concept wordt op basis van ervaring en door middel van testonderzoek de verbanden bij betreffend individu onderzocht. Het model van de osteopathie geeft aan dat de eerste klachten en symptomen die een gezonde persoon krijgt aanvankelijk óf alleen lokaal óf al direct een uitdrukking van een probleem elders kunnen zijn. In een volgend stadium veroorzaakt een lokaal klachtenbeeld door de inwendige samenhang van het lichaam ook klachten in verder afgelegen gebieden: het zelfherstellend vermogen is dan niet meer in staat het overige lichaam in evenwicht te houden. In principe kan dit, volgens vaststaande natuurlijke ketens, overal in het lichaam zijn. De osteopaat heeft kennis van de ketenlogica van het lichaam.

Vaak komen patiënten niet in het allereerste stadium naar de osteopaat. Veelal zijn er al meerdere basale verstoringen van waaruit zich het totale klachtenbeeld zich ontplooid heeft. Patiënten presenteren dan een complex klachten- en symptoombeeld wat op basis van de kennis van de osteopaat via anamnese en (test)onderzoek is terug te leiden is tot de oorspronkelijke laesies.

Fysiotherapie

Overeenkomsten

- de fysiotherapie is evenals de osteopathie voor een groot deel een manueel vak

Verschillen:

- in de fysiotherapie is het ketendenken veel zwakker ontwikkeld
- fysiotherapie werkt alleen op het gebied van het bewegingsapparaat, het gebied van de viscera en het cranium worden niet meegenomen in het denken
- fysiotherapie werkt met fysische therapie

Manuele therapie

Overeenkomsten

- evenals de osteopathie uitsluitend manuele behandeltechnieken
- ook een accent op neurogene en vasculaire component

Verschillen

- manuele therapie behandelt alleen de wervelkolom, de extremiteiten en het temperomandibulaire gewricht

Manuele geneeskunde

Overeenkomsten

- groot accent op manuele diagnose en behandeling

Verschillen

- eclecticische technieken, geen algemeen model behalve de biomechanica.
- niet werkzaam op de beweeglijkheid van de viscera en het cranium

Orthomanuele geneeskunde

Overeenkomsten

- in de orthomanuele geneeskunde staat evenals in de osteopathie de ketenbenadering boven de lokale benadering.
- viscerale klachten worden ook in orthomanuele geneeskunde behandeld, echter in de orthomanuele geneeskunde is dit een meer perifeer onderwerp. Verschil is dat klachten niet primair vanuit de viscera maar alleen secundair vanuit de wervelkolom behandeld worden.

Verschillen

- osteopathische technieken zijn veelal gericht op bewegingsbeperkingen terwijl de behandeling van de orthomanuele geneeskunde zich direct richt op standsafwijkingen van de gewrichten.
- orthomanuele geneeskunde kent een beperkt arsenaal aan craniale technieken.
- primair viscerale technieken komen in de orthomanuele geneeskunde niet voor

Chiropraxie

Overeenkomsten

- groot accent op manuele diagnose en behandeling

Verschillen

- biomechanisch model met het accent op neurogene verklaring modellen, terwijl de osteopathie zich vooral richt op de vasculaire aspecten van het weefsel.
- niet werkzaam op de beweeglijkheid van de viscera en het cranium
- de chiropractor gebruikt vaker een grotere hefboom bij manipulaties

Opbouw beroepscompetentieprofiel, CanMEDS

Keuze voor modellen voor competentie ontwikkeling

De afgelopen 30 jaar heeft er een grote onderwijskundige ontwikkeling plaats gevonden bij de Nederlandse (para)medische beroepsopleidingen. Aanvankelijk bepaalden opleidingsinstituten zelf welke vakken er in de verplichte hoeveelheid lesjaren gegeven werden. In de medische wereld verscheen in 1994 voor het eerst een voorstel van de gezamenlijke Nederlandse universiteiten aan welke eindtermen medische opleidingen zouden moeten voldoen. Een deel van dit voorstel is bij Algemene Maatregel van Bestuur tot een wettelijke norm verheven. Er vond hiermee voor het eerst een afstemming plaats tussen de opleidingen.

Met eindtermen wordt een lijst van kennis en vaardigheden inclusief een niveau-aanduiding bedoeld, destijds met name vanuit twee kijkrichtingen: kennis en vaardigheden van ziekten (reuma, hypertensie, etc.), en kennis en vaardigheden rond specifieke klachten (moe, pijn, hartkloppingen, etc.). Een artsdiploma hield hier in dat men kennis op een bepaald niveau had verkregen van alle opgesomde eindtermen. Parallel werd een zelfde ontwikkeling gezien bij paramedische opleidingen.

Een volgende grote ontwikkeling is dat niet alleen kennis en vaardigheden, maar ook opleiding in attitude, dat is hoe bij een patiënt om te gaan met betreffende kennis en vaardigheden, noodzakelijk geacht werd. Een qua kennis- en vaardigheden goed opgeleid persoon moest ook in staat zijn middels goede communicatievaardigheden en adequaat gedrag bij te dragen aan het welslagen van een behandeling.

Vervolgens heeft in Nederland vanaf 2000 een nog grotere omslag in het denken over (para)medische opleidingen plaatsgevonden. Het Canadese CanMEDS model als basisschema voor opleidingen in de medische sector werd over de volle breedte overgenomen.

Korte toelichting op het CanMEDS competentiemodel.

Het CanMEDS is een model dat heel geschikt is voor het ontwikkelen van een beroepscompetentieprofiel in de medische beroepen. Het is afkomstig uit het uit 1996 stammende rapport Skills for the New Millennium van het CanMEDS 2000 project, (de Canadian Medical Education Directions for Specialists) van de Canadian Medical Education, waarmee in Canada en andere landen vergelijkbare exercities zijn ingezet voor artsen en specialistenopleidingen. Na bestudering van diverse modellen voor het ordenen, vaststellen en formuleren van competenties hebben wij gekozen voor dit CanMEDS model als hulpmiddel voor vaststellen, formuleren en ordenen van het beroepscompetentieprofiel osteopathie. Redenen hiervoor zijn:

- het is een heel praktisch model
- de ontwikkeling wordt ingezet vanuit het daadwerkelijk kunnen handelen in de beroepspraktijk, het gewenste gedrag, de gewenste competenties, en niet vanuit losse elementen van kennis, houding en vaardigheid.
- via traditionele modellen om te komen tot beroepsprofielen komt het accent vaak teveel op cognitieve aspecten te liggen en dit model gaat inderdaad uit van competenties.
- het biedt een kader voor zowel de ontwikkeling van eindtermen als de ontwikkeling naar specifiekere competenties, deelcompetenties en prestatie indicatoren.
- het wordt overal in de medische beroepen succesvol gehanteerd en het is een herkenbaar en geaccepteerd model.
- het kan dienen als uitgangspunt voor internationale samenwerking

Het CanMEDS model 2000

Bij de CanMEDS-aanpak zijn een zevental competentiegebieden te onderscheiden:

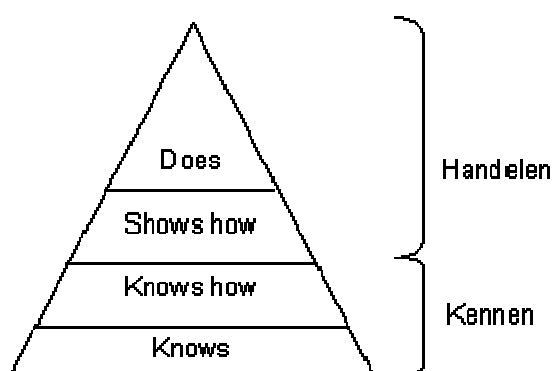
1. Medisch handelen	Medical expert / clinical decision maker
2. Communicatie	Communicator
3. Samenwerking	Collaborator
4. Kennis en wetenschap	Scholar
5. Maatschappelijk handelen	Health advocate
6. Organisatie	Manager
7. Professionaliteit	Professional

Oorspronkelijk spreekt men in het CanMEDS model over rollen die de medicus vervult (1) Medical Expert / Clinical decision maker, (2) Communicator, (3) Collaborator, (4) Scholar, (5) Health advocate, (6) Manager en (7) Professional. We hebben ervoor gekozen om in navolging van andere medische opleidingen in Nederland geenrol aanduidingen te hanteren maar bij elk van de zeven rollen te spreken over competentiegebieden. De indeling wordt gehanteerd om te komen tot een overzicht van werkbare, begrijpelijke en toetsbare competenties.

In navolgend CanMEDS model van het beroepscompetentieprofiel osteopathie worden competenties beschreven. Van elk van de zeven competentiegebieden wordt eerst een definitie gegeven, vervolgens worden de deelcompetenties beschreven welke vervolgens verder uitgewerkt worden volgens de taxonomie van de piramide van Miller, eveneens een bekend model binnen de medische beroepscompetentieprofiel- en curriculumontwikkeling. Er is voor gekozen om beide modellen, CanMEDS en de piramide van Miller, te combineren tot een werkbaar en overzichtelijk geheel. Uit de competenties en deelcompetenties zijn prestatie-indicatoren afgeleid, een doorvertalen van de competenties naar specifieke doelen / specifiek observeerbaar en toetsbaar gedrag.

Niveauaanduiding volgens het medisch-specifieke model de Piramide van Miller (1990)

In de context van het medisch onderwijs maakt Miller gebruik van een piramide om de niveaus te schetsen waarop de bekwaamheid van geneeskundestudenten kan worden beschreven. Onderliggende niveaus vormen steeds het fundament voor de bovenliggende laag.

Knows (het weten: toetsbare kennis)

Het onderste niveau wordt gevormd door de kennis waarover een student moet beschikken om zijn toekomstige taken als osteopaat uit te kunnen voeren. Het kennisniveau kan worden vastgesteld met schriftelijke tentamens.

Knows how (het kunnen: toetsbare vaardigheden)

Op het volgende niveau gaat het erom of de student weet hoe hij die kennis moet gebruiken bij het uitvoeren van zijn probleemoplossende taken. Een osteopaat weet bijvoorbeeld hoe hij een diagnose moet stellen en waar hij dan op moet letten. Ook het niveau knows how is relatief gemakkelijk schriftelijk te tentamineren.

Shows how (het demonstreren: laten zien)

Op dit derde niveau laat de student zien dat hij kan handelen in een gesimuleerde omgeving, onder meer op basis van zijn kennis. Het gaat hier dus om kennen en handelen (cognitie en gedrag). De student weet niet alleen hoe hij een diagnose moet stellen maar toont ook dat hij die kan uitvoeren, bijvoorbeeld op basis van een onderzoek bij een simulatiepatiënt. In het geneeskundeonderwijs worden dergelijke vaardigheden vaak beoordeeld door studenten consulten te laten uitvoeren bij simulatiepatiënten (van der Vleuten & Driessen, 2000). Ook binnen assessmentcenters wordt gebruik gemaakt van simulaties om vaardigheden te beoordelen.

Does (het zijn: zich ontwikkelende persoonlijke kwaliteiten)

Het bovenste niveau in de piramide betreft het zelfstandig handelen in de complexe praktijk van alledag. Daarbij wordt een beroep gedaan op een geïntegreerd geheel van kennis, vaardigheden, houdingen en persoonlijke eigenschappen. Iemand die goed functioneert op het niveau "Does" kan beschouwd worden als competent. Competentie is in het Nederlandse hoger onderwijs een veelgebruikt begrip. Over het algemeen wordt er mee verwezen naar het geïntegreerde geheel aan kennis, vaardigheden, (beroeps)houding en eigenschappen dat noodzakelijk is om taken te kunnen vervullen in specifieke realistische contexten. In het uitoefenen van het beroep worden de competenties zichtbaar. Het gaat uiteindelijk om het gedrag dat van de beroepsbeoefenaar mag worden verwacht.

**ALGEMENE COMPETENTIEGEBIEDEN
EN PRESTATIE-INDICATOREN VOOR HET
BEROEPSCOMPETENTIEPROFIEL OSTEOPAAT**

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Kerncompetentie: Osteopatische generieke behandelvaardigheden.

- 1.1. Deelcompetentie: diagnosestelling: de osteopaat is in staat om op basis van zijn kennis van het vakgebied der osteopathie een functionele osteopathische diagnose te stellen die aansluit bij de hulpvraag van de patiënt. Tevens is hij in staat tot het overwegen van andere behandelingen dan osteopathie.
- 1.2. Deelcompetentie: behandeling: aansluitend op de gestelde diagnose is de osteopaat in staat om een passende behandeling aan de patiënt aan te bieden en uit te voeren.
- 1.3. Deelcompetentie: advisering: aansluitend op de diagnosestelling en de behandeling is de osteopaat in staat om de patiënt handelings- en gedragsadviezen (waaronder ook voedingsadviezen) aan te bieden die tot een algehele verbetering in de gezondheids- en welzijnssituatie van de patiënt leiden.
- 1.4. Deelcompetentie: evaluatie: de cyclus van het osteopatisch handelen wordt afgesloten met de evaluatie van de fases van diagnosestelling, behandeling en advisering, één en ander volgens de richtlijnen en stappen van het PDCA-model (plan-do-check-act).

2. Kerncompetentie: Osteopatische klinische behandelvaardigheden.

- 2.1. Deelcompetentie: onderzoeken
- 2.2. Deelcompetentie: manipuleren.
- 2.3. Deelcompetentie: mobiliseren.
- 2.4. Deelcompetentie: Muscle Energy Techniques (MET)).
- 2.5. Deelcompetentie: Spontaneous Release Techniques (SRT), ook Jones technieken genaamd.
- 2.6. Deelcompetentie: mobilisaties en drainages.
- 2.7. Deelcompetentie: cranio-sacrale technieken.
- 2.8. Deelcompetentie: fasciale technieken.

3. Kerncompetentie: Communicatie.

- 3.1. Deelcompetentie: relationele component: de osteopaat bouwt een effectieve behandelrelatie met de patiënt op.
- 3.2. Deelcompetentie: gesprekstechnische component: de osteopaat is in staat een adequaat gesprek te voeren met de patiënt.
- 3.3. Deelcompetentie: de osteopaat is in staat om een accuraat verslag te schrijven over de problemen en behandelwijze van de patiënt dat goed leesbaar is voor medebehandelaars binnen de gezondheidszorg.

4. Kerncompetentie: Samenwerken.

- 4.1. Deelcompetentie: de osteopaat draagt bij aan effectief overleg en samenwerking in de gezondheidszorg. Daarbij wordt gewerkt vanuit de osteopathische filosofie en -principes en wordt de eenheid van het menselijk functioneren en de samenhang tussen de verschillende deelgebieden bewaakt.
- 4.2. Deelcompetentie: de osteopaat is in staat en bereid tot (multidisciplinaire-) samenwerking binnen een teamverband dat uitgaat van de osteopathische filosofie en principes.
- 4.3. Deelcompetentie: de osteopaat verwijst adequaat.

5. Kerncompetentie: Kennis en wetenschap.

- 5.1. Deelcompetentie: de osteopaat ontwikkelt en onderhoudt een persoonlijk bij- en nascholingsplan.
- 5.2. Deelcompetentie: de osteopaat levert een bijdrage aan de ontwikkeling en het voortbestaan van het beroep osteopaat en de wetenschap van de osteopathie.
- 5.3. Deelcompetentie: de osteopaat is in staat tot het kritische en objectief beschouwen van osteopatische informatie

6. Kerncompetentie: Maatschappelijke competentie.

- 6.1. Deelcompetentie: de osteopaat blijft op de hoogte inzake de maatschappelijke ontwikkelingen in de gezondheidszorg.
- 6.2. Deelcompetentie: de osteopaat werkt vanuit en in het algemeen belang van de volksgezondheid.
- 6.3. Deelcompetentie: de osteopaat is bekend met de actuele situatie rondom de zorgverzekeringen.

7. Kerncompetentie: Organisatie

- 7.1. Deelcompetentie: de osteopaat past organisatie en managementprincipes doelgericht toe.
- 7.2. Deelcompetentie: de osteopaat gaat effectief om met patiënteninformatie.

8. Kerncompetentie: Professionaliteit.

- 8.1. Deelcompetentie: de osteopaat is in staat tot het leveren van hoogstaande patiëntenzorg op doelmatige, integere en betrokken wijze.
- 8.2. Deelcompetentie: de osteopaat vertoont adequaat en bij de beroepscode passend intrapersoonlijk en interpersoonlijk professioneel gedrag, geheel conform de daartoe beschreven beroepsethiek in de geneeskunde.
- 8.3. Deelcompetentie: de osteopaat handelt overeenkomstig de aan de beroepsgroep gestelde eisen

Bronverwijzing**Lijst van Afkortingen**

Inleiding

Osteopathie in Nederland wordt erkend als een volwaardige complementaire medische discipline, vallende binnen het gebied van de eerstelijns geneeskunde (echter niet als zodanig opgenomen binnen de Wet BIG). Uitgebreide medische kennis is een essentieel grondgegeven om osteopathie veilig en effectief in de eerste lijn te kunnen toepassen. Hiertoe is een opleiding op tenminste HBO niveau vereist en vervolgens ook bij- en nascholing. Om dit te waarborgen is onder meer een onafhankelijk kwaliteitsregister opgericht, het Nederlands Register voor Osteopathie. Zij stelt zich ten doel de kwaliteit en deskundigheid binnen de osteopathie te registreren en te borgen. Dit beroepscompetentieprofiel beschrijft de competenties die vereist zijn voor osteopaten DO-MRO, geregistreerd bij het NRO (Nederlands Register voor Osteopathie).

De basisgedachte van de osteopathie ligt in de idee dat bewegingsverlies in een lichaamsstructuur de veroorzaker kan zijn van (chronische of acute) lichamelijke klachten. De osteopathie gaat daarbij uit van het zelfhelend vermogen van het menselijk lichaam door functieherstel en is niet alleen gericht op pijnbestrijding. Dit functieherstel door middel van het weer normaal beweeglijk maken van probleemgebieden zorgt voor een betere doorbloeding, een betere neurologische conductie, een beter metabool functioneren en stimuleert het zelfhelend vermogen. De osteopaat gebruikt voornamelijk “zachte” (niet invasieve) manuele technieken.

1. KERNCOMPETENTIE: OSTEOPATISCH GENERIEKE BEHANDELVAARDIGHEDEN

De osteopaat is in staat om op basis van vermogens van kritisch redeneren, kennis van het vakgebied en begrip omtrent de problematiek van de patiënt professioneel osteopatisch te handelen en daarbij generieke behandelvaardigheden in te zetten. De osteopaat gaat daarbij uit van principes van diagnosestelling, behandeling, advies en evaluatie. De osteopaat beheerst de volgende technieken: onderzoek, manipulatie, mobilisatie, Muscle Energy Techniques (MET), Spontaneous Release Technieken (SRT), viscerale technieken, cranio-sacrale technieken en fasciale technieken. Bijbehorende vakgebieden zijn onder meer de anatomie, embryologie, fysiologie, neurologie, pathologie en uitsluitingsdiagnostiek of differentiaaldiagnostiek. Bij dit alles wordt steeds gewerkt vanuit principes van de filosofie van de osteopathie. Daarbij dienen denkwijze, wijze van testen, behandelen en adviseren van de patiënt steeds in overeenstemming te zijn met deze principes en filosofie. Hiermee wordt bedoeld op de relatie tussen structuur en functie, het belang van mechanische, neurologische, vasculaire en metabole verbanden samenhangend met de problematiek van de patiënt en de mogelijkheden tot autocorrectie door de patiënt.

1.1 Deelcompetentie: diagnosestelling: de osteopaat is in staat om op basis van zijn kennis van het vakgebied der osteopathie een functionele osteopatische diagnose te stellen die aansluit bij de hulpvraag van de patiënt.

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
1.1.1	<p><i>Herkennen fysieke en psychologische behoeften cliënt</i> Kan fysieke, psychologische en culturele behoeften van de patiënt in algemene zin herkennen op basis van verworven kennis en vaardigheden over deze deelgebieden. Is in staat hier in anamnese, provocatietest en onderzoek op in te spelen.</p>	<p><i>Weten hoe behoeften cliënt geïdentificeerd worden</i> Weet fysieke, psychologische en culturele behoeften van de patiënt te herkennen én te identificeren op basis van verworven kennis en vaardigheden over deze deelgebieden. Is in staat hier in anamnese, provocatietest en onderzoek op in te spelen.</p>	<p><i>Diagnose stellen in gesimuleerde behandelsituatie</i> Kan in een gesimuleerde behandelsituatie een osteopatische diagnose stellen waarin rekening gehouden wordt met de fysieke, psychologische en culturele behoeften van de patiënt. Is in staat hier in anamnese, provocatietest en onderzoek een adequate match te maken.</p>	<p><i>Osteopatische diagnose stellen in behandelsituatie.</i> Is in staat een osteopatische diagnose te stellen gebaseerd op alle relevante fysieke, psychologische en culturele behoeften van de patiënt teneinde een osteopatisch behandelingsplan te kunnen opstellen. Is in staat hier in anamnese, provocatietest en onderzoek een adequate match te maken.</p>

1.1.2	<p><i>Begrijpt noodzaak bronnen voor osteopatische diagnose.</i> Begrijpt dat voor het stellen van een juiste osteopatische diagnose het vooraf verzamelen en opnemen van informatie vanuit verschillende bronnen en vanuit een verscheidenheid aan methoden (zoals anamnese, RX, artsenrapporten e.d.) van belang is.</p>	<p><i>Kent bronnen voor osteopatische diagnose.</i> Weet hoe hij voorafgaand aan de osteopatische diagnosestelling informatie vanuit verschillende bronnen en vanuit een verscheidenheid aan methoden (zoals anamnese, RX, artsenrapporten e.d.) kan verzamelen en opnemen.</p>	<p><i>Raadpleegt juiste bronnen in gesimuleerde behandelsituatie.</i> Is in staat om binnen een gesimuleerde behandelsituatie voorafgaand aan de osteopatische diagnosestelling alle relevante informatie vanuit verschillende bronnen en vanuit een verscheidenheid aan methoden (zoals anamnese, RX, artsenrapporten e.d.) te verzamelen en op te nemen.</p>	<p><i>Raadpleegt juiste bronnen in behandelsituatie.</i> Is volledig in staat om binnen de osteopatische praktijk voorafgaand aan de osteopatische diagnosestelling alle relevante informatie vanuit verschillende bronnen en vanuit een verscheidenheid aan methoden (zoals anamnese, RX, artsenrapporten e.d.) te verzamelen en op te nemen met als uitkomst een passende en juiste osteopatische diagnose.</p>
1.1.3	<p><i>Noodzaak algehele anamnese</i> Begrijpt dat voor het stellen van de juiste osteopatische diagnose een algehele anamnese van de gezondheidssituatie en het niveau (kwaliteit & kwantiteit) van welbevinden van de patiënt noodzakelijk is.</p>	<p><i>Reikwijdte van algemene anamnese</i> Weet wat de rol en het noodzakelijk belang van een algehele anamnese van de gezondheidssituatie en het niveau (kwaliteit & kwantiteit) van welbevinden van de patiënt is. Herkent de reikwijdte van de bevindingen uit deze assessment.</p>	<p><i>Uitvoeren algemene anamnese in gesimuleerde behandelsituatie</i> Is in staat om in een gesimuleerde osteopatische behandelsituatie een adequate algehele anamnese van de gezondheidssituatie en het niveau (kwaliteit & kwantiteit) van welbevinden van de patiënt uit te voeren. Handelt binnen de reikwijdte van de bevindingen uit deze assessment.</p>	<p><i>Uitvoeren algemene anamnese in behandelsituatie</i> Is binnen de osteopatische behandelingspraktijk in staat een algehele anamnese van de gezondheidssituatie en het niveau (kwaliteit & kwantiteit) van welbevinden van de patiënt uit te voeren. Is zich volledig bewust van de reikwijdte van de bevindingen uit deze assessment.</p>
1.1.4	<p><i>Belang analyse en synthese data</i> Begrijpt dat data die naar voren komen uit een algehele assessment van de gezondheid- en welzijnsituatie van de patiënt dienen te worden geanalyseerd en gesynthetiseerd alvorens er adequaat naar de bevindingen uit de assessment gehandeld kan worden.</p>	<p><i>Kennen methoden analyse en synthese</i> Kent methoden en technieken van analyse en synthese die ingezet kunnen worden bij de adequate en doelmatige verwerking van de bevindingen uit de algehele assessment van de gezondheid- en welzijnsituatie van de patiënt.</p>	<p><i>Uitvoeren methoden analyse en synthese in gesimuleerde behandelsituatie</i> Weet in een gesimuleerde behandelsituatie de juiste methoden en technieken van analyse en synthese adequaat en doelmatig in te zetten bij de verwerking van de bevindingen uit de algehele assessment van de gezondheid- en welzijnssituatie van de patiënt.</p>	<p><i>Uitvoeren methoden en technieken in behandelsituatie</i> Weet binnen de osteopatische praktijk in een veelheid van gevallen de juiste methoden en technieken van analyse en synthese adequaat en doelmatig in te zetten in het kader van de verwerking van de bevindingen uit de algehele assessment van de gezondheid- en welzijnssituatie van de patiënt.</p>

1.1.5	<i>Noodzaak differentiaal diagnostische gegevens</i> Begrijpt dat op basis van alle osteopathische diagnostische gegevens differentiaal diagnostische overwegingen dienen te worden opgesteld.	<i>Kennen van methode differentiaal diagnostische gegevens</i> Kent de methode om op basis van alle osteopathisch diagnostische gegevens differentiaal diagnostische overwegingen op te stellen en onderbouwd een keuze te maken voor osteopatische behandeling dan wel door te verwijzen naar een andere behandelaar.	<i>Opstellen differentiaal diagnostische gegevens in simulatiesituatie</i> Kan in een gesimuleerde behandel-situatie op basis van alle osteopa-thisch diagnostische gegevens diffe-rentiaal diagnostische overwegingen opstellen en onderbouwd een keuze te maken voor osteopatische be-handeling dan wel door te verwijzen naar een andere behandelaar.	<i>Opstellen differentiaal diagnostische gegevens in praktijk</i> Is op basis van alle osteopathische diagnostische gegevens in staat tot het opstellen van differentiaal dia-gnostische overwegingen en onder-bouwd een keuze te maken voor os-teopatische behandeling dan wel door te verwijzen naar een andere behandelaar.
1.2 Deelcompetentie: behandeling: aansluitend op de gestelde diagnose is de osteopaat in staat om een passende behandeling aan de patiënt aan te bieden en uit te voeren.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
1.2.1	<i>Belang centraal stellen patiënt</i> Is bekend met het belang van het centraal stellen van de patiënt bij de aanbidding van zorg en behande-ling.	<i>Hoe patiënt centraal stellen</i> Weet hoe de patiënt centraal gesteld kan worden bij de aanbidding van zorg en behandeling.	<i>Patiënt centraal stellen in gesimu-leerde behandelsituatie</i> Stelt in een gesimuleerde behandel-situatie de patiënt centraal.	<i>Patiënt centraal stellen in osteopa-thische praktijk</i> Is binnen de osteopatische praktijk steeds in staat om de patiënt onder behandeling centraal te stellen.
1.2.2	<i>Belang juiste afwegingen</i> Is bekend met het belang van het maken van de juiste afwegingen, het stellen van doelen en het construe-ren van specifieke plannen om deze doelen te bereiken waar het gaat om de osteopatische behandelsituatie. Weet in beginsel dat daarbij ook een rol weggelegd is voor overige con-textuele factoren die een invloed uit-oefenen op de situatie waarin de pa-tiënt zich bevindt.	<i>Bewust van juiste afwegingen</i> Is zich bewust van het belang van het maken van de juiste afwegingen, het stellen van doelen en het con-struieren van specifieke plannen om deze doelen te bereiken waar het gaat om de osteopatische behandel-situatie. Weet in beginsel dat daarbij ook een rol weggelegd is voor over-ige contextuele factoren die een in-vloed uitoefenen op de situatie waarin de patiënt zich bevindt.	<i>Juiste afwegingen maken in gesimu-leerde behandelsituatie</i> Kan in een gesimuleerde behandel-situatie de juiste afwegingen maken, doelen stellen en specifieke plannen construeren om deze doelen te be-reiken waar het gaat om de osteopa-tische behandelsituatie. Weet in be-ginsel dat daarbij ook een rol weg-gelegd is voor overige contextuele factoren die een invloed uitoefenen op de situatie waarin de patiënt zich bevindt.	<i>Juiste afwegingen maken in osteo-pathische behandelsituatie</i> Kan binnen de osteopatische prak-tijk de juiste afwegingen maken, doelen stellen en specifieke plannen opstellen om deze doelen te berei-ken waar het gaat om de behandel-situatie. Weet in beginsel dat daarbij ook een rol weggelegd is voor over-ige contextuele factoren die een in-vloed uitoefenen op de situatie waarin de patiënt zich bevindt.

1.2.3	<p><i>Bekend met toegepast probleemoplossend denken.</i></p> <p>Is in beginsel bekend met principes van het toegepast probleemoplossend denken en het klinisch-rationeel denken wat betreft de bevindingen uit de anamnese om te kunnen komen tot planning, stellen van prioriteiten en implementeren van de juiste behandeling.</p>	<p><i>Kent principes van het toegepast probleemoplossend denken</i></p> <p>Kent principes van het toegepast probleemoplossend denken en het klinisch-rationeel denken wat betreft de bevindingen uit de anamnese. Kan op basis hiervan komen tot planning, stellen van prioriteiten en de implementatie van de juiste behandeling binnen basale oefensituaties.</p>	<p><i>Toepassen principes probleemoplossend denken in simulatieomgeving</i></p> <p>Past principes van het toegepast probleemoplossend denken en het klinisch-rationeel denken wat betreft de bevindingen uit de anamnese toe. Kan op basis hiervan binnen een gesimuleerde behandelsituatie komen tot planning, stellen van prioriteiten en de implementatie van de juiste behandeling.</p>	<p><i>Toepassen principes probleemoplossend denken in osteopathische praktijk</i></p> <p>Past principes van het toegepast probleemoplossend denken en het klinisch-rationeel denken wat betreft de bevindingen uit de anamnese binnen de osteopatische behandelpraktijk integraal toe. Komt op basis hiervan tot planning, stellen van prioriteiten en de implementatie van de juiste behandeling.</p>
<p>1.3 Deelcompetentie: advisering: aansluitend op de diagnosestelling en de behandeling is de osteopaat in staat om de patiënt handlings- en gedragsadviezen (waarbij ook voedingsadviezen) aan te bieden die tot een algehele verbetering in de gezondheids- en welzijnssituatie van de patiënt leiden.</p>				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
1.3.1	<p><i>Bekend met inventarisatie vraag en situatie patiënt</i></p> <p>Bekend met het feit dat, de gesignaleerde problemen, de klachten, mogelijkheden en wensen op het gebied van leven, werken, welzijn en persoonlijke gezondheid voor de patiënt geïnventariseerd en gecommuniceerd dienen te worden. Weet dat in dit kader op de vraag van de patiënt met betrekking tot de lichamelijke, geestelijke, energetische (i.c. energiehuishouding, metabole) en spirituele gezondheid in een advies geantwoord wordt.</p>	<p><i>Hoe vraag en situatie patiënt inventariseren</i></p> <p>Weet hoe de gesignaleerde problemen, de klachten, mogelijkheden en wensen op het gebied van leven, werken, welzijn en persoonlijke gezondheid voor de patiënt geïnventariseerd en gecommuniceerd dienen te worden. Weet hoe in dit kader op de vraag van de patiënt met betrekking tot de lichamelijke, geestelijke, energetische (i.c. energiehuishouding, metabole) en spirituele gezondheid in een advies geantwoord wordt.</p>	<p><i>Kan vraag en situatie patiënt inventariseren in gesimuleerde behandel-situatie</i></p> <p>Laat in een gesimuleerde behandel-situatie zien hoe de gesignaleerde problemen, de klachten, mogelijkheden en wensen op het gebied van leven, werken, welzijn en persoonlijke gezondheid voor de patiënt geïnventariseerd en gecommuniceerd dienen te worden. Laat tevens binnen die situatie zien hoe in dit kader op de vraag van de patiënt met betrekking tot de lichamelijke, geestelijke, energetische (i.c. energiehuishouding, metabole) en spirituele</p>	<p><i>Inventariseren situatie patiënt in osteopathische praktijk en verstrekken doelmatig advies</i></p> <p>Laat in de osteopatische behandelpraktijk zien hoe de gesignaleerde problemen, de klachten, mogelijkheden en wensen op het gebied van leven, werken, welzijn en persoonlijke gezondheid adequaat en actief voor de patiënt geïnventariseerd en gecommuniceerd worden. Laat tevens binnen die situatie zien hoe in dit kader op de vraag van de patiënt met betrekking tot de lichamelijke, geestelijke, energetische (i.c. energiehuishouding, metabole) en spiri-</p>

			gezondheid in een advies geantwoord wordt.	tuele gezondheid in een passend en doelmatig advies geantwoord wordt.
1.3.2	<i>Richtlijnen advies</i> Bekend met het feit dat het advies richtlijnen voor een individueel behandel- en begeleidingstraject dient te omvatten die de gezondheids- en welzijnssituatie van de patiënt bevordert.	<i>Kennen van de richtlijnen advies</i> Weet hoe het advies zo opgesteld kan worden dat het richtlijnen voor een individueel behandel- en begeleidingstraject omvat die de gezondheids- en welzijnssituatie van de patiënt bevordert.	<i>Opstellen advies in gesimuleerde behandelsituatie</i> Is in staat om binnen een gesimuleerde behandelsituatie het advies zo op te stellen dat het richtlijnen voor een individueel behandel- en begeleidingstraject omvat die de gezondheids- en welzijnssituatie van de patiënt bevordert.	<i>Opstellen advies in de praktijk</i> Is in staat om binnen de osteopatische behandelpraktijk het advies zo op te stellen dat het adequate en doelmatige richtlijnen voor een individueel behandel- en begeleidingstraject omvat die de gezondheids- en welzijnssituatie van de patiënt bevordert.
1.3.3	<i>Relatie advies en acceptatie patiënt</i> Oriënteert zich op het feit dat een goed advies pas effectief kan zijn wanneer het door de patiënt wordt geaccepteerd. Weet dat in de formulering van het advies en de inbedding binnen de adviserende context hiermee rekening dient te worden gehouden. (<i>Advies= kwaliteit x acceptatiegraad</i>).	<i>Bewust van relatie advies en acceptatie patiënt</i> Is zich terdege bewust van het feit dat een goed advies pas effectief kan zijn wanneer het door de patiënt wordt geaccepteerd. Weet hoe hierin de formulering van het advies en de inbedding binnen de adviserende context in meer uitgebreide zin hiermee rekening kan worden gehouden. (<i>Advies= kwaliteit x acceptatiegraad</i>).	<i>Omgaan met relatie advies en acceptatie patiënt</i> Laat zien dat hij binnen een gesimuleerde oefensituatie rekening kan houden met - en in kan inspelen op - het feit dat een goed advies pas effectief kan zijn wanneer het door de patiënt wordt geaccepteerd. Laat binnen dezelfde situatie zien dat hij in de formulering van het advies en de inbedding binnen de adviserende context naar dit feit kan handelen. (<i>Advies= kwaliteit x acceptatiegraad</i>).	<i>Omgaan met relatie advies en acceptatie patiënt</i> Laat binnen de osteopatische behandelpraktijk zien dat hij steeds rekening houdt met - en in kan inspelen op - het feit dat een goed advies pas effectief kan zijn wanneer het door de patiënt wordt geaccepteerd. Laat binnen dezelfde situatie zien dat hij in de formulering van het advies en de inbedding binnen de adviserende context steeds naar dit feit handelt. (<i>Advies= kwaliteit x acceptatiegraad</i>).

1.4 Deelcompetentie: evaluatie: de cyclus van het osteopatisch handelen wordt afgesloten met de evaluatie van de fases van diagnosestelling, behandeling en advisering, één en ander volgen de richtlijnen en stappen van het PDCA-model (plan-do-check-act).

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-IDICATOREN
1.4.1	<p><i>Bekend met evaluatie behandelingsproces</i> Weet dat voor de evaluatie van het behandelingsproces het inzetten van osteopathisch-rationeel denken het fundament vormt voor het doorvoeren van selectie, justificatie en herziening en/of aanpassing van de passende behandeling.</p>	<p><i>Kent de evaluatie van het behandelingsproces vanuit osteopathisch-rationeel denken</i> Weet hoe hij het fundament dat het osteopathisch-rationeel denken vormt kan inzetten bij het doorvoeren van selectie, justificatie en herziening en/of aanpassing van de passende behandeling.</p>	<p><i>Uitvoeren evaluatie behandelingsproces vanuit osteopathisch-rationeel denken in gesimuleerde praktijk</i> Laat binnen een gesimuleerde osteopathische behandelingsituatie zien hoe hij het fundament dat osteopathisch-rationeel denken vormt inzet bij het doorvoeren van selectie, justificatie en herziening en/of aanpassing van de passende behandeling.</p>	<p><i>Uitvoeren evaluatie behandelingsproces in de praktijk vanuit osteopathisch-rationeel denken in de praktijk.</i> Laat binnen de osteopathische behandelpraktijk ten volle zien hoe hij het fundament van het osteopathisch-rationeel denken inzet bij het doorvoeren van selectie, justificatie en herziening en/of aanpassing van de passende behandeling.</p>
1.4.2	<p><i>Bekend met de principes genereren van de evaluatiegegevens van de behandeling.</i> Heeft weet van de principes van het genereren en de toepasbaarheid/utilisatie van evaluatieve meetuitkomsten voor de evaluatie van de osteopathische behandeling.</p>	<p><i>Kent de principes genereren van de evaluatiegegevens van de behandeling</i> Weet hoe de principes van het genereren en de toepasbaarheid/utilisatie van evaluatieve meetuitkomsten voor de evaluatie van de osteopathische behandeling zijn opgesteld en adequaat en doelmatig ingezet kunnen worden.</p>	<p><i>Toepassen principes genereren evaluatiedata van de behandeling in gesimuleerde praktijksituatie</i> Laat binnen een gesimuleerde behandelingsituatie zien hoe hij de principes van het genereren en de toepasbaarheid/utilisatie van evaluatieve meetuitkomsten voor de evaluatie van de osteopathische behandeling adequaat en doelmatig inzet</p>	<p><i>Toepassen principes genereren evaluatiedata van de behandeling in de praktijk</i> Zet binnen de osteopathische behandelpraktijk steeds de principes van het genereren en de toepasbaarheid/utilisatie van evaluatieve meetuitkomsten voor de evaluatie van de osteopathische behandeling adequaat en doelmatig in.</p>

1.4.3	<p><i>Oriëntatie op beoordelend handelen</i> Bekend met het feit dat bij de uitvoer van de osteopatische praktijk een zwaarwegende functie ligt in het beoordelend handelen waar het gaat over het omgaan met de voorhanden zijnde informatie en fundering (prioriteit).</p>	<p><i>Hoe beoordelend handelen</i> Weet hoe bij de uitvoer van de osteopathische praktijk omgegaan dient te worden met de zwaarwegende functie die ligt in het beoordelend handelen waar het gaat over het omgaan met de voorhanden zijnde informatie en fundering (prioriteit).</p>	<p><i>Kan beoordelend handelen in een gesimuleerde oefensituatie</i> Demonstreert binnen een gesimuleerde oefensituatie hoe bij de uitvoer van de osteopatische praktijk omgegaan dient te worden met de zwaarwegende functie die ligt in het beoordelend handelen waar het gaat over het omgaan met de voorhanden zijnde informatie en fundering (prioriteit).</p>	<p><i>Kan beoordelend handelen in de osteopatische praktijk</i> Demonstreert vlot, adequaat en in alle volledigheid hoe binnen de osteopatische behandelpraktijk omgegaan wordt met de zwaarwegende functie die ligt in het beoordelend handelen waar het gaat over het omgaan met de voorhanden zijnde informatie en fundering (prioriteit).</p>
1.4.4	<p><i>Bekend met basisprincipes van een onderzoeksvraag en ontwerp</i> Is bekend met de basisprincipes van het formuleren van een onderzoeksvraag, de ontwikkeling en opzet van een onderzoeksontwerp en de implementatie van het uiteindelijke onderzoeksproces.</p>	<p><i>Kent de basisprincipes van een onderzoeksvraag en ontwerp</i> Kent de basisprincipes en de meer uitgebreide principes van het formuleren van een onderzoeksvraag en de ontwikkeling en opzet van een onderzoeksontwerp. Weet hier actief mee te werken om te komen tot de implementatie van het uiteindelijke onderzoeksproces.</p>	<p><i>Past de basisprincipes van een onderzoeksvraag toe in een gesimuleerde oefensituatie</i> Laat zien dat hij het geheel aan principes van het formuleren van een onderzoeksvraag en de ontwikkeling en opzet van een onderzoeksontwerp actief kan inzetten binnen een gesimuleerde behandel situatie om te komen tot de implementatie van het uiteindelijke onderzoeksproces.</p>	<p><i>Past de basisprincipes van een onderzoeksvraag toe in de osteopatische praktijk</i> Laat binnen de osteopatische behandelpraktijk zien dat hij het geheel aan principes van het formuleren van een onderzoeksvraag en de ontwikkeling en opzet van een onderzoeksontwerp adequaat en actief inzet om te komen tot de implementatie van het uiteindelijke onderzoeksproces.</p>

2. KERNCOMPETENTIE: OSTEOPATISCHE KLINISCHE BEHANDELVAARDIGHEDEN

De osteopaat is in staat om op basis van vermogens van kritisch redeneren, kennis van het vakgebied en begrip omtrent de problematiek van de patiënt professioneel osteopatisch te handelen en daarbij klinische behandelvaardigheden in te zetten. De osteopaat gaat daarbij uit van principes van osteopatische diagnosestelling, behandeling, advies en evaluatie. Eén en ander wordt benaderd vanuit de technieken van de onderzoek, manipulatie, mobilisatie, Muscle Energy Techniques (MET), technieken van de Spontaneous Release Technieken (SRT), viscerale technieken, cranio-sacrale technieken en fasciale technieken. Bijbehorende vakgebieden zijn onder meer de anatomie, embryologie, fysiologie, neurologie, pathologie en uitsluitingsdiagnostiek of differentiaaldiagnostiek. Bij dit alles wordt steeds gewerkt vanuit principes van de filosofie van de osteopathie. Daarbij dienen denkwijze, wijze van testen, behandelen en adviseren van de patiënt steeds in overeenstemming te zijn met deze principes en filosofie. Hiermee wordt bedoeld op de relatie tussen structuur en functie, het belang van mechanische, neurologische, vasculaire en metabole verbanden binnen de problematiek van de patiënt en de mogelijkheden tot autocorrectie door de patiënt.

2.1 Deelcompetentie: onderzoeken

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.1.1	<p><i>Basale vaardigheden osteopatische onderzoekstechnieken</i> Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische onderzoeks- en examinatietechnieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden osteopatische onderzoekstechnieken</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische onderzoeks- en examinatietechnieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>	<p><i>Toepassen vaardigheden osteopatische onderzoekstechnieken in oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische onderzoeks- en examinatietechnieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>	<p><i>Volledig beheersen vaardigheden osteopatische onderzoekstechnieken in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische onderzoeks- en examinatietechnieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>

2.1.2	<p><i>Basale osteopatische vaardigheden omtrent het kunnen examineren van het gehele lichaam,</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen examineren van het gehele lichaam, specifiek in relatie tot mobiliteit en met respect voor de osteopatische principes samenhang tussen structuur en functie, belang van mechanische, neurologische, vasculaire en metabolische onderlinge verbanden binnen de klachten van de patiënt en de mogelijkheden tot autocorrectie door de patiënt).</p>	<p><i>Meer uitgebreide en praktisch toepasbare osteopatische vaardigheden omtrent het kunnen examineren van het gehele lichaam,</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen examineren van het gehele lichaam, specifiek in relatie tot mobiliteit en met respect voor de osteopatische principes (samenhang tussen structuur en functie, belang van mechanische, neurologische, vasculaire en metabolische onderlinge verbanden binnen de klachten van de patiënt en de mogelijkheden tot autocorrectie voor de patiënt).</p>	<p><i>Beheersen osteopatische vaardigheden omtrent het examineren van het gehele lichaam in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen examineren van het gehele lichaam, specifiek in relatie tot mobiliteit en met respect voor de osteopatische principes (samenhang tussen structuur en functie, belang van mechanische, neurologische, vasculaire en metabolische onderlinge verbanden binnen de klachten van de patiënt en de mogelijkheden tot autocorrectie voor de patiënt).</p>	<p><i>Volledig beheersen osteopatische vaardigheden omtrent het examineren van het gehele lichaam in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen examineren van het gehele lichaam, specifiek in relatie tot mobiliteit en met respect voor de osteopatische principes (samenhang tussen structuur en functie, belang van mechanische, neurologische, vasculaire en metabolische onderlinge verbanden binnen de klachten van de patiënt en de mogelijkheden tot autocorrectie voor de patiënt)</p>
2.1.3	<p><i>Basis evaluatievaardigheden van een geconstateerd letsel ten dienste van een effectieve behandelstrategie</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen evalueren van geconstateerd letsel en om te kunnen differentiëren tussen primair en secundair letsel (ten aanzien van urgentie en daarmee tevens het behandel-schema) om zo tot een effectieve behandelstrategie te kunnen komen.</p>	<p><i>Meer uitgebreide evaluatievaardigheden van een geconstateerd letsel ten dienste van een effectieve behandelstrategie</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen evalueren van geconstateerd letsel en om te kunnen differentiëren tussen primair en secundair letsel (ten aanzien van urgentie en daarmee tevens het behandel-schema) om zo tot een effectieve behandelstrategie te kunnen komen.</p>	<p><i>Beheersen van meer uitgebreide evaluatievaardigheden van een geconstateerd letsel ten dienste van een effectieve behandelstrategie in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen evalueren van geconstateerd letsel en om te kunnen differentiëren tussen primair en secundair letsel (ten aanzien van urgentie en daarmee tevens het behandel-schema) om zo tot een effectieve osteopatische behandelstrategie te kunnen komen.</p>	<p><i>Volledig beheersen van uitgebreide evaluatievaardigheden van een geconstateerd letsel ten dienste van een effectieve behandelstrategie in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen evalueren van geconstateerd letsel en om te kunnen differentiëren tussen primair en secundair letsel (ten aanzien van urgentie en daarmee tevens het behandel-schema) om zo tot een effectieve osteopathische behandelstrategie te kunnen komen.</p>

2.1.4	<i>Basisvaardigheden om onderzoekstechnieken aan de patiënt en zijn situatie aan te passen</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische onderzoeks- en examinerende technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden om onderzoekstechnieken aan de patiënt en zijn situatie aan te passen.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische onderzoeks- en examinerende technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Beheersen van uitgebreide vaardigheden om onderzoekstechnieken op de patiënt en zijn situatie aan te passen in een oefensituatie,</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische onderzoeks- en examinerende technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Volledig beheersen van alle vaardigheden om onderzoekstechnieken op de patiënt en zijn situatie aan te passen in de osteopatische praktijk,</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische onderzoeks- en examinerende technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.
2.1.5	Basisvaardigheden en kennis contra-indicaties Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties voor een volledige osteopatische behandeling en contra-indicaties voor bepaalde osteopatische technieken.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden en kennis contra-indicaties</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties voor een volledige osteopatische behandeling en contra-indicaties voor bepaalde osteopatische technieken.	<i>Beheersen vaardigheden contra-indicaties in gesimuleerde praktijk</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties voor een volledige osteopatische behandeling en contra-indicaties voor bepaalde osteopatische technieken.	<i>Volledig beheersen vaardigheden contra-indicaties in osteopatische praktijk</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties voor een volledige osteopatische behandeling en contra-indicaties voor bepaalde osteopatische technieken.
2.2 Deelcompetentie: manipuleren.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.2.1	<i>Basisvaardigheden manipuleren</i> Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische manipulatieve technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden manipuleren</i> Meer uitgebreide en praktische toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische manipulatieve technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Beheersen vaardigheden manipuleren in een oefensituatie</i> Toepassen vaardigheden In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische manipulatieve technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Volledig beheersen vaardigheden manipuleren in de osteopatische praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische manipulatieve technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.

2.2.2	<i>Basis vaardigheden manipuleren over het gehele lichaam</i> Basale vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische manipulaties over het gehele lichaam.	Meer uitgebreide vaardigheden manipuleren over het gehele lichaam Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische manipulaties over het gehele lichaam.	Beheersen uitgebreide manipulaties in oefensituatie In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische manipulaties over het gehele lichaam.	<i>Volledig beheersen uitgebreide manipulaties in de osteopatische praktijk</i> Professionele vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische manipulaties over het gehele lichaam.
2.2.3	<i>Basisvaardigheden aanpassen van manipulaties aan situatie patiënt</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische manipulatieve technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden aanpassen van manipulaties aan situatie patiënt</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare osteopatische vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische manipulatieve technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Beheersen vaardigheden om manipulaties aan situatie van de patiënt aan te kunnen passen in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare osteopatische vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische manipulatieve technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Volledig beheersen vaardigheden om manipulaties aan situatie van de patiënt aan te kunnen passen in de osteopatische praktijk.</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van osteopatische manipulatieve technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.
2.2.4	<i>Basale vaardigheden kennis contra-indicaties</i> Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om osteopatische manipulatieve technieken.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden en kennis contra-indicaties</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om osteopatische manipulatieve technieken.	<i>Beheersen vaardigheden contra-indicaties in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om osteopatische manipulatieve technieken.	<i>Volledig beheersen vaardigheden contra-indicaties in een oefensituatie</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om osteopatische manipulatieve technieken.
2.3 Deelcompetentie: osteopatisch mobiliseren.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.3.1	<i>Basisvaardigheden osteopatisch mobiliseren</i> Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische mobiliserende technieken op een	<i>Meer uitgebreide vaardigheden osteopatisch mobiliseren</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische	<i>Beheersen vaardigheden osteopatisch mobiliseren in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin	<i>Volledig beheersen osteopatisch mobiliseren in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van osteopatische mobiliserende technieken op

	veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	mobiliserende technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	kunnen toepassen van osteopatische mobiliserende technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.
2.3.2	<i>Basisvaardigheden facilitering en herstel beweging en functie</i> Basale vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om osteopatische mobiliserende technieken waardoor de functie verbetert.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden facilitering en herstel beweging en functie.</i> Meer uitgebreide en praktische toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om osteopatische mobiliserende technieken waardoor de functie verbetert.	<i>Beheersen vaardigheden facilitering en herstel beweging en functie in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om osteopatische mobiliserende technieken waardoor de functie verbetert.	<i>Volledig beheersen vaardigheden facilitering en herstel beweging en functie in de osteopatische praktijk</i> Professionele vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om osteopatische mobiliserende technieken waardoor de functie verbetert.
2.3.3	<i>Basisvaardigheden mobiliserende technieken</i> Basale vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische mobiliserende technieken over het gehele lichaam.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden mobiliserende technieken</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische mobiliserende technieken over het gehele lichaam.	<i>Beheersen vaardigheden mobiliserende technieken in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische mobiliserende technieken over het gehele lichaam.	<i>Volledig beheersen vaardigheden mobiliserende technieken in de praktijk</i> Professionele vaardigheden tot het uitvoeren van osteopatische mobiliserende technieken over het gehele lichaam.
2.3.4	<i>Basisvaardigheden: aanpassen mobiliserende technieken aan de situatie van de patiënt</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van mobiliserende technieken aan leeftijd, geslacht en het soort weefsel van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Meer uitgebreide basisvaardigheden: aanpassen mobiliserende technieken aan de situatie van de patiënt</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van mobiliserende technieken aan leeftijd, geslacht en het soort weefsel van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	Beheersen uitgebreide basisvaardigheden: aanpassen mobiliserende technieken aan de situatie van de patiënt in een oefensituatie In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van mobiliserende technieken aan leeftijd, geslacht en het soort weefsel van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Volledig beheersen uitgebreide basisvaardigheden: aanpassen mobiliserende technieken aan de situatie van de patiënt in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het aan kunnen passen van mobiliserende technieken aan leeftijd, geslacht en het soort weefsel van de patiënt en aan de aard van diens klacht.
2.3.5	<i>Basisvaardigheden contra-indicaties met betrekking tot mobiliseren</i> Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om osteopatische mobilise-	<i>Meer uitgebreide vaardigheden contra-indicaties met betrekking tot mobiliseren</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het	Toepassen vaardigheden contra-indicaties met betrekking tot mobiliseren in een oefensituatie In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het	<i>Volledig beheersen vaardigheden contra-indicaties met betrekking tot mobiliseren in een oefensituatie</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om osteopatische mobilise-

	rende technieken.	gaat om osteopatische mobiliserende technieken.	gaat om osteopatische mobiliserende technieken.	rende technieken.
2.4 Deelcompetentie: Muscle Energy Techniques (MET).				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.4.1	<i>Basisvaardigheden algemeen toepassen MET</i> Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van MET op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden algemeen toepassen MET</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van MET op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Toepassen vaardigheden MET in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van MET op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Beheersen vaardigheden MET in de osteopatische praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van MET op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.
2.4.2	<i>Basisvaardigheden herstel beweging en functie MET</i> Basale vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om MET.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden herstel beweging en functie MET</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om MET.	<i>Toepassen vaardigheden herstel beweging en functie MET</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om MET.	<i>Beheersen vaardigheden herstel beweging en functie MET</i> Professionele vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om MET.
2.4.3	<i>Basisvaardigheden uitvoeren MET hele lichaam.</i> Basale vaardigheden tot het uitvoeren van MET over het gehele lichaam.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden uitvoeren MET hele lichaam</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van MET over het gehele lichaam.	<i>Toepassen vaardigheden uitvoeren MET hele lichaam</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van MET over het gehele lichaam.	<i>Beheersen vaardigheden uitvoeren MET hele lichaam</i> Professionele vaardigheid tot het uitvoeren van MET over het gehele lichaam.
2.4.4	<i>Basisvaardigheden aanpassen MET aan situatie patiënt</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van MET aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden aanpassen MET aan situatie patiënt</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van MET aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Toepassen vaardigheden aanpassen MET aan situatie patiënt in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van MET aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Beheersen vaardigheden aanpassen MET aan situatie patiënt in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van MET aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.

2.4.5	<i>Basisvaardigheden contra-indicaties MET</i> Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om musculair-energetische technieken.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden contra-indicaties MET</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om MET.	<i>Toepassen vaardigheden contra-indicaties MET technieken in een gesimuleerde praktijksituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om MET.	<i>Beheersen vaardigheden MET in de praktijk</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om MET.
2.5 Deelcompetentie: Spontaneous Release Techniques (SRT, ook Jones technieken genaamd).				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.5.1	<i>Basisvaardigheden toepassen SRT in algemene zin.</i> Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van SRT op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden toepassen SRT in algemene zin.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van SRT op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Toepassen vaardigheden SRT in algemene zin in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van SRT op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Beheersen vaardigheden SRT in algemene zin in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van SRT op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.
2.5.2	<i>Basisvaardigheden toepassen SRT op beweging en functie.</i> Basale vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om SRT.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden toepassen SRT op beweging en functie.</i> Meer uitgebreide en praktische toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om SRT.	<i>Beheersen vaardigheden toepassen SRT op beweging en functie in oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om SRT.	<i>Beheersen vaardigheden toepassen SRT op beweging en functie in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om SRT.
2.5.3	<i>Basisvaardigheden SRT op hele lichaam.</i> Basale vaardigheden tot het uitvoeren van SRT op alle delen van het lichaam.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden SRT op hele lichaam.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van SRT op alle delen van het lichaam.	<i>Toepassen SRT op hele lichaam in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van SRT op alle delen van het lichaam.	<i>Beheersen van het toepassen SRT op het hele lichaam in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden tot het uitvoeren van SRT op alle delen van het lichaam.

2.5.4	<i>Basisvaardigheden aanpassen SRT aan situatie patiënt.</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van SRT aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden aanpassen SRT aan situatie patiënt.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van SRT aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Toepassen vaardigheden aanpassen SRT aan situatie patiënt in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van SRT aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Beheersen vaardigheden aanpassen SRT aan situatie patiënt in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van SRT aan leeftijd en gender van de patiënt en aan de aard van diens klacht.
2.5.5	<i>Basisvaardigheden contra-indicaties m.b.t. SRT</i> Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om SRT.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden contra-indicaties m.b.t. SRT</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om SRT.	<i>Toepassen basisvaardigheden contra-indicaties m.b.t. SR in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om SRT.	<i>Beheersen vaardigheden contra-indicaties m.b.t. SRT in de praktijk</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om SRT.
2.6 Deelcompetentie: osteopatische mobilisaties en drainages.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.6.1	<i>Basisvaardigheden in algemene zin m.b.t. toepassen viscerale technieken.</i> Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van viscerale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden in algemene zin m.b.t. toepassen viscerale technieken.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van viscerale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Toepassen vaardigheden viscerale technieken in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van viscerale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Beheersen viscerale technieken in de praktijk</i> Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van viscerale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.

2.6.2	<p><i>Basisvaardigheden viscerale technieken m.b.t. facilitering en herstel van beweging en functie.</i> Basale vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om viscerale technieken.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden viscerale technieken m.b.t. facilitering en herstel van beweging en functie.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om viscerale technieken.</p>	<p><i>Toepassen viscerale technieken m.b.t. facilitering en herstel van beweging en functie in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om viscerale technieken.</p>	<p><i>Beheersen viscerale technieken m.b.t. facilitering en herstel van beweging en functie in de praktijk</i> Professionele vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om viscerale technieken.</p>
2.6.3	<p><i>Basisvaardigheden viscerale technieken alle viscerale delen lichaam</i> Basale vaardigheden tot het uitvoeren van viscerale technieken op alle viscerale delen van het lichaam.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden viscerale technieken alle viscerale delen lichaam</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van viscerale technieken op alle viscerale delen van het lichaam.</p>	<p><i>Toepassen viscerale technieken alle viscerale delen lichaam in een oefensituatie</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van viscerale technieken op alle viscerale delen van het lichaam.</p>	<p><i>Beheersen viscerale technieken op alle viscerale delen van het lichaam in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden tot het uitvoeren van viscerale technieken op alle viscerale delen van het lichaam.</p>
2.6.4	<p><i>Basisvaardigheden aanpassen viscerale technieken aan situatie patiënt</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van viscerale technieken aan leeftijd en gender van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden aanpassen viscerale technieken aan situatie patiënt.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van viscerale technieken aan leeftijd en gender van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>	<p><i>Toepassen van het aanpassen van viscerale technieken aan situatie patiënt in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van viscerale technieken aan leeftijd en gender van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>	<p><i>Beheersen van het aanpassen van viscerale technieken aan situatie patiënt in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van viscerale technieken aan leeftijd en gender van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>
2.6.5	<p><i>Kennis contra-indicaties viscerale technieken.</i> Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om viscerale technieken.</p>	<p><i>Meer uitgebreide kennis contra-indicatie viscerale technieken.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om viscerale technieken.</p>	<p><i>Toepassen kennis en vaardigheden omtrent contra-indicaties viscerale technieken in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om viscerale technieken.</p>	<p><i>Beheersen kennis en vaardigheden omtrent contra-indicaties viscerale technieken in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om viscerale technieken.</p>

2.7 Deelcompetentie: cranio-sacrale technieken.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.7.1	<p><i>Basisvaardigheden toepassen in algemene zin van cranio-sacrale technieken.</i></p> <p>Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van cranio-sacrale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden in algemene zin van sacro-craniale technieken.</i></p> <p>Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van cranio-sacrale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>	<p><i>Toepassen van vaardigheden in algemene zin van sacro-craniale technieken in een oefensituatie.</i></p> <p>In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van cranio-sacrale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>	<p><i>Beheersen van vaardigheden in algemene zin van sacro-craniale technieken in de praktijk.</i></p> <p>Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van cranio-sacrale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.</p>
2.7.2	<p><i>Basisvaardigheden cranio-sacrale technieken voor facilitering en herstel van beweging en functie.</i></p> <p>Basale vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om cranio-sacrale technieken.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden cranio-sacrale technieken voor facilitering en herstel van beweging en functie.</i></p> <p>Meer uitgebreide en praktische toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om cranio-sacrale technieken.</p>	<p><i>Toepassen vaardigheden cranio-sacrale technieken voor facilitering en herstel van beweging en functie in een oefensituatie.</i></p> <p>In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om cranio-sacrale technieken.</p>	<p><i>Beheersen van vaardigheden cranio-sacrale technieken voor facilitering en herstel van beweging en functie in de praktijk.</i></p> <p>Professionele vaardigheden rondom de facilitering en herstel van beweging en functie waar het gaat om cranio-sacrale technieken.</p>
2.7.3	<p><i>Basisvaardigheden cranio-sacrale technieken.</i></p> <p>Basale vaardigheden tot het uitvoeren van cranio-sacrale technieken.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden cranio-sacrale technieken.</i></p> <p>Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van cranio-sacrale technieken.</p>	<p><i>Toepassen vaardigheden cranio-sacrale technieken</i></p> <p>In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van cranio-sacrale technieken.</p>	<p><i>Beheersen vaardigheden cranio-sacrale technieken in de praktijk</i></p> <p>Professionele vaardigheden tot het uitvoeren van cranio-sacrale technieken.</p>

2.7.4	<i>Basisvaardigheden aanpassen cranio-sacrale technieken aan de situatie van de patiënt</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van cranio-sacrale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden aanpassen cranio-sacrale technieken aan de situatie van de patiënt.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van cranio-sacrale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Toepassen vaardigheden aanpassen cranio-sacrale technieken aan de situatie van de patiënt.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van cranio-sacrale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.	<i>Beheersen vaardigheden aanpassen cranio-sacrale technieken aan de situatie van de patiënt.</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van cranio-sacrale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.
2.7.5	<i>Kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken</i> Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken.	<i>Meer uitgebreide kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken.	<i>Toepassen kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken in oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken.	<i>Beheersen kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken inde praktijk.</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om cranio-sacrale technieken.
2.8 Deelcompetentie: fasciale technieken.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
2.8.1	<i>Basis vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken.</i> Basale vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Meer uitgebreide vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken .</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Toepassen vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.	<i>Beheersen vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden omtrent het in algemene en specifieke zin kunnen toepassen van fasciale technieken op een veilig, technisch en functioneel hoogstaand niveau.

2.8.2	<p><i>Basisvaardigheden fasciale technieken voor herstel van beweging en functie.</i> Basale vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om fasciale technieken.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden fasciale technieken voor herstel van beweging en functie</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om fasciale technieken.</p>	<p><i>Toepassen fasciale technieken voor herstel van beweging en functie in een oefensituatie in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om fasciale technieken.</p>	<p><i>Beheersen fasciale technieken voor herstel van beweging en functie in een oefensituatie in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden rondom de facilitering en het herstel van beweging en functie waar het gaat om fasciale technieken.</p>
2.8.3	<p><i>Basisvaardigheden uitvoeren fasciale technieken op alle delen van het lichaam.</i> Basale vaardigheden tot het uitvoeren van fasciale technieken op alle delen van het lichaam.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden uitvoeren fasciale technieken op alle delen van het lichaam.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van fasciale technieken op alle delen van het lichaam.</p>	<p><i>Toepassen fasciale technieken op alle delen van het lichaam in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden tot het uitvoeren van fasciale technieken op alle delen van het lichaam.</p>	<p><i>Beheersen fasciale technieken op alle delen van het lichaam in de praktijk</i> Professionele vaardigheden tot het uitvoeren van fasciale technieken op alle delen van het lichaam.</p>
2.8.4	<p><i>Basisvaardigheden aanpassen fasciale technieken op situatie patiënt.</i> Basale vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van fasciale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>	<p><i>Meer uitgebreide vaardigheden aanpassen fasciale technieken op situatie patiënt.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van fasciale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>	<p><i>Toepassen aanpassen fasciale technieken op situatie patiënt in een oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van fasciale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>	<p><i>Beheersen aanpassen fasciale technieken op situatie patiënt in de praktijk.</i> Professionele vaardigheden omtrent het kunnen aanpassen van fasciale technieken aan leeftijd en geslacht van de patiënt en aan de aard van diens klacht.</p>
2.8.5	<p><i>Basiskennis contra-indicaties fasciale technieken.</i> Basale vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om fasciale technieken.</p>	<p><i>Meer uitgebreide kennis contra-indicaties fasciale technieken.</i> Meer uitgebreide en praktisch toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om fasciale technieken.</p>	<p><i>Toepassen vaardigheid en kennis contra-indicaties fasciale technieken In oefensituatie.</i> In een gesimuleerde oefensituatie toepasbare vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om fasciale technieken.</p>	<p><i>Beheersen vaardigheid en kennis contra-indicaties fasciale technieken In de praktijk.</i> Professionele vaardigheden en kennis omtrent contra-indicaties waar het gaat om fasciale technieken.</p>

3. KERNCOMPETENTIE: COMMUNICATIE

De osteopaat is in staat om zowel mondeling als schriftelijk effectief te communiceren met patiënten, collegae en personen afkomstig uit andere disciplines binnen de gezondheidszorg. Daarbij wordt rekening gehouden met variabele achtergronden van deze personen wat betreft hun leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid, culturele achtergronden, persoonlijkheid, et cetera. De osteopaat communiceert daarbij vanuit het osteopatische totaalconcept. Hij kan zijn osteopatisch onderzoek en handelen op logische wijze vertalen naar anderen.

3.1 Deelcompetentie: relationele component: de osteopaat bouwt een effectieve behandelrelatie met de patiënt op

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
3.1.1	<p><i>Kent belang goede verstandhouding patiënt vanuit osteopatische principes..</i></p> <p>Kan benoemen wat belangrijk is bij het opbouwen van een goede verstandhouding met de patiënt en past daarbij de osteopatische filosofie en principes toe.</p>	<p><i>Weet hoe goede verstandhouding opgebouwd kan worden</i></p> <p>Weet hoe een goede verstandhouding met de patiënt opgebouwd kan worden in een gesimuleerde praktijksituatie of beschreven casus. Weet daarbij waarom het belangrijk is de patiënt goed te informeren over het osteopatische onderzoek en handelen.</p>	<p><i>In staat vanuit osteopatische principes goede verstandhouding op te bouwen in oefensituatie.</i></p> <p>Kan in een gesimuleerde behandel-situatie een goede verstandhouding met de patiënt opbouwen, waarbij de patiënt op heldere wijze over het osteopatisch onderzoek en handelen wordt geïnformeerd. Behandelaar toont daarbij respect, begrip, betrokkenheid en vertrouwen.</p>	<p><i>Beheerst opbouwen goede verstandhouding met patiënt vanuit osteopatische principes in de praktijk.</i></p> <p>Bouwt een goede verstandhouding met de patiënt op, waarbij de behandelaar op heldere wijze het osteopatisch onderzoek en handelen verwoordt. Toont daarbij respect, begrip, betrokkenheid en vertrouwen naar de patiënt toe.</p>
3.1.2.	<p><i>Kent aspecten actief luistergedrag</i></p> <p>Kan de belangrijkste aspecten van actief luistergedrag benoemen.</p>	<p><i>Herkent actief luistergedrag in casus</i></p> <p>Herkent actief luistergedrag in een oefensituatie of casus</p>	<p><i>In staat tot luisteren in oefensituatie</i></p> <p>Toont in een oefensituatie met een patiënt, dat hij actief kan luisteren.</p>	<p><i>Beheerst het actief luisteren in de praktijk.</i></p> <p>Kan actief luisteren (laat de ander uitspreken, geeft door gedrag en houding blijk van interesse in wat de patiënt inbrengt, toetst of hij begrepen heeft wat de ander wilde zeggen).</p>

3.1.3	<i>Bekend met kenmerken non-verbale en verbale communicatie</i> Kent de kenmerken van non-verbale en verbale communicatie.	<i>Herkent uitingsvormen verbale- en nonverbale communicatie</i> Herkent de verschillende uitingsvormen van non-verbale en verbale communicatie in een uit de praktijk genomen situatie (bijvoorbeeld met behulp van video-opname)	<i>Gaat in op reacties verbale- en non-verbale communicatie</i> Laat zien dat hij in een gesimuleerde behandelsituatie adequaat in kan gaan op zowel verbaal als non-verbaal geuite reacties van de patiënt.	<i>Beheerst het ingaan op verbale en non-verbale reacties in de praktijk</i> Kan ingaan op verbaal en non-verbaal geuite reacties van de patiënt.
3.1.4	<i>Belang van ruimte geven</i> Kent het belang van het geven van ruimte aan de ander in een gesprek en weet op welke manieren een ander uitgenodigd kan worden tot het deelnemen aan een gesprek.	<i>Weet hoe ruimte te geven</i> Weet hoe hij een gesprekspartner ruimte geeft én desondanks toch ook uitnodigt om actief deel te nemen aan een gesprek.	<i>Laat zien dat hij ruimte kan geven in oefensituaties</i> Is in staat binnen een oefensituatie een gedragsrepertoire te hanteren dat de patiënt de ruimte geeft tot het geven van eigen inbreng en is daarnaast tevens in staat om de patiënt actief deel te laten nemen aan het gesprek.	<i>Laat zien dat hij de patiënt ruimte kan geven in de praktijk en uitnodigt om te participeren</i> Weet de patiënt ruimte te geven in het gesprek, nodigt de ander uit om deel te nemen aan het gesprek.
3.1.5	<i>Kent de verschillende gevoelens van patiënten</i> Weet dat bij patiënten onderling verschillende gevoelens en overtuigingen kunnen leven.	<i>Toont zich empathisch t.o.v. verschillende gevoelens en overtuigingen.</i> Toont empathie met de bij de diverse gesprekspartners levende verschillen in gevoel en overtuiging en weet daarmee om te gaan.	<i>Respect voor gevoelens in oefensituatie</i> Is in staat respect voor de gevoelens en overtuigingen van een patiënt te tonen in een oefensituatie.	<i>Respect voor gevoelens en overtuigingen patiënten in de praktijk</i> Toont respect voor de gevoelens en overtuigingen die leven bij de patiënt.
3.1.6	<i>Kent relatie levenssituatie, klachten en behandelingsresultaten</i> Kan onder woorden brengen welke aspecten in de levenssituatie van een patiënt voor die patiënt van belang kunnen zijn voor de eventuele klacht en behandelingsresultaten.	<i>Kan levenssituatie patiënt analyseren</i> Weet hoe hij de levenssituatie van een patiënt dient te analyseren om tot een beeld te komen van de voor de patiënt belangwekkende aspecten binnen de persoonlijke sfeer.	<i>Gaat begripvol om met relatie levenssituatie, klachten en behandelingsresultaten in oefensituatie</i> Getuigt van inzicht en begrip in de samenhang tussen de belangwekkende aspecten van de levenssituatie van een patiënt binnen een gesimuleerde behandelsituatie.	<i>Inlevingsvermogen situatie patiënt in de praktijk</i> Heeft inlevingsvermogen in de situatie van de patiënt.
3.1.7	<i>Bekend met diversiteit en uniciteit</i> Kent de verschillende aspecten van diversiteit en uniciteit.	<i>Analyseren diversiteit en uniciteit</i> Kan een analyse geven van de verschillende aspecten van diversiteit en uniciteit.	<i>Aansluiten bij diversiteit en uniciteit in oefensituatie</i> Is in staat om binnen een oefensituatie aan te sluiten bij de diversiteit en uniciteit van zijn patiënt en kan daarmee ook rekening houden.	<i>Aansluiten bij diversiteit en uniciteit in de osteopatische praktijk.</i> Sluit aan en houdt rekening met de diversiteit en uniciteit van zijn patiënten. Daarbij houdt de osteopaat rekening met factoren als cultureel-etnische achtergrond, sociaal economische status (SES), geslacht,

				persoonlijke opvattingen, leeftijd etc..
3.2 Deelcompetentie: gesprekstechnische component: de osteopaat is in staat een adequaat gesprek te voeren met de patiënt				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
3.2.1	<i>Belang rustig spreken</i> Kent het belang van rustig en helder spreken.	<i>Kan rustig spreken</i> Laat zien dat hij in staat is rustig en helder te communiceren met daarbij genoeg momenten van pauze en onderbreking zodat de gesprekspartner kan reflecteren.	<i>Kan goed en rustig formuleren in oefensituatie</i> Kan in een oefensituatie op een rustige en heldere manier formuleren en is daarbij in staat pauzes en onderbrekingen in te lassen die het de patiënt mogelijk maken om te reflecteren.	<i>Kan goed en rustig formuleren en reflecteren in de praktijk.</i> Spreekt rustig en formuleert helder. Last zo nodig pauzes en onderbrekingen in om het voor de patiënt mogelijk te maken te reflecteren.
3.2.2	<i>Kent betekenis van vakjargon</i> Weet wat vakjargon is en kent alternatieven voor dit jargon die voor anderen beter te begrijpen zijn.	<i>Kan vakjargon vermijden</i> Toont in een gesimuleerde praktijk-situatie dat hij in staat is zijn woorden zorgvuldig te wegen en het onnodig gebruik van vakjargon te vermijden.	<i>Kan in begrijpelijke taal spreken</i> Is in staat tot het inzetten van alternatieve, begrijpelijke taal in plaats van vakjargon en weet hoe zijn woorden te wegen.	<i>Beheerst het spreken van begrijpelijke taal in de praktijk.</i> Kiest zijn woorden met zorgvuldigheid en vermijdt het onnodig gebruik van (vak)jargon.
3.2.3	<i>Bekend met afstemmen eigen taal op ontvanger</i> Weet dat het eigen taalgebruik afgestemd moet worden op de ontvanger.	<i>Kan taalgebruik op ontvanger afstemmen</i> Hanteert een op de ontvanger afgestemd taalgebruik, passend bij de achtergrond van de individuele patiënt.	<i>Toont verschillende manieren van taalgebruik</i> Laat zien dat hij verschillende manieren van taalgebruik tot zijn repertoire kan rekenen en is daarbij flexibel.	<i>Kan taalgebruik volledig afstemmen op patiënt in de praktijk.</i> Houdt rekening met de taalachtergrond van de patiënt (met inachtneming van de oorspronkelijke taal van de patiënt, zijn sociaal-economische status en het daarmee gepaard gaande woordgebruik et cetera).

3.2.4	<i>Verschillen tussen soorten vragen</i> Kent de verschillen tussen verschillende soorten vragen.	<i>Kan verschillende soorten vragen stellen.</i> Weet hoe hij verschillende soorten vragen kan stellen en weet ook bij welke situatie een bepaalde vraag past.	<i>Stelt afgestemd op de situatie, verschillende soorten vragen</i> Laat in een praktijksituatie zien hoe hij verschillende soorten vragen stelt, al naar gelang van waar de situatie om vraagt.	<i>Beheerst het stellen verschillende soorten vragen volledig in de praktijk</i> Kan relevante vragen stellen. Inleidende vragen, vervolgvragen, reflectievragen, open en gesloten vragen en kan doorvragen.
3.2.5	<i>Bekend met hoofd- en bijzaken gesprek.</i> Weet dat een gesprek bestaat uit hoofd- en bijzaken en dat daarmee de onderdelen van een gesprek niet allemaal eenzelfde belangrijkheid hebben.	<i>Kan enige hoofd- en bijzaken onderscheiden</i> Is in staat om uit een oefensituatie (bijvoorbeeld een rollenspel) enige hoofd- en bijzaken te onderscheiden en in zich op te nemen	<i>Toont alle hoofd en bijzaken te kunnen onderscheiden in oefensituatie.</i> Is in staat om uit een oefensituatie alle hoofd- en het grootste deel van de bijzaken te distilleren en in zich op te nemen.	<i>Beheerst het kunnen opnemen van belangrijke informatie in de praktijk.</i> Kan belangrijke informatie uit gesprekken opnemen.
3.2.6	<i>Kent belangrijkste aspecten van communicatie.</i> Weet dat delen van informatie verloren kunnen gaan of door de ontvanger anders kunnen worden geïnterpreteerd. Kent het communicatiemodel van zender & ontvanger en de belangrijkste axioma's van communicatie.	<i>Weet hoe het effect van communicatie getoetst kan worden.</i> Weet hoe kan worden getoetst of en hoe de inhoud van een boodschap bij de ontvanger is aangekomen.	<i>Kan in oefensituatie het effect van communicatie toetsen.</i> Toont in een oefensituatie dat hij beschikt over de vaardigheid om te toetsen of de patiënt het besprokene voldoende heeft begrepen en heeft kunnen plaatsen.	<i>Kan in de praktijk het effect van de communicatie toetsen.</i> Beschikt over de vaardigheid om te toetsen of de patiënt het besprokene voldoende heeft begrepen en heeft kunnen plaatsen.
3.2.7	<i>Kent eisen goed samenvatting.</i> Weet aan welke eisen een goede samenvatting moet voldoen.	<i>Toont verschillende gesprekken te kunnen samenvatten</i> Kan verschillende soorten van gesprekken samenvatten.	<i>Toont in een oefensituatie heldere en bondige samenvattingen te kunnen geven</i> Is in staat van gesprekken in een oefensituatie, elk met een eigen karakter, een heldere en bondige samenvatting te geven die de kern van het gesprek weergeeft en waarin alle relevante facetten aan bod komen.	<i>Beheerst het kunnen samenvatten van gesprekken in de praktijk</i> Is in staat een heldere en bondige samenvatting te geven van het gesprek.

3.3 Deelcompetentie: de osteopaat is in staat om een accuraat verslag te schrijven over de problemen en behandelwijze van de patiënt dat goed leesbaar is door medebehandelaars binnen de gezondheidszorg				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
3.3.1	<i>Belang schriftelijk vastleggen.</i> Weet wat het belang is van het schriftelijk vastleggen van zaken als behandelplannen, adviesgesprekken, evaluaties et cetera en weet aan welke eisen een adequaat verslag moet voldoen.	<i>Eenvoudig verslag schrijven</i> Kan eenvoudige verslagen schrijven die voldoen aan de eisen van schriftelijke verslaglegging.	<i>Keuzes in behandelwijze schriftelijk vast leggen en deze verantwoorden.</i> Beheerst de kunst van het schriftelijk vastleggen van keuzes in behandelwijzen tijdens stage of binnenschoolse praktijk, teneinde zijn keuzes te kunnen verantwoorden.	<i>Keuzes in behandelwijze schriftelijk Weergeven inclusief medisch taalgebruik.</i> Kan de keuzes in de behandelwijze schriftelijk weergeven en verantwoorden, met inachtneming van medisch taalgebruik.
3.3.2	<i>Basis schrijfvaardigheden</i> Heeft de noodzakelijke basale schrijfvaardigheden.	<i>Kwaliteitsaspecten toepassen in eenvoudig schriftelijk verslag.</i> Kan aspecten van schrijfvaardigheid, zoals leesbaarheid, helderheid en concreetheid, toepassen in een eenvoudig schriftelijk verslag	<i>Naar aanleiding van. een casus een schriftelijk verslag maken</i> Is in staat om op goed leesbare, concrete en heldere wijze schriftelijk te formuleren naar aanleiding van een in een oefensituatie aangeboden casus.	<i>Kan in de praktijk schriftelijk formuleren volgens kwaliteitseisen.</i> Is in staat om op goed leesbare, concrete en heldere wijze schriftelijk te formuleren, met inachtneming van medisch taalgebruik.
3.3.3	<i>Bekend met belangrijkste grammatica</i> Kent de belangrijkste grammaticale regels en spellingregels van de Nederlandse taal.	<i>Toepassen belangrijkste grammaticale regels</i> Weet de belangrijkste grammaticale regels en spellingregels van de Nederlandse taal toe te passen in eenvoudige verslaglegging	<i>Opstellen schriftelijk correct verslag naar aanleiding van casus.</i> Is in staat tot het opstellen van een schriftelijk verslag dat voldoet aan de belangrijkste grammaticale regels en spellingregels van de Nederlandse taal naar aanleiding van een aangeboden casus.	<i>Beheerst opstellen correct schriftelijk verslag</i> Beheerst de belangrijkste grammaticale regels en spellingregels van de Nederlandse taal, met inachtneming van medisch taalgebruik.

4. KERNCOMPETENTIE: SAMENWERKING

De osteopaat werkt in goede verstandhouding samen met collegae en andere zorgverleners voor het verkrijgen van een optimaal resultaat. Dit betreft zowel de disciplines uit de algemene als ook uit de paramedische gezondheidszorg en geneeskunde. De osteopaat heeft inzicht in de mogelijkheden die de osteopathie biedt, maar ook in de grenzen van de osteopathie. De behandelaar is daarbij in staat de osteopatische filosofie en principes uit te dragen en kan informatie van andere disciplines over de patiënt interpreteren in de richting van een osteopatische behandeling.

4.1. Deelcompetentie: de osteopaat draagt bij aan effectief overleg en samenwerking in de gezondheidszorg. Daar wordt gewerkt vanuit de osteopatische filosofie en -principes en wordt de eenheid van het menselijk functioneren en de samenhang tussen de verschillende deelgebieden bewaakt.

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
4.1.1	<p><i>Kent met andere disciplines waar osteopaat mee kan samenwerken</i> Weet welke andere disciplines uit de gezondheidszorg voor een osteopaat in aanmerking komen om mee samen te werken en is op de hoogte van waar deze disciplines zich op richten. Weet waar andere disciplines in de gezondheidszorg voor staan en kan de patiënt daarover informeren. Kan benoemen welke specifieke plaats de osteopathie in de gezondheidszorg inneemt.</p>	<p><i>Is op de hoogte van plaats osteopathie in de gezondheidszorg</i> Toont in een case-discussie met medestudenten dat hij op de hoogte is van de plaats die de osteopathie in het bredere veld van de gezondheidszorg inneemt en dat hij bereid is tot overleg, consultatie en samenwerking met andere disciplines. Houdt daarbij rekening met de grenzen van het eigen vak.</p>	<p><i>Toont waarom samenwerking in gezondheidszorg belangrijk is.</i> Laat zien dat hij weet waarom samenwerking met andere disciplines binnen de gezondheidszorg belangrijk is. Kan met argumenten onderbouwen welke plaats de osteopathie in de gezondheidszorg inneemt en waarin de bijdrage van de osteopathie precies ligt. Weet waarom het belangrijk is de grenzen van het eigen vak in die samenwerking te bewaken.</p>	<p><i>Werkt actief en doelmatig samen met andere disciplines gezondheidszorg.</i> Streeft overleg en samenwerking met andere disciplines uit de gezondheidszorg na en is zich bewust van de plaats die de osteopathie in het bredere veld van de gezondheidszorg inneemt. Hij toont zich daarbij bewust van de grenzen van samenwerking en de grenzen van het eigen vak. Hij kan de patiënt informeren over wat andere disciplines in de gezondheidszorg kunnen bijdragen en/of kunnen aanvullen.</p>

4.1.2	<i>Bekend met componenten die van belang zijn bij netwerken.</i> Weet wat de belangrijke componenten zijn bij het opbouwen en onderhouden van netwerken met andere professionals. Weet dat samenwerking met andere disciplines mogelijk is indien er sprake is van een gemeenschappelijk nastreefbaar doel en de weg naar dit doel een complementair proces is.	<i>Voorbeelden netwerken eigen situatie.</i> Kan vanuit de optiek van de eigen opleidingssituatie voorbeelden aandragen van het belang van netwerken met medestudenten, docenten, vakgenoten e.a. Weet hoe hij dit soort netwerken kan opbouwen en onderhouden.	<i>In staat tot opbouwen netwerk in eigen situatie op school.</i> Kan in de eigen opleidingssituatie een netwerk opbouwen en onderhouden bestaande uit medestudenten, docenten, vakgenoten e.a. Toont in een oefening met medestudenten dat hij weet hoe hij een kennismakingsgesprek met een potentieel aankomend lid van zijn netwerk effectief kan voeren.	<i>Opbouwen netwerken in professionele situatie.</i> Kan netwerken met andere professionals opbouwen en onderhouden.
4.1.3	<i>Bekend met aspecten betrouwbaarheid en beroepscode NVO.</i> Kan benoemen wat zaken als betrouwbaarheid, zich houden aan afspraken en het met uiterste zorg en vertrouwelijkheid behandelen van informatie, inhouden. Is op de hoogte van het bestaan en de functie van de beroepscode NVO.	<i>Het waarom van aspecten betrouwbaarheid en beroepscode NVO</i> Kan aangeven waarom zaken als betrouwbaarheid, zich houden aan afspraken en het met uiterste zorg en vertrouwelijkheid behandelen van informatie belangrijk zijn. Is op de hoogte van de onderlinge relatie en de vastgestelde beroepscode NVO.	<i>Toont zich in de opleiding betrouwbaar en bekend met de beroepscode NVO</i> Toont in het eigen opleidingstraject dat hij betrouwbaar is, zich houdt aan gemaakte afspraken en dat hij uiterst zorgvuldig omgaat met vertrouwelijke informatie, dit alles met inachtneming van de vastgestelde beroepscode NVO.	<i>Toont zich betrouwbaar en houdt zich aan afspraken. Handelt conform de beroepscode NVO.</i> Is betrouwbaar, houdt zich aan afspraken en behandelt verkregen informatie met uiterste zorg en vertrouwelijkheid (conform de daarvoor vastgestelde beroepscode).
4.2 Deelcompetentie: de osteopaat is in staat en bereid tot (multidisciplinaire-)samenwerking binnen een teamverband dat uitgaat van de osteopatische filosofie en principes.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
4.2.1	<i>Bekend met mogelijke consequenties eigen handelen voor overige beroepsmensen.</i> Weet dat het eigen handelen als osteopaat consequenties kan hebben voor het functioneren van de overige beroepsmensen binnen een (multidisciplinair) team.	<i>Bewust van componenten eigen handelen en verantwoordelijkheden en mogelijke consequenties overige beroepsmensen.</i> Kan aangeven welke componenten in het eigen handelen consequenties kunnen hebben op het functioneren van de overige beroepsmensen binnen een (multidisciplinair) team.	<i>Toont in oefensituatie bewust te zijn van mogelijke consequenties eigen handelen</i> Laat binnen een oefensituatie zien dat hij weet welke componenten in het eigen handelen specifieke consequenties hebben op het functioneren van de overige beroepsmensen binnen een (multidisciplinair) team.	<i>Kan adequaat functioneren in teamverband en houdt rekening met consequenties eigen handelen.</i> Beschikt over inzicht in wat de consequenties van het eigen handelen kunnen hebben voor de overige beroepsmensen binnen een (multidisciplinair) team en kan met dien verstande adequaat functioneren in

		Weet dat de osteopaat verantwoordelijkheid draagt voor het eigen adequate functioneren binnen het teamverband.	Stelt verantwoordelijkheid ten toon voor het eigen adequate functioneren binnen het teamverband.	teamverband.
4.2.2	<i>Kent belang stemmen eigen werk op dat van anderen</i> Weet dat het belangrijk is om de eigen werkzaamheden af te stemmen op die van anderen	<i>Weten hoe eigen werk op dat van anderen afgestemd kan worden.</i> Weet hoe hij de eigen werkzaamheden kan afstemmen op die van anderen.	<i>Laat in de opleiding zien dat hij zijn eigen werk ka afstemmen op dat van anderen</i> Laat in zijn studieperiode en via opdrachten zien dat hij in staat is de eigen werkzaamheden af te stemmen op die van anderen.	<i>Beheerst het afstemmen van eigen werk op dat van anderen.</i> Kan de eigen werkzaamheden afstemmen op die van anderen.
4.2.3	<i>Bekend met aspecten van hulpvaardigheid en collegialiteit.</i> Weet dat het belangrijk is om je als osteopaat hulpvaardig en collegiaal op te stellen. Weet ook dat er van hem verwacht wordt dat hij zich open opstelt en dat het zijn verantwoordelijkheid is om kennis te delen met anderen, dit binnen het kader van de beroepsethiek.	<i>Weet hoe zich hulpvaardig en collegiaal op te stellen</i> Weet hoe hij zich als osteopaat hulpvaardig en collegiaal kan opstellen. Weet ook hoe hij zich open kan stellen naar anderen toe en hoe hij de verantwoordelijkheid op zich kan nemen om zijn kennis te delen, dit binnen het kader van de beroepsethiek.	<i>Kan zich in een oefensituatie hulpvaardig en collegiaal opstellen.</i> Stelt zich in een oefensituatie hulpvaardig en collegiaal op. Spreidt een open houding tentoon en demonstreert dat hij in staat is om eigen verantwoordelijkheid op zich te nemen bij het delen van zijn kennis met anderen, dit binnen het kader van de beroepsethiek.	<i>Stelt zich in de praktijk hulpvaardig en collegiaal op, deelt osteopatische kennis.</i> Is hulpvaardig en collegiaal, stelt zich open op en zich verantwoordelijk om zijn osteopatische kennis te delen, dit binnen het kader van de beroepsethiek.
4.2.4	<i>Bekend met feedback</i> Weet dat het belangrijk is om op constructieve wijze feedback te geven en te ontvangen.	<i>Kennis over geven en ontvangen van feedback</i> Weet op welke manier constructieve feedback kan worden gegeven en kan worden ontvangen.	<i>Geven en ontvangen van feedback in oefensituatie</i> Laat in een oefensituatie zien dat hij de technieken van het op constructieve wijze geven en ontvangen van kritieken beheerst.	<i>Kan in de praktijk feedback geven en ontvangen.</i> Is in staat om op professionele en constructieve wijze feedback te geven en ontvangen.

4.3 Deelcompetentie: de osteopaat verwijst adequaat				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
4.3.1	<p><i>Bekend met de grenzen van eigen deskundigheid en vakgebied</i> Weet dat hij zich aan de grenzen van de eigen deskundigheid en die van het eigen vakgebied dient te houden door doelgericht, adequaat en tijdig te verwijzen.</p>	<p><i>Weet in theorie in welke situaties hij de grenzen van zijn deskundigheid aangeeft.</i> Herkent in welke situaties hij aan de grenzen van zijn eigen deskundigheid en die van het eigen vakgebied geraakt. Herkent daarbij tevens wanneer het nodig is om doelgericht, adequaat en tijdig te verwijzen.</p>	<p><i>Toont in een oefensituatie zijn grenzen te kunnen aangeven.</i> Demonstreert tijdens stage of binnenschoolse praktijk dat hij zich aan de grenzen van de eigen deskundigheid en die van het eigen vakgebied houdt door doelgericht, adequaat en tijdig te verwijzen</p>	<p><i>Beheerst in de praktijk het zich houden aan eigen grenzen en die van de osteopathie.</i> Houdt zich aan de grenzen van de eigen deskundigheid en die van de osteopathie door doelgericht, adequaat en tijdig te verwijzen.</p>
4.3.2	<p><i>Volledig bekend met zorgvuldigheid overdragen informatie patiënten</i> Is doordrongen van het feit dat zowel vertrouwelijke als niet-vertrouwelijke informatie over patiënten zorgvuldig overgedragen dient te worden aan beroepsgenoten en derden (indien nodig), daarbij immer strikt rekening houdend met de codes rondom het beroepsgeheim.</p>	<p><i>Volledig bekend met eisen overdracht patiëntinformatie.</i> Weet hoe hij zowel vertrouwelijke als niet-vertrouwelijke informatie over patiënten zorgvuldig kan overdragen aan beroepsgenoten en derden (indien nodig), daarbij immer strikt rekening houdend met de codes rondom het beroepsgeheim.</p>	<p><i>In oefensituatie volledig bekend met eisen overdracht patiëntinformatie.</i> Laat in een oefensituatie zien dat hij volledig in staat is zowel vertrouwelijke als niet-vertrouwelijke informatie over patiënten zorgvuldig over te dragen aan beroepsgenoten en derden (indien nodig), daarbij immer strikt rekening houdend met de codes rondom het beroepsgeheim.</p>	<p><i>Handelt in de praktijk volledig overeenkomstig eisen overdracht patiëntinformatie.</i> Draagt zowel vertrouwelijke als niet-vertrouwelijke informatie over patiënten zorgvuldig over aan beroepsgenoten en derden (indien nodig), daarbij immer strikt rekening houdend met de codes rondom het beroepsgeheim.. Handelt daarbij tevens conform de algemene richtlijn van de beroepscode der osteopathie.</p>

5. KERNCOMPETENTIE: KENNIS EN WETENSCHAP

De osteopaat levert een positieve bijdrage aan de ontwikkeling en het onderzoek van de osteopathie als genees- en behandelwijze in samenwerking met andere professionals binnen de gezondheidszorg. Dit impliceert tevens dat de osteopaat bijdraagt aan het realiseren van bij- en nascholing voor zichzelf in de rol als professional als ook voor anderen in het beroepsveld. Bij- en nascholing geschiedt aan de hand van normen binnen de hedendaagse opvattingen betreffende kwaliteitszorg en professionele ontwikkeling binnen het osteopatisch vakgebied.

5.1 Deelcompetentie: de osteopaat ontwikkelt een persoonlijk bij- en nascholingsplan

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
5.1.1	<i>Kent kenmerken en opbouw persoonlijk nascholingsplan</i> Weet wat de opbouw is in een persoonlijk bij- en nascholingsplan en weet aan welke eisen dit soort plannen dienen te voldoen.	<i>Bereid nascholingsplan te schrijven</i> Toont zich bereid om een persoonlijk bij- en nascholingsplan te schrijven en weet uit welke onderdelen dit dient te bestaan	<i>Kan eenvoudig nascholingsplan schrijven.</i> Laat zien dat hij een eenvoudig bij- en nascholingsplan kan schrijven in een oefensituatie tijdens de opleiding. Kan aangeven waarom het schrijven van dit soort plannen van belang is.	<i>Bereid persoonlijk nascholingsplan te ontwikkelen en onderhouden in de praktijk</i> Voelt zich verantwoordelijk voor het ontwikkelen en onderhouden van een persoonlijk bij- en nascholingsplan.
5.1.2	<i>Kent eisen voor nascholing beroepsgroep osteopaten.</i> Kan de eisen voor nascholing zoals door de beroepsgroep gesteld, benoemen.	<i>Weet waarom nascholing belangrijk is.</i> Kan aangeven waarom nascholing belangrijk is en waarom je aan de eisen zoals door de beroepsgroep gesteld, moet voldoen	<i>Positieve houding ten aanzien van eisen nascholing van de beroepsgroep.</i> Staat positief ten opzichte van de eisen voor nascholing zoals die door de beroepsgroep zijn gesteld.	<i>In praktijk voldoen aan eisen beroepsgroep voor nascholing.</i> Voldoet aan de eisen voor nascholing zoals door de beroepsgroep gesteld.

5.1.3	<i>Weet wat intercollegiale toetsing is</i> Weet wat met intercollegiale toetsing als onderdeel van professionele handelen bedoeld wordt en hoe dit effectief ingezet kan worden.	<i>Kent verschillende mogelijkheden van intercollegiale toetsing.</i> Weet welke mogelijkheden er zijn om intercollegiale toetsing effectief in te zetten en waarom het belangrijk is.	<i>Toont in een oefensituatie te kunnen werken met intercollegiale toetsing.</i> Staat positief tegenover intercollegiale toetsing en is in staat om in een oefensituatie te werken conform de methode van intercollegiale toetsing.	<i>Toont in de osteopatische praktijk intercollegiale toetsing te beheersen en waarderen..</i> Bevordert intercollegiale toetsing als onderdeel van professioneel handelen en maakt effectief gebruik van intercollegiale consultatie.
5.2 Deelcompetentie: de osteopaat levert een bijdrage aan de ontwikkeling en het voortbestaan van het beroep 'osteopaat' en de wetenschap van de osteopathie				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
5.2.1	<i>Bekend met effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek.</i> Weet wat effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek inhouden.	<i>Houding en vaardigheden effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek.</i> Laat zien dat hij weet welke houding en vaardigheden van belang zijn bij de uitvoer van effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek. Kan aangeven waarom dit soort onderzoek belangrijk is.	<i>Tonen positieve houding en vaardigheden ten aanzien van effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek.</i> Toont een positieve attitude en de adequate vaardigheden ten aanzien van het meewerken aan effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek.	<i>Werkt indien zinvol mee aan effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek.</i> Werkt mee aan effectiviteits- en kwaliteitsonderzoek. Is in dit geval in staat een afweging te maken van de noodzaak, relevantie en te verwachten resultaten voor voornoemd onderzoek.
5.2.2	<i>Kent belang overdracht nieuw verworven osteopatische kennis.</i> Weet dat van hem verwacht wordt dat hij nieuw verworven kennis overdraagt ten behoeve van de verdere ontwikkeling van het vak osteopathie.	<i>Weet hoe hij nieuwe osteopatische kennis over kan dragen.</i> Weet hoe hij nieuw verworven kennis kan overdragen ten behoeve van de verdere ontwikkeling van het vak osteopathie.	<i>Kan nieuw verworven osteopatische kennis in oefensituatie over dragen.</i> Demonstreert in een oefensituatie hoe hij nieuw verworven kennis adequaat overdraagt ten behoeve van de verdere ontwikkeling van het vak osteopathie.	<i>Positief ten aanzien van overdracht kennis ten behoeve van verdere ontwikkeling osteopathie.</i> Is bereid nieuw verworven kennis over te dragen ten behoeve van de verdere ontwikkeling van het vak osteopathie.
5.2.3	<i>Bekend met het feit dat osteopaten stagiaires begeleiden.</i> Weet dat bij de uitoefening van het beroep van osteopaat ook het in de praktijk begeleiden van stagiaires hoort.	<i>Bekend met het feit dat osteopaten stagiaires moeten begeleiden en waarom..</i> Weet dat bij de uitoefening van het beroep van osteopaat ook het in de praktijk begeleiden van stagiaires hoort en kan aangeven waarom dit	<i>Bereid om later in de praktijk stagiaires op te leiden.</i> Heeft een positieve attitude ten opzichte van het begeleiden en coachen van stagiaires in de praktijk. Laat in een oefensituatie zien dat hij de vaardigheden beheerst die nodig	<i>Bereid in de praktijk stagiaires op te leiden.</i> Is bereid stagiaires te begeleiden in de praktijk.

		belangrijk is.	zijn voor het begeleiden en coachen	
5.3 Deelcompetentie: de osteopaat is in staat tot het kritisch en objectief beschouwen van osteopatische informatie				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
5.3.1	<i>Kent basisprincipes statistische vaardigheden.</i> Is op de hoogte van de basisprincipes van statistische en cijfermatige vaardigheden.	<i>Heeft voor zover nodig, inzicht in statistische vaardigheden</i> Toont voor de osteopaat adequaat inzicht in de (basis)principes van statistische en cijfermatige vaardigheden.	<i>Toont voor de osteopaat belangrijke statistische vaardigheden in oefensituatie</i> Beheerst de voor de osteopaat van belang zijnde principes van statistische en cijfermatige vaardigheid en demonstreert dat middels eenvoudige opdrachten.	<i>Inzicht in principes statistische vaardigheden.</i> <i>Beschikt over inzicht in de principes van statistische en cijfermatige vaardigheden.</i>
5.3.2	<i>Bekend met belang van analyse onderzoek osteopathie.</i> Weet waarom het belangrijk is om onderzoeksresultaten betreffende de osteopathie en geneeskunde afdoende te analyseren en interpreteren.	<i>Interpreteren onderzoeksresultaten in een case</i> Kan binnen een case onderzoeksresultaten betreffende de osteopathie en geneeskunde afdoende te analyseren en interpreteren.	<i>Analyseren en interpreteren eenvoudig onderzoek osteopathie.</i> Is in staat om eenvoudige onderzoeksresultaten betreffende de osteopathie en geneeskunde afdoende te analyseren en interpreteren.	<i>Analyseren en interpreteren onderzoeksresultaten osteopathie en geneeskunde</i> Kan onderzoeksresultaten betreffende de osteopathie en geneeskunde afdoende te analyseren en interpreteren.
5.3.3	<i>Waarom van inpassen onderzoeksresultaten in eigen osteopatisch handelen.</i> Weet waarom onderzoeksresultaten c.q. wetenschappelijke informatie ingepast dient te worden in het eigen osteopatisch denken en handelen.	<i>Inpassen eenvoudige wetenschappelijk informatie in eigen osteopatisch handelen.</i> Laat zien dat hij op een basisniveau in staat is om wetenschappelijke informatie in te passen in het eigen osteopatisch denken en handelen.	<i>Inpassen alle relevante onderzoeksresultaten uit een case in eigen osteopatisch denken en handelen.</i> Is in staat binnen een case alle relevante onderzoeksresultaten c.q. wetenschappelijke informatie te abstraheren en in te passen in het eigen osteopatisch denken en handelen.	<i>Inpassen alle relevante onderzoeksresultaten in eigen osteopatisch denken en handelen.</i> Kan relevante onderzoeksresultaten c.q. wetenschappelijke informatie inpassen in het eigen osteopatisch denken en handelen.

6. KERNCOMPETENTIE: MAATSCHAPPELIJKE COMPETENTIE

Osteopaten zijn professionals in de gezondheidszorg en vervullen daarnaast tevens een rol als behartigers van het belang van de algemene volksgezondheid. Het betreft daarbij het bevorderen van de gezondheid op het niveau van de patiënt, de praktijk en de maatschappij.

6.1 Deelcompetentie: de osteopaat blijft op de hoogte inzake de maatschappelijke ontwikkelingen in de gezondheidszorg.

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
6.1.1	<i>Bekend met zich via media informeren over gezondheidszorg.</i> Weet hoe men zich als osteopaat kan informeren via relevante vakliteratuur en via de media inzake actuele ontwikkelingen op het gebied van de gezondheidszorg.	<i>Bekend met waarom het belangrijk is zich via media te informeren over de gezondheidszorg.</i> Weet waarom men zich als osteopaat dient te informeren via relevante vakliteratuur en via de media inzake actuele ontwikkelingen op het gebied van de gezondheidszorg.	<i>Informeert zich via enige vakliteratuur en een mediaprogramma over ontwikkelingen gezondheidszorg in oefensituatie</i> Laat zien dat hij via enige relevante vakliteratuur en via de media informatie weet te abstraheren inzake actuele ontwikkelingen op het gebied van de gezondheidszorg.	<i>Informeert zich via vakliteratuur en de media inzake actuele ontwikkelingen gezondheidszorg.</i> De osteopaat informeert zich via relevante vakliteratuur en via de media inzake actuele ontwikkeling op het gebied van de gezondheidszorg.
6.1.2	<i>Kent belang van beroepsorganisatie</i> Weet waarom het van belang is om lid te zijn van een relevante beroeps- of brancheorganisatie.	<i>Kent de verschillende relevante beroepsorganisaties</i> Laat zien dat hij op de hoogte is van de verschillende relevante beroeps- of brancheorganisaties die er zijn en weet welke aspecten verbonden zijn aan de procedure van het lidmaatschap en het lid zijn.	<i>Lid van relevante beroepsorganisatie bij afronden studie.</i> Is bij afronding van de studie lid van een relevante beroeps- of brancheorganisatie. Toont in staat te zijn tot het nuttig inzetten van dit lidmaatschap ten behoeve van de algehele beroepsuitoefening.	<i>Lid van een relevante beroeps- of brancheorganisatie.</i> Is lid van een relevante beroeps- of brancheorganisatie.

6.2 Deelcompetentie: de osteopaat werkt vanuit en in het algemene belang van de volksgezondheid.				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
6.2.1	<p>Weet waarom het belangrijk is de essentie van de osteopathie over te dragen aan anderen buiten de beroepspraktijk.</p> <p>Weet dat sommige situaties erom vragen dat de osteopaat zich opstelt als representant van de beroepsgroep der osteopaten. Weet dat het in zo'n geval van belang is om de essentie van het beroep en de wetenschap der osteopathie goed over te kunnen dragen aan anderen buiten de beroepspraktijk. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het geven van presentaties en voorlichting.</p>	<p>Kan de essentie van het beroep verwoorden.</p> <p>Laat zien dat hij binnen beperkte en eenvoudige situaties zich weet op te stellen als een representant van de beroepsgroep der osteopaten. Weet in beginsel de essentie van het beroep en de wetenschap der osteopathie voor zichzelf te verwoorden. Oefent zich in de lessituatie in het geven van presentaties en voorlichting</p>	<p>Kan binnen de opleiding optreden als representant van de beroepsgroep.</p> <p>Kan binnen de opleiding uitgebreid en buiten de opleiding in beperkte zin optreden als representant van de beroepsgroep der osteopaten. Is in staat de essentie van het beroep en de wetenschap der osteopathie over te dragen aan anderen buiten de beroepspraktijk. Kan eenvoudige en adequate presentaties en voorlichting geven.</p>	<p>Kan binnen en buiten de praktijk optreden als representant van de beroepsgroep der osteopaten</p> <p>Kan optreden als representant van de beroepsgroep der osteopaten en weet de essentie van het beroep en de wetenschap der osteopathie over te dragen aan anderen buiten de beroepspraktijk.</p>
6.2.2	<p>Weten dat sommige situaties in de praktijk relevant zijn voor volksgezondheid</p> <p>Weet dat hij in de eigen praktijk situaties tegen kan tegenkomen die relevantie hebben voor de hele volksgezondheid.</p>	<p>Herkennen van aspecten die van belang zijn voor de volksgezondheid in een case.</p> <p>Herkent in een eenvoudige case actief die aspecten die relevantie hebben voor de hele volksgezondheid. Weet daarbij tevens aan te geven in welke gevallen het daarbij gaat om epidemiologische verschijnselen.</p>	<p>Demonstratie aantonen alle relevante aspecten voor de volksgezondheid in oefensituatie.</p> <p>Demonstreert in een oefensituatie dat hij in staat is al die aspecten aan te wijzen die relevantie hebben voor de hele volksgezondheid.</p>	<p>Herkent relevante aspecten in eigen praktijk</p> <p>Weet in de eigen praktijk situaties te herkennen die relevantie hebben voor de hele volksgezondheid.</p>
6.2.3	<p>Kent belang van zelf verantwoordelijkheid nemen door patiënt</p> <p>Weet hoe belangrijk het is dat patiënten ook zelf de verantwoordelijkheid nemen voor de eigen gezondheid</p>	<p>Kent aspecten stimuleren patiënt zelf verantwoordelijkheid te nemen.</p> <p>Weet welke aspecten van belang zijn bij het stimuleren van patiënten in het zelf nemen van verantwoorde-</p>	<p>Kan patiënten stimuleren zelf verantwoordelijkheid te nemen in oefensituatie.</p> <p>Laat binnen een oefensituatie zien dat hij in staat is om patiënten te</p>	<p>Stimuleert patiënten verantwoordelijkheid te nemen</p> <p>Stimuleert patiënten om zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen gezondheid.</p>

	heid.	lijkheid voor de eigen gezondheid.	stimuleren zélf de verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen gezondheid.	
6.3 Deelcompetentie: de osteopaat is bekend met de actuele situatie rondom de zorgverzekeringen				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
6.3.1	<i>Kent globale lijnen zorgverzekeringswet</i> Weet in globale lijnen wat de Zorgverzekeringswet en de wettelijke regelingen omtrent aanvullende verzekeringen inhouden.	<i>Kent de essentie zorgverzekeringswet en weet hoe die ongeveer toe te passen is in de osteopatische praktijk.</i> Is op de hoogte van de essentie van de Zorgverzekeringswet en de wettelijke regelingen omtrent aanvullende verzekeringen. Weet in de basis hoe hij deze wetgeving en regelingen dient toe te passen binnen de osteopatische praktijk. praktijk.	<i>In staat om Zorgverzekeringswet toe te passen in oefensituatie</i> Is tevens in staat de Zorgverzekeringswet en de wettelijke regelingen omtrent aanvullende verzekeringen toe te passen binnen de osteopatische praktijk	<i>Kan zorgverzekeringswet toepassen in eigen praktijk.</i> Toont zich op de hoogte van de Zorgverzekeringswet en de wettelijke regelingen omtrent aanvullende verzekeringen.
6.3.2	<i>Verschillende situaties, verschillende vergoedingsnormen.</i> Weet dat er voor verschillende situaties verschillende vergoedingsnormen per zorgverzekering voor osteopatische behandeling van toepassing zijn.	<i>Welke vergoedingsnorm voor welke osteopatische behandeling</i> Weet welke vergoedingsnormen per zorgverzekering voor welke osteopatische behandeling van toepassing zijn.	<i>Toepassen vergoedingsnorm binnen een case</i> Weet welke vergoedingsnormen per zorgverzekering voor welke osteopatische behandeling van toepassing zijn en weet enige vergoedingsnormen toe te passen binnen een case.	<i>Toepassen vergoedingsnormen voor osteopatische behandeling in de praktijk.</i> Toont zich op de hoogte van vergoedingsnormen per zorgverzekering voor osteopatische behandeling.
6.3.3	<i>Per zorgverzekeraar verschillende polisgegevens</i> Weet dat er per zorgverzekeraar verschillende polisgegevens gelden.	<i>Toegang krijgen tot polisgegevens van zorgverzekeraars</i> Weet hoe hij toegang tot polisgegevens van zorgverzekeraars kan krijgen en kan deze gegevens globaal interpreteren voor wat de vergoeding voor osteopatische behandelingen betreft.	<i>Toont toegang te kunnen krijgen tot polisgegevens van zorgverzekeraars in een case.</i> Laat zien hoe hij toegang tot polisgegevens van zorgverzekeraars kan krijgen en kan deze gegevens adequaat interpreteren voor wat de vergoeding voor osteopatische behandelingen betreft in een case	<i>Toont toegang te kunnen krijgen tot polisgegevens van zorgverzekeraars in de praktijk</i> Weet hoe hij toegang tot polisgegevens van zorgverzekeraars kan krijgen en kan deze gegevens interpreteren voor wat de vergoeding voor osteopatische behandelingen betreft.

7. KERNCOMPETENTIE: ORGANISATIE

De organisatieaspecten betreffen het managen van de eigen praktijk en het beheersen van de administratieve en logistieke vaardigheden die nodig zijn om deze dagelijkse praktijk doelmatig uit te kunnen voeren. Het betreft tevens noodzakelijke randvoorwaarden voor de praktijkvoering. Deze randvoorwaarden dienen aan de daartoe vastgestelde criteria voor kwaliteitszorg te voldoen zoals vastgelegd in het Nederlands Register der Osteopathie (NRO), c.q. de wettelijke eisen.

7.1 Deelcompetentie: de osteopaat past organisatie- en managementprincipes doelgericht toe.

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
7.1.1	<p><i>Globale kennis over organiseren eigen praktijk</i> Weet globaal hoe hij mensen, middelen en informatie binnen de eigen osteopatische praktijk op zodanige wijze moet organiseren, dat op efficiënte en effectieve wijze voldoende continue zorg geboden kan worden.</p>	<p><i>Kennis over effectief organiseren eigen praktijk</i> Weet hoe hij mensen, middelen en informatie binnen de eigen osteopatische praktijk op dusdanige wijze moet organiseren, dat op efficiënte en effectieve wijze voldoende continue zorg geboden kan worden.</p>	<p><i>Toont in eenvoudige oefensituatie effectief te kunnen organiseren.</i> Laat in een eenvoudige proefsituatie zien, dat hij mensen, middelen en informatie op dusdanige wijze kan organiseren, dat op efficiënte en effectieve wijze voldoende continue zorg geboden zou kunnen worden</p>	<p><i>Kan effectief de eigen praktijk regelen en organiseren zodat continue zorg geboden kan worden.</i> Organiseert mensen, middelen en informatie binnen de eigen osteopatische praktijk op dusdanige wijze, dat op efficiënte en effectieve wijze voldoende continue zorg geboden kan worden.</p>
7.1.2	<p><i>Belangrijkste eisen waaraan een praktijk moet voldoen.</i> Kan de belangrijkste eisen waaraan een praktijkruimte voor osteopatische behandeling moet voldoen, opnoemen.</p>	<p><i>Alle eisen waaraan een praktijk moet voldoen.</i> Kent alle eisen waaraan een praktijkruimte voor osteopatische behandeling moet voldoen.</p>	<p><i>Weten hoe de praktijkruimte te realiseren</i> Weet hoe hij de eisen die aan een praktijkruimte voor osteopatische behandeling gesteld worden, kan realiseren.</p>	<p><i>Richt eigen praktijk in volgens richtlijnen NRO</i> Weet aan welke eisen een praktijkruimte voor osteopatische behandeling moet voldoen volgens de richtlijnen van het NRO. Kan de eigen praktijk conform deze richtlijnen inrichten.</p>

7.1.3	<i>Richtlijnen privacybescherming patiënt</i> Is op de hoogte van de vastgestelde richtlijnen voor de privacybescherming van de patiënt.	<i>Kent richtlijnen privacybescherming patiënt</i> Kent de vastgestelde richtlijnen voor de privacybescherming van de patiënt en weet waarom deze belangrijk zijn.	<i>Bereidheid richtlijnen privacybescherming patiëntna te leven</i> Toont de bereidheid om de vastgestelde richtlijnen na te leven in het kader van de privacybescherming van de patiënt	<i>Handelt volgens richtlijnen privacybescherming patiënt.</i> Draagt zorg voor de privacybescherming van de patiënt (conform vastgestelde richtlijnen WGBO).
7.1.4	<i>Bereikbaarheid osteopathiepraktijk</i> Is op de hoogte van het feit, dat een osteopathiepraktijk goed bereikbaar moet zijn op duidelijk gemarkeerde dagen en tijdstippen.	<i>Bekend met factoren van belang bij bereikbaarheid praktijk</i> Weet dat een osteopathiepraktijk goed bereikbaar moet zijn op duidelijk gemarkeerde dagen en tijdstippen en wat dat inhoudt.	<i>Toont bekendheid factoren die van belang zijn bij bereikbaarheid praktijk in een opdracht</i> Kan via een case laten zien dat hij weet wat een goede bereikbaarheid voor een osteopathiepraktijk inhoudt.	<i>Is goed bereikbaar conform vastgestelde richtlijnen WGBO</i> Draagt zorg voor een goede bereikbaarheid op duidelijk gemarkeerde dagen en tijdstippen (conform vastgestelde richtlijnen WGBO).
7.1.5	<i>Waarom van evalueren en actualiseren werkafspraken</i> Weet waarom het evalueren en actualiseren van transparante werkafspraken belangrijk is.	<i>Inhoud evalueren en actualiseren werkafspraken</i> Weet wat het evalueren en actualiseren van transparante werkafspraken inhoudt.	<i>Kan werkafspraken evalueren en actualiseren in de opleidingsfase</i> Laat tijdens de opleidingsfase zien, dat hij transparantie (studie)-afspraken maakt met medestudenten en docenten.	<i>Hanteert, evalueert en actualiseert transparante (werk)afspraken</i> Hanteert, evalueert en actualiseert transparante (werk)afspraken.
7.1.6	<i>Patiënten tijdig informeren over niet doorgaan afspraak</i> Weet dat hij reguliere patiënten zo adequaat en tijdig mogelijk moet informeren in geval behandelingsafspraken niet kunnen doorgaan.	<i>Hoe patiënten tijdig informeren over niet doorgaan afspraak</i> Weet hoe hij reguliere patiënten zo adequaat en tijdig mogelijk moet informeren in geval behandelingsafspraken niet kunnen doorgaan.	<i>Kan in oefensituatie patiënten tijdig informeren over niet doorgaan afspraak</i> Toont in een oefensituatie dat hij reguliere patiënten adequaat en tijdig kan informeren in geval behandelingsafspraken niet kunnen doorgaan.	<i>Informeert patiënten adequaat en tijdig over niet doorgaan afspraak</i> Draagt zorg voor het adequaat en zo tijdig mogelijk informeren van de patiënten in geval behandelingsafspraken niet kunnen doorgaan.
7.1.7	<i>Weet dat hij planmatig en regelmatig moet evalueren</i> Is op de hoogte van het feit, dat hij de eigen praktijkvoering planmatig en met regelmaat moet evalueren.	<i>Weet hoe hij de eigen praktijk kan evalueren</i> Kan benoemen hoe hij de eigen praktijkvoering planmatig en op regelmatige tijdstippen moet evalueren.	<i>Toont in oefenopdracht dat hij kan evalueren.</i> Toont middels een opdracht dat hij deze informatie kan toepassen en weet hoe hij de eigen praktijkvoering planmatig kan evalueren.	<i>Evalueert regelmatig en planmatig de eigen praktijkvoering</i> Evalueert planmatig en met regelmaat de eigen praktijkvoering conform de richtlijnen van het NRO en staat toe dat de eigen praktijk regelmatig geëvalueerd wordt door het beroepsregister. De osteopaat handelt conform de wet inzake het uitvoeren van de boekhouding en ver-

				plichtingen ten opzichte van de fiscus.
7.2 Deelcompetentie: de osteopaat gaat effectief om met patiënteninformatie				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
7.2.1	<i>Waarom van een vast systeem van patiëntenregistratie</i> Weet waarom een vast systeem van patiëntenregistratie belangrijk is.	<i>Inhoud van vast systeem van patiëntenregistratie</i> Weet wat een vast systeem van patiëntenregistratie inhoudt en kan verschillende systemen opnoemen.	<i>Werken met vast systeem van patiëntenregistratie in oefensituatie</i> Toont dat hij kan werken met een vast systeem van patiëntenregistratie in een oefensituatie.	<i>Keuze voor en omgaan met systeem patiëntenregistratie in de praktijk</i> Is in staat een gefundeerde keuze te maken voor het soort patiëntensysteem waarmee binnen de eigen praktijk gewerkt wordt en weet op gestructureerde en capabele wijze om te gaan met dit systeem.
7.2.2	<i>Waarom van zorgvuldige registratie gegevens patiënten.</i> Weet waarom hij op systematische, zorgvuldige en vertrouwelijke wijze de relevante gegevens van de patiënt in het (digitale) patiëntendossier moet registreren.	<i>Het hoe van zorgvuldige registratie gegevens patiënten.</i> Weet hoe hij op systematische, zorgvuldige en vertrouwelijke wijze de relevante gegevens van de patiënt in het (digitale) patiëntendossier moet/kan registreren.	<i>Tonen van zorgvuldige registratie gegevens patiënten in oefensituatie.</i> Toont in een oefensituatie dat hij op systematische, zorgvuldige en vertrouwelijke wijze relevante gegevens van de patiënt in het (digitale) patiëntendossier kan registreren.	<i>Tonen van zorgvuldige registratie gegevens patiënten in de praktijk</i> Registreert op systematische, zorgvuldige en vertrouwelijke wijze de relevante gegevens van de patiënt in het (digitale) patiëntendossier.

8. KERNCOMPETENTIE: PROFESSIONALITEIT

De osteopaat heeft een eigen unieke zelfstandige rol in de gezondheidszorg en handelt conform de osteopatisch filosofie en principes. De osteopaat is erop gericht de gezondheid en het welzijn van anderen te verbeteren. De osteopaat streeft de hoogst mogelijke kwaliteitsnormen in die zorg na en gedraagt zich conform de daartoe vastgestelde ethische gedragscode. De osteopaat kan zich inleven in de vragen, cultuur levensomstandigheden van de patiënt. De osteopaat toont zich bewust van de eigen competenties en professionaliteit.

8.1 Deelcompetentie: de osteopaat is in staat tot het leveren van hoogstaande en effectieve patiëntenzorg op integrale en betrokken wijze.

	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
8.1.1	<p><i>Bekendheid met bijdrage osteopathie aan onafhankelijke gezondheidszorg</i> Weet dat de osteopaat een bijdrage dient te leveren tot een onafhankelijke en specifieke gezondheidszorg die bijdraagt tot de verbetering van de kwaliteit van leven en daarmee het algehele welbevinden van de patiënt.</p>	<p><i>Kent de aspecten die belangrijk zijn voor een onafhankelijke gezondheidszorg.</i> Kent de aspecten die van belang zijn bij het leveren van een onafhankelijke en specifieke gezondheidszorg die bijdraagt tot de verbetering van de kwaliteit van leven en daarmee het algehele welbevinden van de patiënt.</p>	<p><i>Kan een onafhankelijke specifieke gezondheidszorg bieden in een oefensituatie.</i> Is in staat een onafhankelijke en specifieke gezondheidszorg te bieden die bijdraagt tot de verbetering van de kwaliteit van leven en daarmee het algehele welbevinden van de patiënt, dit in eerste instantie binnen oefensituaties en later in de praktijk.</p>	<p><i>In staat tot het bieden van een onafhankelijke gezondheidszorg</i> Is in staat tot het leveren van een onafhankelijke en specifieke gezondheidszorg die bijdraagt tot de verbetering van de kwaliteit van leven en daarmee het algehele welbevinden van de patiënt.</p>
8.1.2	<p><i>Bekend met patiëntgericht werken</i> Weet dat hij patiëntgericht dient te werken en dat hij de individuele probleemervaring van de patiënt daarbij centraal dient te stellen.</p>	<p><i>Belangrijke aspecten patiëntgericht werken</i> Kent de aspecten die van belang zijn bij het op een patiëntgerichte manier te werk gaan en weet hoe hij de individuele probleemervaring van de patiënt daarbij centraal kan stel-</p>	<p><i>Toont in oefensituatie patiëntgericht te kunnen werken</i> Laat binnen een oefensituatie zien dat hij in staat is om patiëntgericht te werken en de individuele probleemervaring van de patiënt daarbij steeds centraal te stellen.</p>	<p><i>Werkt patiëntgericht</i> Werkt patiëntgericht en stelt de individuele probleemervaring van de patiënt centraal.</p>

		len.		
8.1.3	<i>Bekend met dragen verantwoordelijkheden ten opzichte van patiënten.</i> Weet dat hij als osteopaat verantwoordelijkheden draagt ten opzichte van patiënten, de collegae, het osteopatische beroep en de gezondheidszorg in het algemeen.	<i>Kent de verantwoordelijkheden ten opzichte van patiënten.</i> Weet welke verantwoordelijkheden hij als osteopaat draagt ten opzichte van patiënten, de collegae, het osteopatische beroep en de gezondheidszorg in het algemeen.	<i>Toont de verantwoordelijkheden te kennen ten opzichte van patiënten, in een oefensituatie</i> Laat zien dat hij binnen oefensituaties in staat is tot het op bewuste wijze omgaan met zijn verantwoordelijkheden ten opzichte van patiënten, de collegae, het osteopatische beroep en de gezondheidszorg in het algemeen.	<i>Toont de verantwoordelijkheden te kennen ten opzichte van patiënten, de collegae, het beroep en de gezondheidszorg.</i> Is zich bewust van zijn verantwoordelijkheden ten opzichte van patiënten, de collegae, het osteopatische beroep en de gezondheidszorg in het algemeen.
8.1.4	<i>Doelgericht, oplossingsgericht handelen</i> Weet dat hij als osteopaat doelgericht, oplossingsgericht en onafhankelijk dient te handelen.	<i>Doelgericht, oplossingsgericht handelen</i> Weet hoe hij als osteopaat doelgericht, oplossingsgericht en onafhankelijk dient te handelen.	<i>Doelgericht, oplossingsgericht handelen in oefensituatie</i> Handelt doelgericht, oplossingsgericht en onafhankelijk in een aangeboden oefensituatie.	<i>Doelgericht, oplossingsgericht handelen in praktijk</i> Handelt doelgericht, oplossingsgericht en onafhankelijk.
8.2 Deelcompetentie: de osteopaat vertoont adequaat en bij de beroepscode passend intrapersoonlijk en interpersoonlijk professioneel gedrag				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
8.2.1	<i>Waarom volledig zelfstandig functioneren als osteopaat.</i> Weet dat het als osteopaat van belang is om het beroep volledig zelfstandig te kunnen uitoefenen. Bereidt zich voor op de daadwerkelijk beroepsuitoefening in de praktijk en de daarmee gepaard gaande evaluatie.	<i>Hoe volledig zelfstandig functioneren als osteopaat</i> Weet hoe hij als osteopaat zijn beroep volledig zelfstandig kan uitoefenen. Kan aantonen hoe hij zich voorbereidt op de daadwerkelijke beroepsuitoefening in de praktijk en de daarmee gepaard gaande evaluatie.	<i>Toont volledig zelfstandig te kunnen functioneren in een oefensituatie</i> Gaat binnen een oefencasus volledig zelfstandig te werk in zijn beroepsuitoefening en laat tevens zien dat hij in staat is om het beroep van osteopaat daadwerkelijk in de praktijk uit te oefenen en te evalueren.	<i>Kan het beroep van osteopaat volledig zelfstandig uitoefenen,</i> Is volledig zelfstandig in zijn beroepsuitoefening en tevens in staat om het beroep van osteopaat daadwerkelijk in de praktijk uit te oefenen en te evalueren.

8.2.2	<p><i>Weet dat er beperkingen van eigen mogelijkheden zijn</i> Weet dat hij als osteopaat beperkt is in zijn eigen mogelijkheden. Weet dat er voor het ontdekken van de eigen mogelijkheden kritisch inzicht nodig is.</p>	<p><i>Kent globaal de beperkingen van eigen mogelijkheden in het beroep.</i> Weet globaal waar voor hem als osteopaat de beperkingen in de eigen mogelijkheden liggen. Beschikt over kritische vaardigheden om inzicht te verkrijgen in de eigen mogelijkheden.</p>	<p><i>Toost kritisch inzicht in eigen mogelijkheden in oefensituatie</i> Toont in een oefensituatie tijdens stage of binnenschoolse praktijk dat hij beschikt over kritisch inzicht in de eigen mogelijkheden en beperkingen.</p>	<p><i>Beschikt over kritisch inzicht in eigen mogelijkheden en beperkingen</i> Beschikt over kritisch inzicht in de eigen mogelijkheden en beperkingen.</p>
8.2.3	<p><i>Kent mogelijkheid van bijstelling indicatiestelling en osteopatische behandeling</i> Weet dat een indicatiestelling als ook een osteopatische behandeling soms naar aanleiding van een evaluatie bijgesteld dient te worden. Weet dat het daarbij belangrijk is om kritisch inzicht in de materie te hebben.</p>	<p><i>Bereidheid indicatiestelling of osteopatische behandeling bij te stellen</i> Toont de bereidheid om een indicatiestelling als ook een osteopatische behandeling indien nodig kritisch bij te stellen.</p>	<p><i>Vaardigheid om indicatiestelling en of osteopatische behandeling bij te stellen.</i> Kan een indicatiestelling als ook een osteopatische behandeling naar aanleiding van een evaluatie op de meest belangrijke punten bijstellen. Gebruikt daartoe kritisch inzichtelijke vaardigheden.</p>	<p><i>Kritisch ten aanzien van .indicatiestelling en behandeling</i> Beschikt over kritisch inzicht ten aanzien van zowel de osteopatische indicatiestelling als ook de osteopatische behandeling en kan deze evalueren en - zo nodig - bijstellen.</p>
8.2.4	<p><i>Verantwoordelijkheid en aanspreekbaarheid osteopaat</i> Weet dat de osteopaat zelf verantwoordelijk is voor en aanspreekbaar is op genomen beslissingen, feitelijk handelen en de consequenties daarvan. Weet dat hij daarbij moet handelen volgens ethische en juridische normen en waarden.</p>	<p><i>Hoe verantwoordelijkheid nemen en aanspreekbaar zijn</i> Weet hoe hij als osteopaat zelf verantwoordelijkheid kan nemen en aanspreekbaar kan zijn op genomen beslissingen, feitelijk handelen en de consequenties daarvan. Weet hoe daarbij te handelen volgens ethische en juridische normen en waarden</p>	<p><i>Laten zien verantwoordelijk en aanspreekbaar te zijn in oefensituatie,</i> Laat in een oefensituatie zien dat hij zelf verantwoordelijkheid neemt voor en aanspreekbaar is op genomen beslissingen, feitelijk handelen en de consequenties daarvan en handelt daarbij in overeenstemming met ethische en juridische normen en waarden.</p>	<p><i>Is verantwoordelijk en aanspreekbaar in de osteopathische praktijk</i> Is verantwoordelijk en aanspreekbaar op genomen beslissingen, feitelijk handelen en de consequenties daarvan en handelt in overeenstemming met de regelgeving van het NRO</p>
8.2.5	<p><i>Belang raadplegen informatiebronnen</i> Weet dat het belangrijk kan zijn om informatie in bijkomende literatuur of andere informatiebronnen op te zoeken in geval er sprake is van twijfel of bij gebrek aan degelijke of relevante informatie.</p>	<p><i>Hoe informatiebronnen raadplegen.</i> Weet hoe hij informatie in bijkomende literatuur of andere informatiebronnen opzoekt in geval er sprake is van twijfel of bij gebrek aan degelijke of relevante informatie.</p>	<p><i>Kan in de opleiding informatiebronnen opzoeken en raadplegen.</i> Laat binnen stage of binnenschoolse praktijk zien dat hij bereid en in staat is tot het opzoeken van informatie in bijkomende literatuur of andere informatiebronnen in geval van twijfel of bij gebrek aan degelijke of relevante informatie.</p>	<p><i>Is in staat tot het raadplegen van adequate informatiebronnen.</i> Is bereid en in staat tot het opzoeken van informatie in bijkomende literatuur of andere informatiebronnen in geval van twijfel of bij gebrek aan degelijke of relevante informatie.</p>

8.3 Deelcompetentie: de osteopaat handelt overeenkomstig de aan de beroepsgroep gestelde eisen				
	KNOWS	KNOWS HOW	SHOWS HOW	DOES: PRESTATIE-INDICATOREN
8.3.2	<i>Bekend met bestaan actuele wetgeving en code of conduct</i> Weet dat er sprake is van wetgeving op het gebied van ethische overwegingen met betrekking tot het handelen in de praktijk. Weet ook dat hieronder zaken vallen als zwijgplicht, <i>code of conduct</i> , beroepscode.	<i>Bekend met bestaan actuele wetgeving op het gebied van ethische overweging en het handelen daaromtrent in de praktijk.</i> Is bekend met de actuele wetgeving en ethische overwegingen met betrekking tot het handelen in de praktijk. Hieronder vallen zaken als zwijgplicht, <i>code of conduct</i> , beroepscode.	<i>Op de hoogte van code of conduct van belang voor de beroepsgroep.</i> Weet van welke specifieke wetgeving op het gebied van ethische overwegingen met betrekking tot het handelen in de praktijk er sprake is. Is ook op de hoogte van de inhoud van zaken als zwijgplicht, <i>code of conduct</i> , beroepscode.	<i>Is bekend met de actuele wetgeving en ethische overwegingen met betrekking tot het handelen in de praktijk. Is bekend met de actuele wetgeving en ethische overwegingen met betrekking tot het handelen in de praktijk. Hieronder vallen zaken als zwijgplicht, code of conduct, beroepscode.</i>
8.3.3	<i>Globale kennis Wet Persoonsregistratie</i> Is globaal op de hoogte van wat de Wet Persoonsregistratie inhoud.	<i>Essentie Wet Persoonsregistratie</i> Kent de essentie van de Wet Persoonsregistratie en weet hoe de relatie tussen die Wet en de osteopatische beroepspraktijk ligt.	<i>Handelt in oefensituatie volgens Wet Persoonsregistratie</i> Is in staat om in een osteopatische oefensituatie volledig te handelen conform de Wet Persoonsregistratie.	<i>Handelt in de praktijk conform de Wet Persoonsregistratie</i> Handelt conform de Wet Persoonsregistratie.
8.3.4	<i>Globale kennis Beroepscode Osteopathie</i> Is globaal op de hoogte van wat de Beroepscode Osteopathie inhoud.	<i>Essentie Beroepscode Osteopathie</i> Kent de essentie van de Beroepscode Osteopathie en weet hoe de relatie tussen die Code en de osteopatische beroepspraktijk ligt.	<i>Handelt in oefensituatie conform Beroepscode osteopathie</i> Handelt in oefensituaties zoals stage en binnenschoolse praktijk conform de Beroepscode Osteopathie.	<i>Handelt in de praktijk conform Beroepscode Osteopathie</i> Handelt conform de Beroepscode Osteopathie.

Bronverwijzing

1. Beroepsprofielmodel Medisch Specialisten
2. Beroepsprofiel Sportarts 2004
3. CanMEDS Zorgmodel
4. Draft version European Framework for Standards of Osteopathic Education and Training (EFCOP)
5. European Framework for Standards of Osteopathic Education & Training (EFSOET)
6. Model Competentiegericht Leren
7. Curriculum volume 1 School structure The International Academy of Osteopathie Gent, 2005
8. Curriculum volume 2 Academic-Structure The International Academy of Osteopathie Gent version may 2005
9. Raamleerplan College Sutherland Osteopathie, 2005
10. Onderwijsleerplan College Sutherland, Leerdoelen 2004
11. Leerplan FICO 2005
12. Draft versie osteopathie van de WOHO

Daarnaast werden de volgende internetbronnen geraadpleegd:

13. www.osteopathy.org.uk
14. www.college-sutherland.nl
15. www.osteopathie-nro.nl
16. www.osteopathiefederatie.nl
17. www.osteopathie.eu
18. www.medischevervolgopleidingen.nl

Lijst van afkortingen

EFCOP	European Framework for codes of Osteopathic Education and Training
EFO	European Federation of Osteopathy
EFSOET	European Framework for Standards of Osteopathic Education & Training
EFSOP	European Framework for Standards of Osteopathic Practice
EHEA	European Higher Education Area
FORE	Forum for Osteopathic Regulation in Europe
NRO	Nederlands Register der Osteopathie
NVO	Nederlandse Vereniging voor Osteopathie
WGBO	Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst
WOHO	World Osteopathic Health Organisation

Ingangseisen en lengte van de opleiding

Inleiding

De huidige opleidingen voor osteopathie in Nederland en Vlaanderen zijn beroepsopleidingen. Er zijn zowel parttime opleidingen aansluitend op de opleiding fysiotherapie of geneeskunde als fulltime-opleidingen aansluitend op de middelbare school. De opleidingen leiden op tot zelfstandige beroepsbeoefenaar. Verplichte verwijzing door een arts is niet gebruikelijk, hetgeen extra vaardigheden vereist.

De opzet van dit beroepscompetentieprofiel leidt tot het niveau van een ruim vierjarige fulltime HBO-opleiding zoals dat in Nederland gehanteerd wordt. Afgeleid daarvan is een parttime opleiding voor studenten die reeds een andere relevante vooropleiding genoten hebben. De inhoud en lengte van de parttime opleiding worden bepaald door de afleidbare vrijstellingen op basis van deze eerder genoten opleidingen.

De lengte van een fulltime opleiding dient bepaald te worden door de vereiste competenties welke aan het eind van de opleiding verworven dienen te zijn. Anderzijds verlangt de maatschappij enige standaardisering van HBO-opleidingen. In Nederland zijn de meeste HBO-opleidingen in de gezondheidszorg precies 4 jaar, en uitgedrukt in ECTS.

Bij de huidige osteopathie opleidingen zijn aanzienlijke verschillen welke enerzijds op inhoudelijke opvattingen en anderzijds op haalbaarheid qua tijdsduur en kosten gebaseerd zijn. Osteopathie-opleidingen zijn particuliere niet gesubsidieerde opleidingen.

Daarnaast is bij drie grote opleidingen in het Nederlands Vlaams taalgebied (CS, FICO, IAO) onderzoek gedaan naar welke vakken exact gegeven werden en tellingen gedaan van het aantal klokuren theorieles, praktijkles, en klinische stage in betreffende vakken. Dit gaf een duidelijk beeld van het op het ogenblik gegeven onderwijs. Op pragmatische gronden bleek ruim 4 jaar voor de toekomst voor de fulltime opleidingen een acceptabel gemiddelde te zijn.

De bedoelde lengte wordt vanzelfsprekend mede bepaald door het niveau van betreffend onderwijs, wat weer afhankelijk is van het inhoudelijke en onderwijskundige niveau van de docenten alsmede het beschikbare onderwijsmateriaal. Voor deze aspecten wordt verwezen naar hoofdstuk 9.

Ingangseisen fulltime opleiding

De ingangseisen voor de fulltime opleiding zijn in Nederland HAVO en in Vlaanderen de ASO. Een andere instroomroute voor de fulltime opleiding in Nederland is een afgeronde MBO-opleiding gericht op patiëntencontact in de gezondheidszorg.

Ingangseisen parttime opleiding

In principe is er geen beperking in soorten van parttime opleiding, immers de reeds verworven competenties bepalen de vrijstellingen t.o.v. de fulltime opleiding. In het Nederlands-Vlaams taalgebied is de parttime opleiding veelal gestandaardiseerd op enkele vaste vooropleidingen. Dit betreft de opleiding tot fysiotherapeut, arts, Mensendieck en Cesar, alsmede in sommige gevallen de opleiding lichamelijke opvoeding.

In dit beroepscompetentieprofiel wordt de beschrijving van de parttime-opleiding gebaseerd op de fysiotherapie/kinesitherapeut-opleiding als vooropleiding. Andere afleidingen zullen eerst pas bepaald worden wanneer daar blijkens erkenningsaanvragen van opleidingen bij het NRO behoefte aan is. De beoordeling zal hierbij geschieden door kwalitatieve en kwantitatief meetbare vergelijking van betreffende opleidingen, waaruit dan vrijstellingen afgeleid kunnen worden op basis van het reeds genoten onderwijs in de eerdere opleiding.

Om toch een indicatie te geven voor de overige genoemde opleidingen kan als indicatie het volgende gelden:

- de opleiding tot arts kent voor de osteopathie een tekort aan handvaardigheden
- de opleiding voor Mensendieck- en Cesar-therapeut kent zowel een tekort in de theoretische delen als in de handvaardigheden
- de opleiding lichamelijke opvoeding kent naast voornoemde gebreken ook een groot gebrek aan medische basiskennis.

Eindtermen van de opleiding

Overzicht van de vakken en minimale hoeveelheid lesuren

Inleiding

Er is tijdens de ontwikkeling van dit beroepscompetentieprofiel gedetailleerd onderzoek gedaan naar welke vakken en hoeveel lesuren theorie, oefengroepen en klinische stage er op elk van 3 grote scholen in het Nederlands-Vlaams taalgebied gegeven worden. Op basis van deze vakken met hun getallen is vervolgens tot een consensus met variatiebreedte gekomen hoeveel lestijd gewenst is om betreffende vakgebied op afstudeerniveau te beheersen.

Naast overeenstemming over inhoudelijke maatstaven betreffende het onderwijs is het voor erkenning/accreditatie van betreffende opleidingen nodig ook een duidelijke indicatie te geven van de hoeveelheid lesuren die voor het bereiken van het gewenste niveau noodzakelijk is. Betreffende getallen moeten daarbij rekening houden met de wereldwijd verschillende stromingen in en opvattingen over osteopathie, en anderzijds een duidelijke gemeenschappelijke basis van de in Nederland te erkennen opleidingen vormgeven.

Uiteindelijk werd gekozen voor een systeem waarin de hele opleiding onderverdeeld werd in vijftien hoofdonderdelen. Opleidingen dienen les te geven in al deze hoofdonderdelen. De hiervoor beschreven definitie van osteopathie en het beroepscompetentieprofiel is de verdere leidraad.

Meer detaillering is mogelijk in de toekomst wel wenselijk, maar zou nu te ver ingrijpen in de huidige erkende opleidingen. Opleidingen houden voorlopig daarmee een aanzienlijke inhoudelijke vrijheid.

Kwantitatief is bij deze 15 onderdelen voor twee maten gekozen:

- Een onderdeel kan een verplicht aantal uren met een variatiebreedte van plus of min 25% kennen
- Een onderdeel kan een absoluut minimum aantal uren kennen. Dit betreft veelal de directe osteopathievakken

ECTS = European Credit Transfer System

De studiebelasting wordt sinds de invoering van de Bachelor-Master-structuur uitgedrukt met het internationale ECTS-systeem. In Nederland is de BaMa-structuur in het hoger onderwijs ingevoerd in het academisch jaar 2002-2003 en in Vlaanderen in 2004-2005. Een studiejaar komt hierbij overeen met 60 studiepunten. Een studiepunt staat dan voor 28 uur studie-inspanning. Een jaar komt overeen met $60 \times 28 = 1680$ uur. 4 jaar komt overeen met 240 ECTS of 6720 uur. Hierin zitten zowel de theorie- als praktijklessen/oefengroepen alsmede de praktijkstage, tijd voor thesis en examens, en last but not least tijd voor zelfstudie.

Zelfstudie

Een punt van lange discussie was de schatting van de hoeveelheid zelfstudie die naast de schooluren en stage-uren nodig zou zijn voor het met succes kunnen verwerken van de aangeboden lesstof. Uiteindelijk zijn daarvoor de volgende normen gekozen:

- Theorielessen
 - Preklinische vakken: 1 lesuur vraagt 3 uur zelfstudie
 - Klinische vakken: 1 lesuur vraagt 2 uur zelfstudie
- Praktijklessen/Oefengroepen:
 - 1 lesuur vraagt ½ studie-uur
- Praktijkstages:
 - 1 uur praktijkstage vraagt ¼ studie-uur, dus 8 uur praktijkstage vraagt nog 2 uur (25%) zelfstudie

Docent-onafhankelijke oefengroepen

De huidig erkende opleidingen kennen docent-afhankelijke en docent-onafhankelijke oefengroepen. Gezien dat voor docent-onafhankelijke oefengroepen ook dusdanig veel opdrachten worden meegegeven dat ze qua studiebelasting gelijk zijn aan docent-afhankelijke oefengroepen is de overweging deze gelijk te tellen, zowel als lesuur als wat betreft de aanvullende noodzakelijke studie-uren. Voorwaarde vormt de wijze van toetsing van de aan de docent-onafhankelijke oefengroepen verbonden opdrachten. Aan de hand van de verstrekte opdrachten en de wijze van toetsing zal bij elke erkenningsaanvraag van opleidingen gekeken worden of een dergelijke telling gerechtvaardigd is.

Eindtermen van de opleiding

Overzicht van de vakken en minimale hoeveelheid lesuren

Technische toelichting

Kolom

- A Nummering
 B Vakinhoud
 C + betekent: minimaal de aangegeven hoeveelheid lesuren
 +/- betekent: de aangegeven hoeveelheid lesuren plus of min 25%.
 D Zelfstudiefactor theorie
- factor 3 bij preklinische theorie-uren
Achtergrond hiervan is dat hier een grotere mate van zelfstudie wordt verwacht dan bij de osteopathische vakken
 - factor 2 bij osteopathische theorie-uren
- E Zelfstudiefactor oefengroepen/praktijkstages
- factor 1 bij de osteopathische oefengroepen
 - factor ½ bij de niet-osteopathische oefengroepen en de oefengroepen wetenschappelijke vorming
 - factor ¼ bij de klinische stages algemeen of osteopathisch

F-N Propedeuse

- F T = Theorielessen
 G P = oefengroepen / praktijklessen
 H DA = docentaafhankelijk = T+ P
 I DO = docentonaafhankelijk
 J Sch = werkzaam tijdens schooluren
 K ZS = zelfstudie-uren
 L Tot = totaal schooluren + zelfstudie-uren
 M m25% = Totaal uren min 25% = minimaal aantal uren in betreffend vak. Dit geldt Alleen voor de als zodanig benoemde hoofdvakken
 N p25% = Totaal plus 25%. Meer mag natuurlijk altijd.

O-W Parttime opleiding

Zelfde indeling als bij propedeuse

X-AF Fulltime opleiding

Optelling van propedeuse en parttime opleiding
 Zelfde indeling als bij propedeuse

Hoofdvakken

De toetscategorieën zoals vermeld in de inleiding zijn de onderstaande vakken. In het schematisch overzicht in kolom A overzicht staan deze aangegeven met de extensie “.tot”.

Afgeleid van algemene competentiegebieden en prestatie-indicatoren worden deze vakken en lesuren noodzakelijk geacht voor een opleiding tot osteopaat. Onderstaande indeling is noodzakelijkerwijs een compromis in terminologie en indelingsprincipes. De diverse opleidingen kennen regelmatig andere termen of samenstellingen van lesblokken. Op basis van de concrete lesinhouden is gemakkelijk een omzetting en omrekening naar het onderstaande en bijgaande overzicht mogelijk.

De lesuren van opleidingen zijn om onderwijskundige of praktische redenen veelal geen 60 minuten. Voor uniformeringsdoeleinden en voor omrekening in ECTS zijn alle theorie-, praktijk- en praktijkstage-uren omgerekend in klokuren.

In onderstaande opsomming zijn de dik gedrukte hoofdonderdelen de niveaus waarop kwalitatief en kwantitatief getoetst wordt.

1. Inleiding, algemene theorie

1. Geschiedenis
2. Filosofie en concepten
3. Deontologie (gedragscode en ethiek)

2. Preklinische vakken

1. Embryologie, (palpatoire) anatomie, dissectie

Dissectie is een verplicht onderdeel, met een minimum van 81 uur incl. zelfstudie, dit is minimaal 58 uur snijzaal

2. Cyto-histologie - biomedische fysica - biochemie - fysiologie (incl. locale haemodynamica) - pathologie (incl. diagnostische vaardigheden)

3. Overig preklinisch:

1. Laboratoriumonderzoek
2. Farmacologie
3. Radiologie
4. CAM (complementaire en alternatieve geneeskunde)
5. Voeding

3. Hulpwetenschappen / overige CanMEDS-vakken

1. Communicatie
 1. Psycho(patho)logie
 2. Inleiding psychodiagnostiek
 3. Gesprekstechniek, het anamnesegebesprek
2. Samenwerking
3. Kennis en wetenschap
 1. Onderhoud eigen bij- en nascholing
 2. Bijdrage ontwikkeling osteopathie en beroep osteopaat
 3. Klinisch beschouwen informatie (zie 10)
4. Maatschappelijke competentie
 1. Gezondheidswetenschappen
 2. Wetskennis
5. Organisatie
 1. Praktijkvoering
6. Professionaliteit

De gedetailleerde inhoud van deze vakken kan afgeleid worden van de beschrijving van de competentiegebieden in hoofdstuk 6.2.

4. Klinische vakken

1. Algemene vaardigheden manuele diagnose- en behandelmethoden alsmede revalidatie

Dit betreft een onderdeel van de gewenste vooropleiding. Voor toelating tot de parttime opleiding wordt verondersteld dat men in de fysiotherapie-opleiding of elders een aanzienlijk aantal uren praktijkonderwijs heeft genoten waarin men manuele basisvaardigheden heeft opgedaan alsmede algemene praktische kennis en vaardigheid wat betreft revalidatie. Bij de fulltime opleiding betreft het oefengroepen/praktijklessen algemene vaardigheden.

2. Klinisch algemeen geneeskundige vakken

1. Neurologie
2. Kindergeneeskunde, met name groei en ontwikkeling
3. 1^e hulp

Neurologie en 1e hulp zijn verplichte vakken

3. Osteopathie

Enkele opleidingen hebben naast de onderstaande 3 deelgebieden ook een onderdeel integratie. Voor de uniformiteit dient dit in het huidige schema ondergebracht te worden bij of verdeeld te worden over de 3 deelgebieden.

1. osteopathie in het parietale bereik
2. osteopathie in het viscerale bereik
3. osteopathie in het craniale bereik

5. Kliniek

Zie ook hoofdstuk 10, overgangsregeling

1. Algemene kliniek

Bij de fulltime opleiding kan dit onderdeel ook osteopathische kliniek zijn. Belangrijk is dat er in totaal voldoende klinische stage gevolgd wordt.

2. Osteopathische kliniek

Voor nadere eisen aan de klinische stage zie hoofdstuk 9.1e.

6. Examens

Voor nadere eisen aan de examinering zie hoofdstuk 9.c.

7. Wetenschappelijke vorming en thesis

1. Wetenschappelijke vorming

2. Thesis

Voor nadere eisen aan de thesis zie hoofdstuk 9.1d.

Kwaliteitsbewaking

Inleiding

Kwaliteitsbewaking is een belangrijke onderwerp voor een opleiding. Navolgend eerst een algemeen overzicht. In de daarop navolgende onderdelen zijn een aantal zaken gedetailleerder beschreven.

1. Lesmateriaal
 - a. Theorie
 1. Er dient een raamleerplan aanwezig te zijn
 2. Per les of per blok van lessen dienen de operationele leerdoelen beschreven te zijn.
 3. Voor alle les dient de leerstof ook schriftelijk beschikbaar te zijn, hetzij in syllabi, hetzij door verwijzing naar hoofdstukken van leerboeken
 4. Ter nadere adstructie dient voor alle lesstof een regelmatig ge-update literatuurlijst aanwezig te zijn, met een onderscheid tussen verplichte en geadviseerde literatuur
 - b. Praktijklessen
 1. Er dient een raamleerplan aanwezig te zijn
 2. Per praktijkles of per blok van praktijklessen dienen de operationele leerdoelen beschreven te zijn.
 3. De mate van aanwezigheid van docenten (wel/niet/percentage) dient beschreven te zijn, en daaraan gekoppeld de methode van controle op de aan te leren vaardigheden.
2. Intervisie tussen docenten van een opleiding en evaluatie door docenten en studenten van de kwaliteit van het gegeven onderwijs.
 - a. Wat betreft de docenten valt dit onder het onderwerp "Eisen te stellen aan docenten" (zie hfdst. 9.1b)
 - b. Wat betreft de studenten dienen er minimaal eenmaal per jaar steeds terugkerende enquêtes gehouden te worden omtrent het gegeven onderwijs, de docenten (syllabi, didactiek, tentamenvragen, examens, omgang), de onderwijskundige faciliteiten, en de logistieke omgeving. Daarnaast dienen de studenten middels een vorm van studentenraad minimaal eenmaal per semester de gelegenheid te hebben mondeling met de leiding van de opleiding en van de docenten van gedachten te wisselen omtrent alle aspecten van de opleiding.
3. Externe toetsing op procedureel en inhoudelijk gebied: visitatie door het NRO op basis van de reglementering van het NRO
 - a. Procedureel
 1. Reglement registratiecommissie NRO, en aanhangende beleidsregels
 2. Besluit opleiding erkenningscriteria NVO-NRO
 - b. Inhoudelijk: dit beroepscompetentieprofiel.

Wetenschappelijke basis van het onderwijs

De wetenschappelijke basis van de osteopathie is in Europa nog niet uitgekristalliseerd. Per onderwerp is dit wel in een verschillend stadium.

Het overgrote deel van de inhoud van de preklinische opleiding tot osteopaat is van gelijke wetenschappelijke kwaliteit als bijvoorbeeld bij de opleiding tot fysiotherapeut.

Wat betreft het onderwijs in de osteopathische diagnostiek en behandeling kan gesteld worden dat de grondprincipes uitgekristalliseerd zijn, maar dat er nog grote verschillen zijn in de operationalisering hiervan. Er zijn bij veel onderwerpen meerdere methodische benaderingen waarnaar nog geen systematisch onderling vergelijkingsonderzoek is gedaan. Er is duidelijk sprake van scholen, die hun onderwijs baseren op authority based keuzes. Voor betreffende keuzes is nog geen functionerend gemeenschappelijk beoordelingsapparaat. De keuzes zijn een voortvloeiende uit de discrepantie tussen evidence-based-practice en practice-based-evidence.

Opleidingen dienen er naar te streven hun onderwijs te baseren op schriftelijke weergaves van de onderwezen osteopathie. Gesteld kan worden dat opleidingen hun keuzes zo veel als mogelijk dienen te onderbouwen en te kunnen verantwoorden.

Aandacht voor deze problematiek juist in het onderwijs is van wezenlijk belang voor de wetenschappelijke ontwikkeling van de osteopathie.

Hieruit volgen de volgende richtlijnen:

- Gestreefd dient te worden naar onderbouwing van elk onderwezen feit.
- Docenten dragen er zorg voor dat zij bibliografieën toevoegen aan hun syllabi en dat deze op regelmatige basis geüpdate worden naar de laatste stand van wetenschap en publicaties.
- In de kwalitatieve onderwijsbeoordelingen van de onderscheiden lessen en het onderwijsmateriaal dient hier duidelijk aandacht aan besteed te worden.
- Opleidingen dienen aantoonbaar te streven naar uitbreiding van de onderbouwing van de zaken die men onderwijst.

Scholen dienen voorgaande stevig te verankeren in hun algemene onderwijsontwikkeling.

Inleiding tot het beroepscompetentieprofiel docent osteopathie

Competenties kunnen beschouwd worden als bekwaamheden die aan de persoon van de beroepsbeoefenaar - in dit geval de docent osteopathie - gekoppeld zijn. Iedere osteopaat laat daarbij in de beroepspraktijk een eigen, unieke interpretatie van de beroepscompetenties zien. Competenties zijn persoonlijke bekwaamheden die waarneembaar zijn. Men ziet,/ hoort/merkt welke competenties een osteopaat heeft en in welke mate. Een onderscheid wordt gemaakt naar algemene vaardigheden (*skills*) aan de ene zijde en naar het integrale geheel van competenties aan de andere zijde. Vaardigheden staan merendeels in verband met operationele handelingen (vaak met een technisch karakter). Competenties daarentegen integreren vaardigheden in het geheel van kennis (*knowledge*) en houding (*attitude*). Competenties reiken daarmee veel verder dan vaardigheden.

Om te komen tot een adequaat of meer uitputtend overzicht van competenties die gelden voor de docent osteopathie wordt een verdeling gemaakt naar drie niveaus van beroepsbekwaamheid; de startende docent, de docent professional en de senior docent professional. Hieronder wordt in brede termen beschreven wat deze drie niveaus inhoudelijk behelzen. Daarbij wordt ingegaan op de algemene loopbaanontwikkeling, onderlinge verhoudingen en samenhang en de verantwoordelijkheden en taken die passen bij de diverse niveaus. De startende docent kan zich ontwikkelen tot docent professional en later tot senior docent professional osteopathie.

De startende docent osteopathie

De startende docent osteopathie staat aan het begin van zijn loopbaan. Het niveau van de opleiding is afgerond en werkervaring is opgedaan als osteopaat middels stages en de eerste ervaringen binnen de daadwerkelijke functie. De startende docent osteopathie draagt hiermee tenminste 1 jaar werkervaring als praktiserend osteopaat in zich mee. De startende docent osteopathie denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele vakbekwaamheid. Zo'n docent is inzicht aan het verwerven in wat hij belangrijk vindt in zijn leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij uitgaat. De startende docent vormt zich van lieverlee een beeld van zijn eigen competenties, zijn sterke en zwakke kanten. Dit beeld wordt hoofdzakelijk opgebouwd uit feedback die de startende docent ontvangt van de docent professional (het tweede en derde niveau) en uit de contactname naar de patiënt toe. Daarnaast werkt de startende docent osteopathie op een planmatige manier aan zijn verdere (didactische) ontwikkeling onder leiding van de docent professional en de senior docent professional (niveau twee en drie).

De docent professional osteopathie

Om docent professional osteopathie te kunnen zijn worden een flink aantal jaren ervaring als praktiserend osteopaat vereist. Als richtlijn kan gesteld worden dat de docent professional tenminste 3 jaar werkervaring binnen het veld heeft opgedaan en tenminste 1 jaar als docent osteopathie. De docent professional weet waar hij staat in zijn beroepsopvatting en vakbekwaamheid en kan zijn positie en daarmee gepaard gaande kennis en ervaring ook naar anderen toe constructief articuleren. Zo'n docent heeft in ruime mate inzicht verworven in wat hij belangrijk vindt in zijn leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij daarbij uitgaat. De docent professional is ook in staat dit met anderen te delen. De docent professional heeft zich een beeld gevormd van zijn eigen competenties, zijn sterke en zwakke kanten maar weet dat dit beeld niet rigide kan zijn maar steeds onderhevig is aan nieuw verworven inzichten op basis van groei in de beroepservaring. Het beeld wordt hoofdzakelijk opgebouwd uit analyse van de feedback die de docent professional ontvangt van de senior docent professional (het derde niveau), van de startende docent (met name waar het gaat om de verwondering en de daaruit voortvloeiende vragen die leven bij de starter) en uit de contactname naar een breed scala aan patiënten toe. Daarnaast werkt de docent professional op een zowel intuïtieve als planmatige manier aan zijn verdere ontwikkeling. De docent professional is in staat om zijn eigen ontwikkeling af te stemmen op het beleid van zijn school. Hij benut daarbij de kansen die de school biedt om zichzelf verder te ontwikkelen.

De senior docent professional osteopathie

De senior docent professional osteopathie beschikt over een zeer ruim repertoire aan competenties en daarmee gepaard gaande beroepservaring. De senior professional heeft vele werkzame jaren in de praktijk van docent osteopathie achter de rug en heeft zich daarin uitermate bekwaamd wat betreft vaardigheden, kennis en houding. Als richtlijn kan gesteld worden dat de senior docent professional

tenminste 10 jaar werkervaring binnen het veld heeft opgedaan als praktiserend osteopaat en als docent. De senior docent professional weet precies waar hij staat in zijn beroepsopvatting en vakbekwaamheid en kan zijn positie en daarmee gepaard gaande kennis en ervaring naar anderen toe helder en constructief articuleren. Zo'n docent heeft in zeer ruime mate inzicht verworven in wat hij belangrijk vindt in zijn leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij daarbij uitgaat. De docent professional blinkt uit in het op inspirerende wijze kunnen delen van zijn kennis en ervaring met de minder ervaren docenten waarmee hij samenwerkt (niveau één en twee). De senior docent professional heeft zich een beeld gevormd van zijn eigen competenties, zijn sterke en zwakke kanten maar weet dat dit beeld niet rigide kan zijn maar steeds onderhevig is aan nieuw verworven inzichten op basis van groei in de beroepservaring en nieuwe inzichten betreffende de osteopathie.. Het beeld wordt hoofdzakelijk opgebouwd uit (zelf)analyse en uit input vanuit een brede omgevingscontext waarin de senior docent professional opereert (i.c. collega docenten osteopathie op het eerste en tweede niveau, vakgenoten in binnen- en buitenland, onderzoeksgroepen e.d.) en uit de contactname naar een zeer breed scala aan patiënten toe. Daarnaast werkt de senior docent professional met name op intuïtieve wijze aan zijn verdere ontwikkeling. De senior docent professional is zeer goed in staat om zijn eigen ontwikkeling af te stemmen op het beleid van zijn school en vice versa. Hij benut daarbij de kansen die de school biedt om een match te maken tussen zijn eigen ontwikkelingspunt en dat van de school.

COMPETENTIEPROFIEL DOCENT OSTHEOPATHIE

1. PROFESSIONELE EN VAKINHOUDELIJKE COMPETENTIES

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Professionele en Vakinhoudelijke competenties	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
1.1	<i>Inhoudscompetentie osteopathie</i> Terdege inhoudelijke (theoretische) kennis van het integrale veld van de osteopathische wetenschap. Kennis van literatuur, zienswijze, oorsprong binnen de wetenschap.	<i>Basale theoretische kennis</i> Beheerst de theoretische materie die tijdens de vierjarige studie tot osteopaat aan bod is gekomen. De startende docent heeft aan het einde van zijn opleiding - blijkens het afsluitende examen - laten zien voldoende theoretisch onderlegd te zijn. Gaandeweg vult de startende docent zijn body of knowledge aan met in de praktijk opgedane ervaring en nieuwe inzichten m.b.t. de osteopathie.	<i>Verbreding en verdieping theoretische kennis</i> De docent professional laat zien over een brede en diepe hoeveelheid kennis omtrent de osteopathie te beschikken. De docent professional integreert hierbij de vanaf de start van de loopbaan opgedane kennis met later verworven kennis op een hoger (met name verdiepend) niveau.	<i>Allesomvattende theoretische kennis</i> De senior docent professional beschikt over een zeer brede en zeer diepe hoeveelheid kennis omtrent de osteopathie. Onderzoeken alternatieven en scenario's. Hij combineert en legt verbanden tussen theoretische kennis opgedaan uit jarenlange ervaring, (zelf) uitvoeren van osteopatisch onderzoek en integratie van relevante osteopatische informatie in de meest brede context.

1.2	<p><i>Vaardigheidscompetentie osteopathie</i> Terdege beheersing van de vaardigheden waarover de docent osteopathie dient te beschikken om het beroep van docent osteopathie op hoogstaand niveau uit te kunnen oefenen.</p>	<p><i>Basale vaardigheden</i> De startende docent beheerst de praktische vaardigheden als osteopaat en heeft gedurende tenminste drie jaar praktijkervaring zich deze vaardigheden verder eigen gemaakt en geïnternaliseerd</p>	<p><i>Gevorderde vaardigheden</i> De docent professional is een zeer ervaren osteopaat en beheerst osteopathische vaardigheden ter degen Toont dat in demonstraties aan de studenten in klinische lessen en geeft adequate feedback naar studenten die hun osteopathische vaardigheden trainen.</p>	<p><i>Zeer gevorderde vaardigheden</i> Hij is een zeer ervaren osteopaat en beschikt over een rijke praktijkervaring. Hij beheerst en demonstreert de osteopathische vaardigheden op hoogstaand niveau en is in staat tot geven van inspirerende feedback naar studenten die hun osteopathische vaardigheden trainen. Hij is een bron van inspiratie voor andere docenten en geeft ze feedback bij de klinische lessen.</p>
1.3	<p><i>Houdingscompetentie osteopathie</i> Aantoonbaar constructieve, kritische doch positieve professionele houding ten aanzien van het beroep docent osteopathie. Daarnaast een zelfde houding voor het vakgebied.</p>	<p><i>Energieke en leergierige houding</i> De startende docent toont zich energiek en enthousiast voor zijn nieuwe beroep als leraar en het vakgebied van de osteopathie.</p>	<p><i>Enthousiaste en constructief/ kritische houding</i> De docent professional beschikt over een enthousiaste houding t.o.v. zijn werk. Hij is in staat zowel constructief als kritisch naar zijn docentschap en het vakgebied te reageren en handelen. Hij is in staat studenten te stimuleren in deze houding t.o.v. het vakgebied.</p>	<p><i>Inspirerende constructief/kritische houding</i> De senior docent professional beschikt over een constructieve kritische doch positieve houding ten aanzien van het beroep docent osteopathie en het vakgebied. Hij is in staat die houding t.o.v. het vakgebied over te brengen op de studenten en startende docenten daarop te coachen.</p>

1.4	<p><i>Leven-lang-leren</i> Aantoonbare positieve instelling voor processen rondom leven-lang-leren in de praktijk van de docent osteopathie. Gretigheid tot (bij)leren, overtuigd van de noodzaak tot (bij-)leren, faciliterend naar zelf en ander in levenslang leerproces.</p>	<p><i>Oriëntatie op begrip leven-lang-leren</i> De startende docent oriënteert zich op het begrip leven-lang-leren als belangrijke drive voor de eigen professionalisering als docent osteopathie.</p>	<p><i>Uiting aan belang leven-lang-leren</i> De docent professional laat in zijn dagelijks handelen zien dat hij een leven-lang-leren belangrijk vindt, Hij zorgt ervoor dat hij zich verdiept in nieuwe inzichten en methoden in zowel het vakgebied van de osteopathie als ten dienste van de verdere ontwikkeling van zijn overige docentcompetenties.</p>	<p><i>Inspirator leven-lang-leren</i> De senior docent professional laat als geen ander zien te beschikken over een aantoonbare positieve houding met betrekking tot een leven-lang-leren. Ondanks zijn rijke kennis en ervaring blijft hij zich verdiepen in nieuwe inzichten m.b.t. osteopathie, en t.a.v. overige docentcompetenties, het doorvertalen daarvan naar de programma's en lessen, en het overdragen van die houding naar startende docenten.</p>
-----	--	--	---	---

2. DIDACTISCHE COMPETENTIES

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Didactische Competenties	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
2.1	<p><i>Programmaontwikkeling / ontwikkeling van leerarrangement</i></p> <p>Ontwerp van onderwijsprogramma (voor alle jaren en niveaus van de opleiding). Inzicht in elementen van krachtige leeromgevingen. Onderwijsprogramma's kunnen structureren en uitvoeren.</p>	<p><i>Oriëntatie op ontwerpen van programma's</i></p> <p>De startende docent is in staat om zich te oriënteren op een bestaand onderwijsprogramma of leerarrangement. Hij kan dit uit voeren na hierop goed te zijn ingewerkt, door een docent professional of senior docent professional.</p> <p>Hij verdiept zich in elementen van krachtige leeromgevingen en probeert dit in de praktijk te brengen (goede opbouw van de les, aansluiten bij beginsituatie studenten, uitnodigende randvoorwaarden, juiste leer- en hulpmiddelen, toetsvormen, rekening houdend met leerprocessen en leerstijlen, positieve instelling ten aanzien van leersucces studenten etc.).</p>	<p><i>Ontwerpen programma's en leerarrangementen</i></p> <p>De docent professional is deskundig in het vakgebied der osteopathie. Hij kan een onderwijsprogramma ontwerpen op basis van enerzijds de actuele kennis en inzichten betreffende het vakgebied der osteopathie en anderzijds daarbij zijn kennis van krachtige leeromgevingen toepassen brengen (goede opbouw van de les, aansluiten bij beginsituatie studenten, uitnodigende randvoorwaarden, juiste leer- en hulpmiddelen, toetsvormen, rekening houdend met leerprocessen en leerstijlen, positieve instelling ten aanzien van leersucces studenten etc.). Hij is in staat om het onderwijs planmatig te evalueren en bijstellen</p>	<p>Feedback op ontwerpontwerpen</p> <p>De senior docent professional is in staat vanuit zijn rijke onderwijservaring, om inspirerende feedback te geven aan andere docenten op hun ontwerpen van onderwijsprogramma's, zowel vakinhoudelijk (osteopathie) als vanuit zijn inzichten in de elementen van krachtige leeromgevingen.</p>
2.2	<p><i>Lesontwerp</i></p> <p>Ontwerp van lesopzet (voor praktijklessen, hoorcolleges e.d.), gangbaar binnen de praktijk van de docent osteopathie. Inzicht in elementen van krachtige lesontwerpen. Lessen kunnen structureren en uitvoeren.</p>	<p><i>Lesontwerp lezen en vertalen naar onderwijspraktijk</i></p> <p>Hij is in staat om een bestaande lesopzet te lezen en te vertalen naar het handelen in de lespraktijk, eerst onder begeleiding, later zelfstandig. Hij kan de lessen uitvoeren. Hij verdiept zich in de theorie over elementen van krachtige lesontwerpen (opbouw van de les, aansluiten bij beginsituatie studenten, uitnodigende randvoorwaarden, juiste leer- en hulpmiddelen, authenticiteit van de</p>	<p><i>Ontwerpen, uitvoeren en evalueren lesontwerpen</i></p> <p>Hij kan zowel theorie- als praktijklessen afleiden uit een onderwijsprogramma en deze ontwerpen rekening houdend met de verschillende les fases in de opbouw van een les Hij kan de les uitvoeren, evalueren en bijstellen. Hij toont zich daarbij geheel op de hoogte van elementen van een krachtige leeromgeving door deze te kunnen toepassen bij ontwerp, uitvoering. en evaluatie.</p>	<p><i>Innovatieve ideeën</i></p> <p>Hij geeft feedback aan docentprofessionals op hun lesontwerpen, Doorziet zowel processen, inhoud en structuren, van de lesontwerpen en verstrekt indien nodig relevante alternatieven. Hij heeft innovatieve ideeën naar zowel de inhoud als de methoden van het lesontwerpen.</p>

		leeromgeving, toetsvormen, rekening houdend met leerprocessen en leerstijlen etc.)		
2.3	Didactische werkvormen Beschikken over een adequaat repertoire aan didactische werkvormen die een bijdrage leveren aan het op krachtige wijze vormgeven van de osteopathische lespraktijk. Didactische werkvormen flexibel in kunnen zetten op de daartoe geëigende momenten.	<i>Basisvaardigheden didactiek</i> Hij oriënteert zich op de didactische facetten van het programma dat hij gaat verzorgen. Hij kan energiek voor een groep staan en een onderwijsleer- gesprek met de studenten voeren. Hij kan de leerstof duidelijk overbrengen. Hij kan de syllabus toelichten aan de studenten en gebruiken als leidraad bij de lessen. Hij is bereid zich verder te verdiepen en bekwaam in andere didactische werkvormen.	<i>Gevorderde didactische vaardigheden</i> Hij gaat professioneel en enthousiast met groepen studenten om, stelt goede vragen om het leerproces te stimuleren. Hij is ervaren in het toepassen van de diverse voor het vak geschikte werkvormen voor theorie en praktijklessen osteopathie en kan de leerstof duidelijk overbrengen. Hij weet wanneer hij welke didactische werkvormen moet toepassen en is bereid zich te verdiepen in mogelijk nieuwe werkvormen, rekening houdend met leerstijlen en motivatie, als deze de onderwijsleersituatie verder kunnen professionaliseren. Hij kan ter plaatse variëren en inspelen op onverwachte situaties in de les.	<i>Inspirerend en vernieuwend inzake didactiek</i> Hij beheerst alle voor de osteopathieopleiding relevante didactische werkvormen en weet deze op inspirerende wijze toe te passen. Hij is in staat ze over te dragen naar andere docenten en/of deze feedback te geven op de uitvoering van hun osteopathische lespraktijk. Hij houdt nieuwe ontwikkelingen inzake didactiek bij en doet op de juiste momenten de juiste voorstellen voor verbetering van de programma's inzake de didactiek. In zijn didactische kwaliteiten en positieve instelling m.b.t. studenten toont hij zich een voorbeeld voor andere docenten.
2.4	Onderwijsmethodiek Inzicht in en kennis van onderwijsmethodiek. Inzicht hebben aangaande in voor- en nadelen van specifieke onderwijsmethodieken, toegesneden op de osteopathische onderwijspraktijk.	<i>Basiskennis onderwijsmethodiek</i> Hij verdiept zich in de bestaande onderwijsmethodiek voor de osteopathieopleiding en gaat na welke eisen daaraan in de praktijk worden gesteld, onder begeleiding van een ervaren docent. Hij stelt zich vragend op, vraagt feedback, zet feedback om in acties, volgt (nieuwe) ontwikkelingen.	<i>Toepassen onderwijsmethodiek</i> Hij is op de hoogte van de voornaamste bestaande onderwijsmethodieken, en kan deze toesnijden op de lessen osteopathie, hij is in staat nieuwe ontwikkelingen inzake onderwijsmethodiek op hun waarde te schatten en indien gewenst naar de opleidingssituatie toe te vertalen.	<i>Veranderen en aanpassen onderwijsmethodiek</i> Hij geeft andere docenten indien nodig inspirerende feedback op de gehanteerde onderwijsmethodiek en is in staat veranderingen daaromtrent kritisch te beschouwen, te stimuleren en samen met de anderen in te voeren.

2.5	<p><i>Leerprocessen</i> Begrijpen hoe leerprocessen binnen de student én binnen de docent zich afspelen. Op constructieve wijze kunnen interveniëren binnen het leerproces (van de student en zichzelf).</p>	<p><i>Basiskennis leerprocessen</i> Hij verdiept zich in theorie over leerprocessen en stelt zich daarbij leergierig en reflecterend op. Hij kent zijn eigen leerstijl en is bekend met de voornaamste andere leerstijlen. Hij kent het effect van zijn eigen voorkeurleerstijl op zijn lessen.</p>	<p><i>Toepassen kennis leerprocessen en leerstijlen</i> Hij kent de belangrijkste theorie over leerprocessen en is in staat deze toe te passen. Hij houdt in zijn lessen en begeleiding/coachingsactiviteiten rekening met de diverse leerstijlen van zijn studenten en de eigen leerstijl.</p>	<p><i>Overal view leerprocessen</i> Hij heeft kennis over leerprocessen volledig geïnternaliseerd en heeft en totaal overzicht m.b.t. leerprocessen en leerstijlen. Hij past deze adequaat toe in al zijn onderwijs- en begeleidingsactiviteiten van studenten en andere docenten.</p>
-----	--	---	---	--

3. COACHINGS- EN BEGELEIDINGSCOMPETENTIES (INCL. STAGE- EN PRAKTIJKBEGELEIDING)

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Coachings- & Begeleidings-competenties (incl. stage- en praktijkbegeleiding)	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
3.1	<p>Begeleiden</p> <p>In meer brede betekenis kunnen adviseren op een al dan niet vooraf geformuleerde leervraag. Begeleiding spitst zich hierbij in eerste instantie toe op leervragen vanuit de student. In tweede instantie is er tevens sprake van het begeleiden van collega's.</p>	<p><i>Ingaan op studievragen student</i></p> <p>Gaat adequaat in op studievragen van de student, kan doorvragen en de vragen verhelderen.</p> <p>Helpt de student bij het vinden van antwoorden, waarbij hij in eerste instantie niet zelf de oplossing geeft maar de student helpt zelf tot een oplossing te komen. Hij kan de student helder adviseren m.b.t. studievragen.</p>	<p><i>Ingaan op complexe studievragen van de student</i></p> <p>Gaat adequaat in op studievragen van de student, kan doorvragen, complexe vragen verhelderen en informatie voor de student structureren. Hij kan daarbij verbanden leggen tussen verschillende vakken en tussen theorie en praktijk van de osteopathie. Hij helpt de student om zoveel mogelijk zelf antwoord te vinden op zijn studievragen. Hij kan de startende docent enthousiast begeleiden bij het ingroeien in zijn functie als docent, advies en positieve feedback geven.</p>	<p><i>Ingaan op complexe, meervoudige leervragen</i></p> <p>Hij is in staat om complexe vragen vanuit studenten en docenten vanuit meerdere invalshoeken te benaderen. Hij helpt studenten en docenten bij het vinden van antwoorden in een juist evenwicht van advies verstrekken en zelf de antwoorden helpen vinden. Hij is een inspirerende bron van kennis en vaardigheden voor collega's en studenten, zowel op het gebied van de osteopathie als op het gebied van onderwijs en begeleiding.</p>
3.2	<p>Coachen</p> <p>Primair begeleiding op basis van één-op-één relatie. De student leert, de docent ondersteunt daarbij het leerproces. Vooraf worden doelen bepaald om tot een vergroting van effectiviteit van de student te komen. In geval van groepscoaching het zoeken naar collectieve patronen in gedrag en denken binnen de groep.</p> <p>Een specifieke coachingstaak is het begeleiden van de thesis</p>	<p><i>Eenvoudige, eenduidige individuele coaching</i></p> <p>Kan - onder begeleiding van de docent professional - in meer eenvoudige en eenduidige situaties de individuele student coachen in een proces van enkele bijeenkomsten. Weet daarbij - onder begeleiding van de docent professional - in samenwerking met de student vooraf opgestelde, gezamenlijk geformuleerde heldere leerdoelen te expliciteren. Weet aan welke eisen een thesis</p>	<p><i>Meerledige individuele en groepscoaching</i></p> <p>Kan zelfstandig in meer complexe en meerledige situaties individuele studenten en groepen van studenten coachen in langer durend traject. Weet daarbij in samenspraak met de student(en) vooraf opgestelde, gezamenlijk geformuleerde heldere leerdoelen te expliciteren. Kan studenten coachen bij het ontwikkelen en schrijven van hun thesis en zich inleven in de leervragen die</p>	<p><i>Complexe, uitgebreide coachingspraktijk</i></p> <p>Kan geheel zelfstandig in uiterst complexe en meerledige situaties individuele studenten en groepen van studenten coachen in langdurige coachingstrajecten. Weet daarbij in samenspraak met de student(en) vooraf opgestelde, gezamenlijk geformuleerde heldere leerdoelen te expliciteren. Kan binnen de coachingspraktijk dienen als voorbeeld, inspirator en mentor naar anderen</p>

		moet voldoen en kan zich inleven in de situatie van de studenten die hun thesis moeten ontwikkelen en schrijven.	zij daarbij hebben. Kent de verschillende, fases van het schrijven van de thesis en weet de student te stimuleren het binnen redelijke tijd af te maken.	toe. Kan docenten die studenten coachen bij het schrijven van hun thesis op inspirerende wijze ondersteunen.
3.3	Stage- en praktijkbegeleiding Vorm kunnen geven aan het kader van een in potentie leerzame (klinische)osteopathische stage of praktijkervaring. Hierbij rekening kunnen houden met de fase in de opleiding van de student. Tijdens stage- of praktijkbegeleiding de student kunnen sturen op leerresultaat.	<i>Eenvoudige praktijkdemonstratie</i> Kan een eenvoudige demonstratie geven van de verschillende osteopathische technieken (zie beroepscompetentieprofiel osteopaat) in de kliniek, als onderdeel van praktijklessen. Kan de student voorbereiden op een stage in de praktijk bij een praktiserend osteopaat.	<i>Vertaling naar de praktijk</i> Vertaalt nieuwe, relevante ontwikkelingen in de osteopathische behandelwijze naar de praktijk van de kliniek. Kan de student voorbereiden op een stage in de praktijk bij een praktiserend osteopaat en studenten begeleiden bij het terugkoppelen van hun stage- ervaringen, zowel individueel als ook in groepsverband. Kan de stages organiseren, coördineren en evalueren/bijstellen en stageopdrachten ontwikkelen. Stuur de student op het leerresultaat.	<i>Integraal stageplan</i> Ontwikkelt al of niet in samenwerking met andere docenten een integraal stageplan voor de gehele school. Houdt daarbij rekening met verschillende studieniveaus. Draagt zorg dat dit plan wordt uitgevoerd, geëvalueerd en bijgesteld. Ontwikkelt een plan voor scholing van de betrokken osteopaten om osteopathiestudenten te kunnen begeleiden in hun leervragen.
3.4	Modeling Krachtig model kunnen staan voor zowel de student als de collega waar het gaat om het beroepsbeeld van de docent osteopathie. Inzicht in en vaardigheid met elementen die leiden tot krachtige modeling en hier opbouwend mee om kunnen gaan.	<i>Rolbewustheid</i> Is zich bewust van het feit dat hij als docent model staat voor de beroepsgroep der osteopaten en toont dit door voorbeeldgedrag. Hij doet dit zorgvuldig en met enthousiasme.	<i>Aspecten van krachtige modeling</i> Is zich bewust van het feit dat hij als docent model staat voor de beroepsgroep en het beeld dat studenten zich vormen over de osteopathie. Toont krachtig voorbeeldgedrag. Doet dit zorgvuldig en met enthousiasme. Is bekend met de facetten die van belang zijn bij krachtige modeling en kan hier flexibel mee omgaan.	<i>Dragende modelrol</i> Is zich tot op diep niveau bewust van het feit dat hij als senior docent professional een inspirerend model is voor de beroepsgroep en het beeld dat studenten zich vormen over de osteopathie. Hij toont zich op krachtige wijze een inspirerend model als docent voor de andere docenten en voor de studenten.

4. RELATIONELE EN COMMUNICATIEVE COMPETENTIES

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Relationele en Communicatieve Competenties	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
4.1	Verbaal communiceren Ideeën, meningen en informatie aan anderen over kunnen dragen in duidelijke taal (gesproken en geschreven). Taal en terminologie aan kunnen passen aan verschillende niveaus. Gebruik kunnen maken van moderne ICT-toepassingen.	<i>Concrete verbale communicatievaardigheden</i> Is in staat tot duidelijke en verstaanbare communicatie in een individueel gesprek maar ook voor/binnen een groep studenten. Kan de essentie van een boodschap overbrengen. Kan per email duidelijk communiceren en weet waarvoor de mail wel en niet te gebruiken is. Kan een presentatie in powerpoint verzorgen	<i>Verbaal overbrengen van informatie</i> Kan op heldere wijze informatie overdragen. In staat om op niveau het taalgebruik aan te passen aan studenten en collega's met verschillende niveaus en verschillende achtergronden zoals man/vrouw, oud/jong, andere cultuur, andere seksuele geaardheid, uiterlijk, mobiliteit. Kan naast email gebruik maken van en communiceren via beamer, website, en is bekend met principe van e-learning. Kan powerpointpresentaties ontwerpen en toepassen. In staat om lesmateriaal te schrijven.	<i>Inspirerende en inhoudelijke verbale communicatie</i> Kan op alle niveaus en met mensen met diverse achtergronden goed communiceren op inhoudsniveau. Kan duidelijk schrijven, de essentie van een onderwerp in geschreven taal weergeven voor alle voor de school belangrijke toepassingen. Kan op inspirerende wijze communiceren in individuele gesprekken en in groepen. Is thuis in de verschillende mogelijkheden van het toepassen van ICT en houdt vernieuwingen daaromtrent goed bij, denkt vooruit.
4.2	<i>Non-verbaal communiceren</i> Gebaren, mimiek, stemvolume en -toon op een wijze kunnen hanteren dat deze aanvullend werken op de inhoud van de verbale boodschap en tevens op zichzelf staand communicatieve kracht hebben.	<i>Concrete non-verbale communicatie</i> Kent het verschil tussen inhouds- en betrekkningsniveau van communicatie. Kan op betrekkningsniveau de juiste snaar raken bij studenten.	<i>Non-verbaal overbrengen van informatie</i> In staat om op betrekkningsniveau effectief te communiceren, en gebaren, mimiek, stemvolume en -toon zodanig te hanteren dat studenten en collega's graag naar hem luisteren en de boodschap/informatie duidelijk overkomt.	<i>Inspirerende en inhoudelijke non-verbale communicatie</i> In staat om op betrekkningsniveau de boodschap/informatie op inspirerende wijze over te brengen. Toont zich een meester in communicatie.
4.3	<i>Inleven en aanvoelen</i> Tactvol en effectief reageren op behoeften en gevoelens van anderen. Zich in kunnen leven in de situatie en het gezichtspunt van de ander. Rekening kunnen houden met.	<i>Begrip tonen voor de ander</i> Kan rekening houden met studenten en collega's. Is bereid rekening te houden met studenten en collega's.	<i>Begrip voelen voor de ander</i> Kan zich inleven in de verschillende persoonlijke situaties van studenten en docenten	<i>Begrip uiten aan de ander</i> Toont zich begripvol naar verschillende situaties, zonder daar zelf in betrokken te worden.

4.4	<p>Samenwerken Zich inzetten om met anderen resultaten te bereiken en daarmee bijdragen aan een gezamenlijk doel. Denken en handelen vanuit gemeenschappelijke belangen.</p>	<p><i>Bijdragen aan resultaten</i> Komt afspraken na, informeert anderen over eigen activiteiten, toont belangstelling voor collega's/studenten en helpt, vraagt mening en geeft eigen mening</p>	<p><i>(Zich laten) aanspreken</i> wisselt informatie en ideeën uit, vraagt reacties, vraagt zelf om hulp van anderen, stelt op basis van meningen van anderen eigen gedachten/handelingen bij, zoekt mogelijkheden op problemen samen op te lossen, gebruikt team als klankbord</p>	<p><i>Expliciteren verwachtingen</i> Zoekt actief samenwerking met anderen, betreft anderen in besluitvorming. Doet actief aan kennisoverdracht, motiveert en enthousiasmeert anderen tot samenwerking, creëert gezamenlijke verantwoordelijkheid, stelt teambelang boven eigen belang, spreekt teamgenoten aan op gedrag</p>
4.5	<p><i>Feedback</i> Zowel in staat zijn om op constructieve wijze feedback te geven als ook om op een open, opbouwende wijze feedback te ontvangen. In beide gevallen betrekking hebbend op zowel studenten als op collega's.</p>	<p><i>Feedback geven en ontvangen</i> Is in staat om zowel feedback te geven aan collega's als ook om feedback te ontvangen van collega's. Weet aan welke eisen het geven en ontvangen van constructieve feedback moet voldoen.</p>	<p><i>Werken met het geven en ontvangen van feedback</i> Kan collega's en studenten op constructieve wijze feedback geven en kan feedback ontvangen. Kan ontvangen feedback om zetten in nieuwe vormen van gedrag en handelen op een hoger kwalitatief niveau.</p>	<p><i>Inzicht in het geven en ontvangen van feedback</i> Kan collega's en studenten ondersteunen bij het geven en ontvangen van feedback, weet daarbij de diepere lagen aan te boren waar het bij het geven en ontvangen van feedback om gaat.</p>

5. ORGANISATORISCHE COMPETENTIES

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Organisatorische Competenties	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
5.1	<i>Analyseren</i> Systematisch onderzoeken en in kaart brengen van problemen en vragen. Ontleden van relevante informatie, achtergronden en structuren. Verbanden leggen tussen gegevens en inschatten van gevolgen/consequenties.	<i>Verzamelen en structureren van informatie</i> De startende docent signaleert concrete vragen. Hij kan doorvragen om additionele of specifiek gewenste informatie te verkrijgen en kan in beginsel structuur aangeven in de verzameling van informatie.	<i>Verbanden leggen en integreren</i> De docent professional signaleert complexe vragen, integreert bestaande informatie en legt verbanden, integreert theorie, praktijk en verschillende disciplines, deelt problemen op in onderdelen, onderscheidt hoofd- en bijzaken.	<i>Onderzoeken alternatieven</i> De senior docent professional is in staat om processen en structuren te doorzien. Hij beschouwt complexe vragen vanuit meerdere invalshoeken, onderzoekt alternatieven en toetst daarbij eigen vooronderstellingen.
5.2	<i>Organiseren</i> Inzicht hebben in organisatiestructuren en samenhangende afspraken en werkwijzen binnen de school. Dit ten gunste van een planmatige en systematische beheersing en verbetering van het onderwijsproces.	<i>Structuur en organisatie</i> De startende docent is in staat om concrete informatie te structureren om zo tot organisatie van de materie te komen. Hij is in staat eenvoudige maar doelmatige planningen te maken die leiden tot een verbetering in het onderwijsproces.	<i>Organisatie en planning</i> De docent professional is in staat om op een hoger niveau om te gaan met organisatiestructuren en deze ook zelf op basis van verworven inzicht op te stellen. Is in staat om op deze basis een dragende bijdrage te leveren aan de beheersing en verbetering van het onderwijsproces.	<i>Planning en integratie</i> De senior docent professional beheerst de hoogste niveaus van organisatiestructurering en heeft diepe en brede kennis van processen van planning. Hij kan daarbij zijn lange ervaring in het osteopathisch veld inzetten ten gunste van de organisatieontwikkeling. Op deze wijze komt de senior docent professional tot de hoogste niveaus van planning leidend tot diepgaande beheersing en verbetering van het onderwijsproces.
5.3	<i>Flexibiliteit en anticiperen</i> Kunnen aanpassen van eigen ideeën en werkwijze bij verander(en)de omstandigheden. Open staan voor nieuwe ideeën en actief zoeken naar alternatieven om het gewenste resultaat te bereiken. Waken voor rigiditeit.	<i>Open staan voor verandering</i> De startende docent staat open voor ideeën van anderen en nieuwe concepten vanuit de praktijk. In staat om het eigen gedrag en handelen hier op aan te passen. Is er zich van bewust dat afsluiten voor of niet in gaan op verandering kan leiden tot rigiditeit in denken en handelen.	<i>Flexibel kunnen reageren</i> De docent professional springt in op onvoorziene situaties, herkent verschillen in de context en pikt snel nieuwe zaken op. Hij kijkt en denkt vooruit en weet in zijn handelen rekening te houden met het feit dat het beroepsveld van docent osteopathie nimmer statisch is. Hij waakt hier-	<i>Flexibiliteit, anticiperen, integreren</i> De senior docent professional heeft vernieuwende ideeën, werkt zich snel in, ziet en beschrijft behoefte/noodzaak aan verandering en doet uit zichzelf voorstellen. Hij heeft daarbij steeds oog voor de integratie van verschillende zienswijzen om op die manier te komen tot een eclecti-

			mee voor rigiditeit en verstarring. Hij kan onderscheid maken tussen zinvolle zaken en onzin	sche benadering die de meest sterke punten van verschillende benaderingen in zich heeft. De senior docent professional is er zich van bewust dat er een positieve correlatie bestaat tussen senioriteit en rigiditeit.
5.4	<i>Plannen</i> Planmatig vorm kunnen geven aan de onderwijspraktijk van de docent osteopathie. Structuren aan kunnen brengen en kunnen handelen vanuit kaders.	<i>Basale, concrete en enkelvoudige planning</i> De startende docent is in staat om op basis van concrete, ondubbelzinnige input uit de onderwijspraktijk een basale, concrete planning op te stellen. Deze planning heeft betrekking op zaken met een korte-termijnperspectief.	<i>Hogere orde, abstracte planning</i> De docent professional is in staat om op basis van meer complexe, vaak ook abstractere informatie een planning op te stellen die sturing en orde kan geven aan de onderwijspraktijk van de osteopathie. Deze planning heeft betrekking op zaken met een korte- tot middellange termijn perspectief.	<i>Uitputtende en inclusieve abstracte planning</i> De senior docent professional is volledig adequaat en capabel waar het gaat om het integreren van abstracte informatie afkomstig uit de osteopathische onderwijspraktijk. Hij is in staat deze planning zo op te stellen dat zij beheersing en structuur biedt aan zowel processen op de korte, de middellange en de lange termijn.
5.5	<i>Resultaatgericht handelen</i> Doelstellingen kunnen formuleren volgens de SMART methode. De doelen voldoen daarbij aan de eisen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Duidelijke afspraken kunnen maken. Zicht houden op voortgang en hierover kunnen rapporteren en informeren. Vooruit denken.	<i>Doelen stellen</i> De startende docent is in staat om concrete doelstellingen te formuleren bij vraagstukken rondom planning, structurering en sturing. Hij is onderdeel van samenwerking met anderen waarin concrete afspraken en meetbare en haalbare doelen worden vastgelegd (SMART). Komt de door hem zelf gemaakte afspraken binnen de daarvoor gestelde tijd na. Hij stelt prioriteiten en is in staat om de resultaten van het eigen werk zichtbaar te maken.	<i>Plannen, stimuleren en bijsturen</i> De docent professional is in staat om zelfstandig het eigen werk te plannen en structureren. Hij kan zijn eigen activiteiten bijsturen en gebruikt daarbij eigen inzichten en feedback van anderen als leidraad (SMART). Hij is in staat anderen actief te informeren over voortgang en resultaat en stimuleert anderen dit ook te doen. Hij spreekt anderen aan op hun eigen resultaatgerichte handelen maar wijst daarbij ook op gezamenlijke verantwoordelijkheid.	<i>Normen stellen en bewaken</i> De senior docent professional stelt complexe en alles omvattende actieplannen en/of projectplannen op. Hij betreft hierbij de meningen kennis van andere collega's. Hij bewaakt plannen op hun realiseerbaarheid en haalbaarheid (SMART). Hij is in staat de voortgang volledig te toetsen. In het gehele proces van normen stellen en bewaken ondersteunt hij anderen. Hij toetst kwaliteit door gebruik te maken van systematische evaluatie.

6. COMPETENTIES OP GEBIED VAN ONDERZOEK & ONTWIKKELING

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Competenties op gebied van Onderzoek en Ontwikkeling	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
6.1	<p><i>Onderzoeksanalytische (grond)houding</i> Een positieve en ondersteunende houding waar het gaat om uitvoer en toepassing van (wetenschappelijk) onderzoek. Onderzoek en onderzoeksresultaat systematisch in kaart kunnen brengen. Inzicht hebben in en overtuigd zijn van het belang van onderzoek voor de osteopathische praktijk.</p>	<p><i>Aanzet tot concreet onderzoek</i> Heeft een positieve (grond)houding ten aanzien van uitvoer en toepassing van onderzoek. Kan verder bouwen vanuit de tijdens de eigen studiejaren opgedane ervaring in de uitvoer van onderzoek. Is in staat om concrete onderzoeksvragen binnen de osteopathische praktijk te signaleren en hieromtrent een eenvoudige onderzoeksopzet te formuleren.</p>	<p>Systematisch onderzoek De docent professional signaleert complexe vragen binnen de osteopathische onderwijspraktijk en is daarbij in staat om meer complex kwalitatief dan wel kwantitatief onderzoek ten aanzien van deze vragen te ontwerpen en uit te voeren. Hij legt verbanden, integreert bestaande informatie en theorie en heeft daarbij steeds oog voor de praktijk en de toepasbaarheid van het onderzoek daarbinnen.</p>	<p><i>Integratief onderzoek</i> De senior docent professional doorziet processen en structuren die in verband staan met het opstellen en uitvoeren van onderzoek. Hij signaleert en beschouwt complexe vragen vanuit meerdere invalshoeken, onderzoekt alternatieven en toetst eigen vooronderstellingen. Hij kan komen tot onderzoek dat integratief van aard is en in gaat op delen en gehelen met een hoge complexiteit.</p>
6.2	<p><i>Kritische (grond)houding</i> Ontwikkelen van een kritische kijk op de osteopathische onderzoekspraktijk. Een zelfonderzoekende houding, benadering vanuit verwondering en vraag. Zowel inductief als deductief te werk kunnen gaan.</p>	<p><i>Kritische verwondering en vraag</i> De startende docent staat open voor ideeën van anderen, past het eigen gedrag daar op aan maar is tevens steeds kritisch als het gaat om het opnemen van nieuwe informatie en de revisie van reeds geïncorporeerde kennis. Hij laat zich leiden door verwondering en vraag, vanuit een kritisch, niet een naïef perspectief.</p>	<p><i>Kritische oordeelsvorming</i> De docent professional kan – putkend uit jarenlange ervaring binnen de osteopathische onderwijspraktijk – tot hogere vormen van kritische oordeelsvorming komen. Hij kan daarbij hoofd- en bijzaken onderscheiden maar is te allen tijde zich bewust van de gekleurdheid (bias) die hij zelf toebrengt aan de materie. Hij maakt daarbij gebruik van principes van inductie en deductie van middelmatig complexiteitsniveau.</p>	<p><i>Balans in oordeelsvorming</i> De senior docent professional is in staat om op basis van een breed fundament aan kennis en ervaring afkomstig uit de osteopathische onderwijspraktijk uiterst kritisch en secuur het eigen oordeel te vormen. Hij incorporeert daarbij de eigen mening en die van anderen om te kunnen komen tot een uitgebalanceerd (eind)oordeel. Hij maakt daarbij gebruik van complexe principes van inductie en deductie.</p>

6.3	<p><i>Resultaat uit onderzoek integreren in onderwijsprogramma</i> Uit onderzoek voortgekomen resultaten in kunnen zetten ter optimalisering van de osteopathische onderwijspraktijk. Op die wijze kunnen komen tot optimalisering van het onderwijsprogramma.</p>	<p><i>Werken met onderzoeksresultaat</i> De startende docent is zich bewust van het feit dat resultaat uit onderzoek op voordelige wijze ingezet kan worden binnen de osteopathische onderzoekspraktijk. Hij kan - samen met anderen - op basaal-concrete wijze komen tot implementatie van onderzoeksresultaten.</p>	<p><i>Optimale gebruikmaking van onderzoeksresultaat</i> De docent professional richt zich op de implementatie van eigen onderzoeksresultaat en de resultaten uit onderzoek van anderen. Hij zoekt naar een verbetering in aanpak en weet daarbij de (toepassings-)waarde van onderzoeksresultaten in te schatten en optimaal te gebruiken binnen de osteopathische onderwijspraktijk. Dit zowel bij meer eenvoudige als ook meer complex wetenschappelijk onderzoek.</p>	<p><i>Integratie van onderzoeksresultaat</i> De senior docent professional is zich terdege bewust van het belang van de in gebruik neming van onderzoeksresultaten binnen de osteopathische onderwijspraktijk. Hij beheerst methoden en technieken om op de meest optimale wijze gebruik te maken van onderzoek binnen de onderwijscontext. Daarbij is hij goed in staat om ook het meest complexe onderzoeksresultaat naar waarde te interpreteren en implementeren binnen de eigen praktijk.</p>
-----	---	--	--	---

7. COMPETENTIE OP GEBIED VAN TOETSING & EVALUATIE

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Competenties op gebied van Toetsing & Evaluatie	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
7.1	<p><i>Toets- en testontwikkeling</i> Inzicht in verschillende toets- en testvormen. Begrip en inzicht omtrent de wijze waarop verschillende toetsen en testen een beroep doen op onderliggende competenties. Flexibel kunnen toepassen van verschillende toets- en testvormen en deze op adequate wijze in kunnen zetten binnen de onderwijspraktijk.</p>	<p><i>Begrip voor de noodzaak van toetsen en testen</i> De startende docent toont begrip voor de noodzaak van het toetsen en testen van verworven competenties binnen een studentenpopulatie. Hij heeft inzicht in een ruim aantal bestaande toets- en testinstrumenten en weet een aantal daarvan succesvol in te zetten binnen de eigen osteopathische onderwijspraktijk. Kan daarbij ook aangeven waarom een bepaalde toets- of testkeuze gemaakt is (alles passend binnen competentiegericht onderwijs).</p>	<p><i>Kennis en gebruikservaring toets- en testskala</i> De docent professional weet uit ervaring dat er een groot aantal verschillende vormen van toetsen en testen bestaat. Hij weet tevens dat iedere specifieke onderwijssituatie vraagt om een specifieke (op maat) vorm van toetsen en testen. Hij is in staat de best passende keuzes te maken in de match toets/test en te toetsen/testen competentiegebied.</p>	<p><i>Uitgebreid toets- en testrepertoire</i> De senior docent professional heeft de beschikking over een zeer uitgebreid scala aan toets- en testinstrumentaria. Op basis van eigen ervaring met de verschillende instrumenten weet hij welke toets/test binnen welke onderwijssituatie de meest adequate toets- en testsituatie oplevert. Daarbij kan hij zelf flexibel omgaan met de ruime hoeveelheid van mogelijkheden in de match toets/test en onderwijssituatie.</p>
7.2	<p><i>Analyse en beoordeling van toets- en testresultaat</i> Ruwe en verwekte data uit toetsen en testen naar gehalte in kunnen schatten. Toets- en testresultaten onderling kunnen vergelijken. Combinaties van toets- en testresultaten inhoudelijk kunnen analyseren en op dieper niveau kunnen verwerken.</p>	<p><i>Oppervlakkige analyse van toets- en testresultaat</i> De startende docent begrijpt dat verschillende toetsen en testen ook verschillende toets- en testresultaten opleveren. Hij weet dat hij daarbij in eerste instantie verschillende toets- en testresultaten niet zomaar onderling met elkaar kan vergelijken op basis van kwalitatieve en kwantitatieve verschillen.</p>	<p><i>Diepteanalyse van toets- en testresultaat</i> De docent professional weet uit ervaring de essentie, hoofd- en bijzaken uit toets- en testresultaten te abstraheren. Ook in geval van meer complexe toets- en testresultaten. Op basis van deze inzichten is hij in staat om adequate onderlinge vergelijkingen te trekken tussen verschillende toets- en testresultaten. Daarmee dringt hij door tot de diepere niveaus die de toets- en testgegevens behelzen.</p>	<p><i>Diepe en complexe analyse en beoordeling van toets- en testresultaat</i> De senior docent professional is in staat om ook in geval van zeer complexe toets- en testresultaten tot een inhoudelijk rijke en valide gegevensanalyse te komen. Elk afzonderlijk resultaat weet hij naar waarde te schatten zodat onderlinge vergelijking van resultaten daadwerkelijk mogelijk wordt. Daarmee dringt hij door tot de diepste niveaus die de toets- en testgegevens behelzen.</p>

7.3	<p><i>Onderwijsevaluatie</i> Analyse van toets- en testresultaten op een manier in kunnen zetten die leidt tot optimalisering van de onderwijspraktijk. Aan de hand van de toets- en testresultaten kunnen reflecteren op kwaliteiten en leerpunten.</p>	<p><i>Algemene reflectie</i> De startende docent is in staat om op basis van gegeneerde toets- en testresultaten aanpassingen binnen de osteopathische onderwijspraktijk door te voeren die leiden tot optimalisering van die praktijk. Daarbij legt hij is een zekere mate van reflectie op kwaliteit en leerpunten aan de dag.</p>	<p><i>Optimalisering kwaliteit en leerpunten</i> De docent professional laat zien dat hij op basis van zijn ervaring in het vakgebied adequaat de link kan leggen tussen gegeneerde toets- en testresultaten en constructieve aanpassingen binnen de osteopathische onderwijspraktijk. Hij is daarbij in staat om evaluatieve output om te zetten naar onderwijsinhoudelijke verbeteringen. Hij reflecteert zelfstandig en op dieper niveau als het gaat om kwaliteiten en leerpunten.</p>	<p><i>Complexe onderwijsevaluatie</i> De senior docent professional weet door zijn uitgebreide ervaring in het vakgebied op de best mogelijke wijze de link te leggen tussen gegeneerde toets- en testresultaten en de meest constructieve aanpassingen binnen de osteopathische onderwijspraktijk. Hij is in staat dit gehele proces zelf vorm te geven en kan anderen stimuleren tot het leveren van een individuele bijdrage. Reflectie is van kwalitatief hoog niveau en richt zich op zowel de diepte als de breedte van kwaliteiten en leerpunten.</p>
7.4	<p><i>Studentvolgsysteem</i> Studievoortgang van studenten inzichtelijk kunnen maken. Voor zowel de student zelf als ook voor het team van begeleidende docenten. Opbouw in leerresultaat van de student aanschouwelijk maken en toegankelijk voor assessment.</p>	<p><i>Inzicht in studievoortgang</i> De startende docent kent zijn verantwoordelijkheid wanneer het gaat om het volgen van de individuele student en zijn studievoortgang. Hij heeft daarbij inzicht in de meest gangbare vorm van een studentvolgsysteem. Hij weet dat daarbij assessment een grote rol speelt.</p>	<p><i>Inhoudelijke keuze studentvolgsystemen</i> De docent professional neemt individuele verantwoordelijkheid op zich wanneer het gaat om het volgen van de individuele student en zijn studievoortgang. Hij heeft daarbij kennis en inzicht in enige studentvolgsystemen en kan een inhoudelijke keuze maken voor het best passende studentvolgsysteem binnen de eigen osteopathische onderwijspraktijk. Het gekozen studentvolgsysteem weet hij tot op praktisch-doelmatig niveau te integreren binnen vormen van assessment.</p>	<p><i>Ontwerpen van complexe studentvolgsystemen</i> De senior docent professional neemt de individuele verantwoordelijkheid op zich wanneer het gaat om het volgen van de aan hem toevertrouwde studenten en hun studievoortgang. Door zijn uitgebreide kennis en inzicht in bestaande geschikte studentvolgsystemen is hij in staat om tot specifiek bij de eigen onderwijspraktijk passende studentvolgsystemen te ontwerpen. Dit zelf ontworpen en meest passende systeem weet hij ten volste in te zetten en te integreren binnen alle gangbare vormen van assessment.</p>

8. ONDERNEMENDE COMPETENTIES

	Competentie definitie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
	Ondernemende Competenties	Startende docent	Docent professional	Senior docent professional
8.1	<p><i>Marktgericht werken</i> Gevoel en inzicht ontwikkelen in marktwerking en markt vraag waar het gaat om het vakgebied van de osteopathie. In kunnen spelen op (commerciële) vraagstellingen, aantrekkingskracht vanuit de markt en nieuwe trends en ontwikkelingen.</p>	<p><i>Relatie markt en onderwijspraktijk</i> De startende docent begrijpt dat het werk- en aandachtsveld van de onderwijspraktijk osteopathie niet een op zichzelf staand, geïsoleerd veld is. Hij weet dat er steeds sprake is van een relatie tot de markt waarin de onderwijspraktijk zich bevindt. Hij heeft basaal inzicht in communicatieprocessen en interdependentie tussen het marktveld en de onderwijspraktijk.</p>	<p><i>Gebruik maken van commercieel verband</i> De docent professional weet op een nuttige wijze in te spelen op commerciële functies die soms meer en soms minder verdekt liggen in de samenhang tussen markt en osteopathische onderwijspraktijk. Hij kan ondernemend inspelen op de vragen vanuit de markt. Nieuwe trends en ontwikkelingen weet hij te signaleren. Ook speelt hij hier adequaat op in.</p>	<p><i>Adequate marktwerking</i> De senior docent kent de osteopathische onderwijspraktijk en het omringende marktveld en is in staat om optimaal in te kunnen spelen op vraag- en aanbod tussen beide velden. Daarbij kent hij naast de osteopathische onderwijspraktijk ook het marktveld van binnen uit en uit eigen ervaring. Hij weet actief en innovatief in te spelen op vraagstelling en aantrekkingskracht vanuit de markt.</p>
8.2	<p><i>Promotie van de opleiding en het vakgebied van de osteopathie</i> De waardevolheid van de wetenschap van de osteopathie onder de aandacht brengen binnen aanverwante specifieke vakgebieden en onder het bredere publiek. De kracht en het nut van de opleiding aanschouwelijk kunnen maken, ook aan hen die niet direct betrokken zijn bij de opleiding. Goodwill en begrip kunnen genereren.</p>	<p><i>Doordrongen van aantrekkelijkheid van opleiding en vakgebied</i> De startende docent is intrinsiek doordrongen van de aantrekkelijkheid van de opleiding en het vakgebied van de osteopathische onderwijspraktijk. Vanuit innerlijke drive – en in samenspraak met externen – weet hij hoe belangrijk het is om deze overtuiging om te zetten in promotie van de osteopathische onderwijspraktijk.</p>	<p><i>Actief genereren van goodwill en begrip</i> De docent professional weet dat promotie van de opleiding en het vakgebied van de osteopathische praktijk een instrument is in het genereren van goodwill en begrip voor die praktijk. Hij is in staat om op een actieve manier vorm en richting te geven aan die promotie en daarmee de belangen van zowel de beroepsgroep en het publiek (de markt) te dienen.</p>	<p><i>Integratieve aanpak rond begripsvorming</i> De senior docent professional weet op basis van jarenlange ervaring hoe belangrijk het is om binnen markt en publiek de belangen van de beroepsgroep der osteopaten te behartigen. Hij weet dit belang om te zetten in een actieve en doelgerichte aanpak waar het gaat om het promoten van de osteopathische onderwijspraktijk.</p>

8.3	<p><i>Ondernemerschap</i> Commercieel kunnen denken en handelen. Afwegingen kunnen maken tussen kosten en baten (zowel materieel als immaterieel). Verantwoordelijkheid kunnen nemen over het eigen actieveld, hierover tevens verantwoording af kunnen leggen. In algemene en in specifieke zin initiatief kunnen nemen.</p>	<p><i>Commercieel gevoel</i> De startende docent ontwikkeld tijdens zijn opleiding en gedurende de eerste jaren in functie een gevoel voor commercie. Hij heeft inzicht in economische processen – zowel materieel als immaterieel van aard – die gemeoid zijn met de osteopathische onderwijspraktijk. Hij weet dat hierbij de eigen initiatiefrijke houding van groot belang is.</p>	<p>Praktisch ondernemerschap De docent professional weet dat de integrale osteopathische onderwijspraktijk een duidelijk praktisch ondernemende zijde heeft. Hij weet op basis van ervaring met die markt zelf sturing te geven aan het ondernemerschap. Hij ontwikkelt daartoe initiatief en gaat na welke eisen de markt stelt en vertaalt die naar de onderwijspraktijk.</p>	<p><i>Volleerd ondernemerschap</i> De senior docent is in staat om op volleerde en meest adequate wijze ondernemend te handelen binnen de osteopathische onderwijspraktijk. Hij genereert daarbij nieuwe ideeën en weet die om te zetten in een ondernemingsgerichte aanpak. Hij is in staat hierbij volledig zelfstandig te opereren.</p>
-----	---	--	---	--

Geraadpleegde literatuur

1. Competenties van Docenten en Opleiders in het Medisch Opleidingscontinuüm (2008). Werkgroep Docentenprofessionalisering Medisch Onderwijs OCG-DMW en VNMO.
2. Elshout-Mohr, M., Oostdam, R., & Overmaat, M. (2002). Student assessment within the context of constructivist educational settings. *Studies in Educational Evaluation. Volume 28, issue 4, pages 369-360.*
3. Goedhart, M. en B. van de Laar (2005). *Academische competenties. Hoe te vertalen in een concrete leerdoelen?* Groningen: IDO/ScO-RuG.
4. Standards of Osteopathic Education & Training.
5. Subject benchmark statement osteopathy (2007). Draft for consultation. Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA).
6. Teaching, learning and assessment (2007). The European Framework for Standards of Osteopathic Education & Training (EFSOET).
7. Wojcicki, T.P. (2003). Implementing Teacher Competencies as a Professional Development Activity. *PAACE Journal of Lifelong Learning, Vol. 12, pages 59-67.*

Minimumeisen te stellen aan examens

- Alle regels van de school betreffende examens dienen schriftelijk vastgelegd te zijn.
- Voor de titel D.O. zijn 4 soorten examens verplicht
 - a. (Deel)tentamens in elk onderwezen vak
 - b. Schoolexamen
 - c. Casuïstiekexamen
 - d. Thesisexamen
- Daarnaast vinden er beoordelingen volgens het CanMEDS-model plaats
- (Deel)tentamens en examens van de schoolopleiding
 - a. Elk schooljaar dienen alle vakken welke theoretisch of praktisch onderwezen zijn mondeling of schriftelijk getoetst te worden, dan wel dient er een met de student besproken beoordeling plaats te vinden.
 - b. Examens dienen aan onderstaande regels te voldoen. (Deel)tentamens mogen een lichter regime kennen.
 - c. Van elk examen staat vooraf beschreven welk soort vragen er gesteld gaan worden of bij een praktisch examen welke praktische vaardigheden en attitude onderzocht gaan worden.
 1. De beoordelingsmethode dient systematisch aan te sluiten bij het onderwerp en vooraf bekend te zijn
 2. De vragen dienen de gehele leerstof te dekken.
 3. De vragen dienen aan te sluiten op het niveau van het betreffende leerjaar
 4. De antwoorden dienen vooraf beschreven te zijn
 5. Examenvragen dienen vooraf goedgekeurd te zijn door de examencommissie.
(NB: de examencommissie bestaat uit docenten professional en hoger)
 6. Feedback studentenraad
 - d. De (deel)tentamens worden door de eigen docenten afgenomen.
 - e. Voor de hoofdvakken (zie onder) dient minimaal een voldoende gehaald te worden. Voor de overige vakken geldt dat het gemiddeld afgerond een voldoende dient te zijn, waarbij het is toegestaan maximaal één 4 of twee 5-en (op de Nederlandse 1-10 schaal) te hebben.
 - f. Als hoofdvakken gelden in ieder geval:
 1. Principes, geschiedenis en filosofie van de osteopathie
 2. Anatomie, palpatie en dissectie
 3. Fysiologie
 4. Pathologie en uitsluitingsdiagnostiek
 5. Alle osteopathische theorie en -technieken
- Beoordeling CanMEDS-competenties
 - a. Minimaal eenmaal per jaar dient de student beoordeeld te worden aan de hand van de prestatie-indicatoren van de algemene competentiegebieden zoals beschreven door het CvA voor het NRO.
 - b. De beoordelingen worden jaarlijks schriftelijk vastgelegd en waar nodig voorzien van al dan niet dwingende aanbevelingen en eisen voor het komend jaar. De beoordelaar ondertekend voor zijn beoordeling, de student ondertekent voor gezien.
 - c. Aan het eind van de opleiding dient de kandidaat
 1. wat betreft de kerncompetenties 1 en 2, welke de osteopathische vaardigheden beschrijven, voor alle aspecten op het vierde niveau (Does) een voldoende behaald te hebben.
 2. wat betreft de kerncompetenties 3 t/m 8 per kerncompetentie het gemiddelde op het vierde niveau (Does) behaald te hebben, waarbij er maximaal één 4 of 5 (in de Nederlandse 10 puntschaal) mag zijn, mits deze voldoende gecompenseerd is.
 - d. De opleiding dient per student een portfolio bij te (laten) houden waaruit blijkt dat dit door de opleidingsjaren heen op systematische wijze is geëvalueerd en bijgehouden.
- Het schoolexamen
 - a. is eerst mogelijk indien men
 1. met voldoende resultaat de deeltentamens heeft afgesloten én
 2. voldaan heeft aan de vereisten voor de CanMEDS-beoordelingen.
 - b. omvat de stof van de gehele opleiding en vindt plaats aan het eind van de schoolopleiding

- c. omvat zowel een theoretisch als een praktisch examineren en betreft een nauwkeurige toetsing van alle kennis en praktische vaardigheden. (RM)
 - d. aan het cijfer voor het schoolexamen wordt voor maximaal 50% bijgedragen door de resultaten van de deeltentamens.
- Eindbeoordeling kliniekstage
 - a. De kliniekstage kan eerst afgesloten worden met een positieve beoordeling door de betreffende begeleider(s)
 - b. Een eerste afwijzing leidt tot verlenging van de kliniekstage, dan wel een kliniekstage elders (de school kan er voor kiezen een stage elders aan te bieden, maar is dit niet verplicht).
 - c. Bij drie negatieve beoordelingen (totaal voor een of meerdere stageplaatsen) wordt de kandidaat definitief afgewezen.
 - d. Er is recht op een beroepsprocedure.
 - Het casuïstiekexamen
 - a. is eerst mogelijk na behalen van een positief resultaat van het schoolexamen én nadat door de betreffende begeleider een positieve beoordeling is afgegeven
 - b. dient plaats te vinden met een patiënt, niet een student
 - c. omvat minimaal een volledig eerste of vervolg consult: anamnese, differentiaaldiagnostische overwegingen, uitsluiting van contra-indicaties, werkdiagnose, behandelplan, behandeling, overwegingen over mogelijke evolutie bij wel en niet behandelen.
 - d. vormt een proeve van bekwaamheid naar de verantwoordelijkheid ten aanzien van het werkveld osteopathie.
 - e. onderzoekt
 1. kennis
 2. inzicht
 3. praktische vaardigheden
 4. integrerend vermogen
 5. differentiaaldiagnostiek
 6. uitsluitingsdiagnostiek
 7. opstellen van een behandelplan
 8. attitude

De beoordelingscriteria dienen vooraf beschreven te zijn, en ruim tevoren voor de examinandus beschikbaar te zijn.
De jury heeft minimaal een extern jurylid
 - Het thesisexamen voldoet aan de eisen te stellen aan de thesis.
 - Herhalingskans en beroep
 - a. Er is voor elk examen minimaal één herkansing. Herkansingen zijn alleen mogelijk bij onvoldoendes.
 - b. Bij afwijzing voor de herkansingen bepaalt de school of de student gerechtigd is het betreffende jaar over te doen. Indien bij deze mogelijkheid wederom niet aan de eisen voldaan wordt, volgt verwijdering van de opleiding.
 - c. Behalve voor het deel dat cyclisch onderwijs wordt gegeven mag men de opleiding niet verder vervolgen dan de stof welke 1 schooljaar de betreffende herkansing voorbijgaat.
 - d. Er dient een onafhankelijke beroepsmogelijkheid geregeld te zijn
 - Elke vorm van fraude wordt nadrukkelijk bestraft
 - a. bij de schoolexamens minimaal door uitsluiting en verwijzing naar de herkansing
 - b. bij de thesis door de verplichting tot het schrijven van een geheel nieuwe thesis
 - c. het is toegestaan dit vooraf te laten gaan door een waarschuwing
 - Toelating en rechten gecommiteerde NRO
 - a. Bij het schoolexamen, het casuïstiekexamen en het thesisexamen is de school verplicht bij mondelinge examens op verzoek van het NRO een door hen aangewezen gecommiteerde toe te laten. Deze heeft recht op aanwezigheid en indien de school dat toelaat recht op vragen stellen aan de kandidaat. De school maakt de mondelinge examens gelijktijdig bekend aan studenten en aan het NRO. De NRO laat het minimaal één maand tevoren weten als zij een gecommiteerde wenst te sturen.

- b. Een gecommiteerde heeft tot 5 jaar nadien recht op inzage in alle schriftelijke examens en alle schriftelijke beoordelingen. Dit recht is tevens gegeven aan de visitatiecommissie van het NRO.
 - c. Een gecommiteerde heeft geen recht op invloed bij individuele examens. Zijn conclusies kunnen, via advies aan de registratiecommissie NRO, alleen de school als geheel betreffen.
 - d. Een gecommiteerde is een naar het oordeel van het NRO neutrale persoon en oordeelt op basis van een vooraf bekende criterialijst. Gecommiteerden zijn in hun functie verplicht achteraf op basis van voornoemde criterialijst gestructureerde feedback te geven. Een gecommiteerde dient naar redelijke maatstaven competent te zijn.
- Bij bovengemiddeld slechte resultaten bij bepaalde examens is de school verplicht een onderzoek in te stellen naar de oorzaak hiervan.

PM:

Voor inschrijving in het register van het NRO is het NRO gerechtigd een taaltoets Nederlands te laten plaatsvinden.

Eisen te stellen aan de thesis

1. De opleiding
 - a. heeft een complete beschrijving van alle zaken de thesis betreffende, welke vooraf aan de werkzaamheden voor de student beschikbaar is
 - b. dient de student voor te bereiden op het schrijven van een thesis middels lesuren methodiek en statistiek.

2. Doelstelling
 - a. goede passieve en enige actieve kennis van wetenschappelijk onderzoek in de osteopathie
 - b. het ontwikkelen van een wetenschappelijke attitude en vaardigheden.
 - c. het leren reflecteren op de theoretische aspecten van de osteopathie
 - d. het onder algemene en statistische supervisie opzetten, uitvoeren en verslagleggen van een klein osteopathisch wetenschappelijk onderzoek
 - e. het bijdragen aan de kritische attitude van de student ten aanzien van zijn eigen denken en handelen en het uitvoeren van een wetenschappelijk werkstuk
 - f. in staat tot het kunnen verdedigen van betreffend onderzoek

3. Mogelijkheden:

De vormeisen voor de thesis zijn niet strak omschreven. Als mogelijkheden worden hier (niet limitatief) genoemd:

 - a. klinisch onderzoek met tenminste 5.000 woorden (excl. bijlagen, voorblad, inhoudsopgave, samenvatting, dankwoord, etc.)
 - b. casestudie met tenminste 5.000 – 10.000 woorden (excl. bijlagen, etc.)
 - c. vergelijkend literatuuronderzoek met een hoofdaccent op osteopathische kwalitatieve beoordeling, met tenminste 10.000 woorden (excl. bijlagen, etc.)
 - d. een wetenschappelijk artikel i.p.v. een thesis met tenminste 5.000 woorden gepubliceerd in een internationaal gerenommeerd blad
 - e. de studie dient bij voorkeur onderdeel te zijn van een onderzoekslijn van het opleidingsinstituut, dan wel aan te sluiten bij internationale onderzoekslijnen

4. Minimale vereisten
 - a. het onderwerp van de thesis dient een duidelijke relatie te hebben tot de osteopathie of de osteopathische praktijkvoering zoals beschreven in het beroepscompetentieprofiel osteopathie. Het onderwerp kan een of meerdere CanMEDS-onderwerpen betreffen
 - b. de structuur van de thesis moet worden opgesteld volgens het IMRAD protocol (Introductie, Methodiek, Resultaten, Discussie) of een verdere uitwerking daarvan. De school heeft een gedetailleerd verplicht format
 - c. de inhoud moet door een up-to-date bibliografie worden gestaafd. Er dient in de thesis o.a. een evaluatie of bij een groot onderwerp een samenvatting geschreven te zijn van alle onderzoek dat al over het onderwerp van de scriptie gepubliceerd is
 - d. de toegepaste technieken moeten ten gronde worden uitgediept en uitgelegd, en waar het kan, beoordeeld
 - e. de anatomische en fysiologische benadering van het onderwerp zal niet meer dan één derde van het geheel omvatten
 - f. bij onderzoek aan mensen of hun patiëntendossiers dient voldaan te zijn aan de in het land van onderzoek gebruikelijke medisch-ethische wetgeving
 - g. de conclusie die op het einde genomen wordt, dient het resultaat te zijn van de verkregen data en kan de in de literatuur gestelde beweringen bevestigen of weerleggen
 - h. de tekst dient in een consequente lay-out uitgevoerd te zijn
 - i. aan de thesis dient een ondertekende verklaring van originaliteit toegevoegd te zijn
 - j. Indien meerdere personen samen één thesis maken
 1. dient hiervoor vooraf toestemming gegeven te worden door de opleiding
 2. dient vooraf ook duidelijk te zijn wie over welk deel van de thesis geëxamineerd zal worden

5. Begeleiding
 - a. de begeleider(s) dien(t)(en) gekwalificeerd, maar ook passend bij de beoogde niveau, te zijn voor het gekozen onderwerp. Minimaal 1 begeleider heeft een D.O.

- b. de begeleider dient te voldoen aan de algemene eisen van betreffende opleiding én dient door de opleiding te zijn goedgekeurd.
 - c. De begeleiding houdt onder meer in:
 - 1. de kandidaat adviseren bij de keuze van het onderwerp.
 - 2. de kandidaat adviseren bij de keuze van de probleemstelling ten aanzien van het onderwerp en het opzetten van een werkschema.
 - 3. de kandidaat adviseren bij het bepalen van de vorm van de thesis.
 - 4. het aanbevelen van literatuur met betrekking tot het onderwerp.
 - 5. het adviseren van informatie verschaffende personen c.q. instellingen met betrekking tot het onderwerp.
 - d. de kandidaat dient met de aanbevelingen van de begeleider rekening te houden. Eventueel kan een begeleider uitleg voor zijn keuzes geven aan de jury. De keuzes van een door de opleiding goedgekeurde begeleider kunnen niet ten nadele van de kandidaat gerekend worden.
 - e. minimale begeleiding: 4 face-to-face contacten van minimaal 1 uur en totaal minimaal 8 uur tussen supervisors en studenten
 - f. de begeleider maakt over de thesis schriftelijk zijn kwalitatieve en kwantitatieve oordeel bekend aan de jury. Het oordeel van de begeleider wordt meegenomen in het eindoordeel.
6. Resultaat:
- a. de thesis getuigt van een wetenschappelijk kritische houding t.a.v. het onderwerp, men is beter in staat wetenschappelijke artikelen op hun waarde te beoordelen, en heeft bijgedragen aan een algemeen kritische houding t.a.v. het eigen handelen en de resultaten daarvan.
7. Minimaal aantal uren werk:
- a. Vooraf aan de thesis dient de student in een opleiding 72 studiebelastingsuren (SBU) te besteden aan methodiek
 - b. Voor de thesis wordt 200 uur zelfstudie + 8 uur begeleiding gerekend.
8. Examinering:
- a. toelating tot de examinering (inclusief herexamens) van de thesis is mogelijk tot uiterlijk 2 jaar na het einde van de klinische stage
 - b. de kwalitatieve en kwantitatieve beoordelingscriteria zijn eenduidig, verdeeld over de diverse onderdelen van de thesis, en vooraf bekend. Minimale kwantitatieve eisen per onderdeel (men dient een omschreven minimaal aantal punten per onderdeel te behalen) zijn geformuleerd.
 - c. de examinering kent 3 onderdelen:
 - 1. het oordeel van de begeleider
 - 2. het oordeel van de leescommissie
 - 3. een mondelinge jurering, waarin eventueel om een onderbouwde reactie op het oordeel van de begeleider en de leescommissie gevraagd kan worden.
 - d. De jury bestaat in meerderheid uit externen.
 - e. Zowel de begeleider, de leescommissie als de jury dienen onafhankelijk van elkaar een positieve waardering voor de thesis af te geven. De jury kan goed beargumenteerd de oordelen van de begeleider en/of de leescommissie overrulen.
 - f. de thesis/afstudeeropdracht wordt openbaar aan de thesiscommissie voorgedragen
 - g. redenen voor afwijzing:
 - 1. onvoldoende kwaliteit van de thesis
 - 2. onvoldoende wetenschappelijk kritische houding
 - 3. plagiaat. Bij plagiaat is hertoelating tot een thesisexamen alleen mogelijk op basis van een geheel nieuwe thesis, en nog steeds binnen de eerder vermelde 3 jaar.
9. Beroepsprocedure
- De opleiding dient een beroepsprocedure bij een ander, onafhankelijk en niet belanghebbend orgaan te kennen. Deze beroepscommissie toetst of de examinering volgens de reglementering van de school en aan de hand van de vooraf kenbare criteria verlopen is. Zij treedt niet in de inhoudelijke oordeel.
10. Herkansingen:
- Het thesisexamen dient minimaal 2 herkansingen te kennen.

Minimumeisen te stellen aan de klinische stage

Inleiding

Met klinische stage wordt bedoeld het onder begeleiding van een supervisor behandelen van patiënten in een algemene praktijk. De huidige opleidingen kennen een grote spreiding in het aantal uren klinische stage. Achtergrond is dat het voor de opleidingen om economische en tijdsredenen een van de moeilijkste onderdelen om te realiseren is. Het aantal kliniekuren is daarom ook niet zo maar op te hogen. De overgangsregeling staat beschreven in betreffende Beleidsregel erkenning en visitatie van opleidingen.

Uren klinische stage

Het aantal kliniek- of stage-uren is het volgende:

- In de parttime opleiding minimaal 500 uur
- In de fulltime opleiding minimaal 1200 uur³

Stages dienen aan bepaalde omschreven eisen te voldoen

1. De kliniekstages dienen bij minimaal 2 stagebegeleiders gevolgd te worden, beide met een minimale grootte van 1/3 van de gehele tijdsduur.
2. In een stageklinik dient er op elke 4 fulltime studenten minimaal 1 fulltime opleider aanwezig te zijn, die zijn tijd dan alleen besteed aan begeleiding. Voor elke fulltime student dient per dag dus gemiddeld minimaal 2 uur directe begeleiding beschikbaar te zijn.
3. Klinische stages mogen aangepast aan het competentieniveau van de student in opleiding verspreid worden over de gehele opleiding.
4. De stagebegeleider dient aan bepaalde eisen te voldoen.
 - a. Minimaal 5 jaar werkzaam in een osteopathiepraktijk, minimaal 2 dagen per week.
 - b. Stagebegeleiding volgens schriftelijk vastgelegde afspraken met de opleidingen, welke afspraken moeten voldoen aan de eisen van dit Beroepscompetentieprofiel.
 - c. Een duidelijke bereidheid extra tijd uit te trekken voor nabesprekingen met studenten. Als indicatie geldt hierbij:
 1. in het begin tijdens elk consult
 2. vervolgens bij elk consult
 3. vervolgens bij elk eerste en laatste consult
 4. en daarnaast een ½ uur per hele werkdag patiënt-onafhankelijke algemene (na-) bespreking
 - d. Behandelingen vinden plaats onder verantwoordelijkheid van de stagebegeleider voor zover deze adequaat door de student wordt ingelicht. De student is hiertoe verplicht. In het beloop van de stage krijgt de student meer zelfstandige bevoegdheden, maar daarbij ook meer eigen verantwoordelijkheid. Het is aan de begeleider hier de vrijheden aan te geven en aan de student zich hieraan te houden.
 - e. De stagebegeleider neemt minimaal 8 uur per jaar deel aan speciaal opgezette bijeenkomsten voor stagebegeleiders.
5. Consultduur
Aanvankelijk duur het eerste consult 2 uur, hetgeen in stappen van bijvoorbeeld 15-20 minuten afgebouwd wordt naar 1 uur. Voor vervolgsconsulten geldt als richtlijn de helft van de tijd. Een student dient dus ook opgeleid te worden tot een adequaat werktempo.
6. De stageplaats dient aan de volgende eisen te voldoen
 - a. Voor de stagiaire is tijdens zijn consulten een eigen behandelgelegenheid beschikbaar
 - b. Er zijn voldoende patiënten om per volledige werkdag minimaal 1 nieuwe patiënt te zien. Het geschatte aantal vervolgsconsulten per nieuwe patiënt is daarbij 3.
 - c. Er is in het aanbod aan patiënten voldoende spreiding in soorten problematiek en leeftijd, als geheel gelijkend op gemiddelde perifere praktijk. Gespecialiseerde praktijken zijn dus niet geschikt als volledige algemene opleidingspraktijk.

Eisen te stellen aan de opleiding:

- a. De opleiding kent een uitgebreid stagereglement waarin *alle* algemeen geldende afspraken, rechten en plichten beschreven staan.

³ Deze 1200 uur is afgeleid van andere opleidingen, de 500 uur is een omrekening op basis van het relevante deel van de voorafgaande fysiotherapie-opleiding t.o.v. de totaal benodigde hoeveelheid praktijkuren. De soort van praktijkuren doorloopt gedurende de opleiding de gehele range van meekijken tot geheel zelfstandig werken.

- b. De opleiding heeft een schriftelijke weergave van de inhoud en de leerdoelen van de stageperiode welke afgestemd is op alle aspecten van het CanMEDS-model. De leerdoelen worden onderscheiden naar fases van de stageperiode. Er zijn per periode geformuleerde stageopdrachten.
- c. De stagebegeleider hanteert een door de opleiding opgesteld beoordelingsformulier waarin alle aspecten van het CanMEDS opgenomen zijn.

Besluit opleiding erkenningscriteria

Systematiek

Dit beroepscompetentieprofiel functioneert samen met de beroepscode osteopathie als inhoudelijke maatstaf voor de beroepsgroep en voor haar register. Voor de registratiecommissie is het de inhoudelijke maatstaf voor de erkenning van opleidingen, voor de accreditatiecommissie is het inhoudelijke maatstaf voor de erkenning van nascholingen.

Het basisreglement voor de erkenning van opleidingen en voor de registratie van individuele osteopaten is het Reglement Registratiecommissie NRO. Dit reglement verwijst inhoudelijk naar de Erkeningscriteria opleiding en nascholing osteopathie, waarvan het "Besluit opleiding osteopathie", wat u in hoofdstuk 9.2b aantreft, deel uit maakt.

In al deze documenten wordt verwezen naar dit Beroepscompetentieprofiel osteopathie.

In het Reglement Registratiecommissie NRO wordt verder verwezen naar twee beleidsregels die de procedure en de toetsing voor de erkenning en visitatie van opleiding operationaliseren:

- Beleidsregel RC Procedure erkenning en visitatie opleiding
- Beleidsregel RC Toetsingscriteria erkenning en visitatie opleidingen

De eerste is reeds in 2007 vastgesteld. De tweede treft u in hoofdstuk 9.2c.

Omdat een beroepscompetentieprofiel haast noodzakelijkerwijs een beschrijving van het toekomstig gewenste is, is er ook een overgangsregeling, de beleidsregel RC Overgangsregeling erkenning en visitatie van opleidingen. Omdat het een uitvoeringsregeling betreft is deze geen onderwerp in dit Beroepscompetentieprofiel, maar zal hierover, gehoord de diverse gremia, besloten worden in de registratiecommissie NRO.

Besluit opleiding osteopathie

(behorend bij Erkenningscriteria opleiding en nascholing osteopathie)

ex artikel 1 van het “Reglement Registratiecommissie Nederlands Register voor Osteopathie”,
en
 ex artikel 7 van de statuten van de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie.
en
 ex artikel 10 en artikel 18 van het Reglement College voor Osteopathie

Osteopathie

Artikel B1

Osteopathie is een wijze van onderzoek, diagnostiek en behandeling. Deze methodiek is beschreven in het “Beroepscompetentieprofiel Osteopathie” en is vastgesteld door het College voor Osteopathie, gehoord de besturen van de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie (NVO) en het Nederlands Register voor Osteopathie (NRO).

Besluit opleiding osteopathie

Artikel B2

Het Besluit opleiding osteopathie maakt integraal onderdeel uit van de Erkenningscriteria opleiding en nascholing osteopathie, nader te noemen Erkenningscriteria.

Erkenning van opleidingen osteopathie

Artikel B3

1. Voor registratie in het Nederlands Register voor Osteopathie (NRO) dient men een door het NRO erkende opleiding volledig gevolgd te hebben en hiervan het examen met goed gevolg afgerond te hebben. Opleidingen geven daartoe diploma's af.
2. Opleidingen waarvan de hoofdvestiging in Nederland of Vlaanderen ligt, dienen zelf per al dan niet in Nederland of Vlaanderen liggende onderwijslocatie of organisatie-eenheid, erkenning aan te vragen bij de registratiecommissie van het NRO, en dienen naar genoegen van de Registratiecommissie NRO per te erkennen locatie of organisatie-eenheid aannemelijk te maken dat het onderwijs op betreffende locatie of organisatie-eenheid van overeenkomstige of voldoende inhoud en kwaliteit is. Het feit dat voor meerdere locaties in één en zelfde plaats examens gedaan wordt, is niet voldoende om van één onderwijslocatie of organisatie-eenheid te spreken.
Toelichting: Onder andere worden hier bedoeld de opleidingen als beschreven in artikel B17.
3. Opleidingen waarvan de hoofdvestiging feitelijk in Nederland of Vlaanderen ligt, geven voor hun niet erkende opleidingslocaties of organisatie-eenheden geen diploma af dat gelijk op dat van erkende opleidingslocaties of organisatie-eenheden. Aan de registratiecommissie worden exemplaren van de twee verschillende diploma's overhandigd.
Toelichting: Op deze wijze is zichtbaar dat men ook een erkende opleiding gevolgd heeft.
4. Ook overige buitenlandse opleidingen (met hoofdvestiging buiten Nederland en Vlaanderen) kunnen erkenning aanvragen. Erkenning vindt volgens gelijke normen plaats. De aanvrager dient hiertoe, wanneer de Registratiecommissie dit verzoekt, gevraagde documenten betrouwbaar te laten vertalen.
5. Vrijstellingen
 - a. Het is individuen toegestaan op basis van de vrijstellingenregeling als bedoeld in artikel B12 lid c over te stappen van het ene erkende naar het andere erkende opleidingsinstituut.
Toelichting: opleidingsinstituut verwijst hier naar de overkoepelende hoofdorganisatie als geheel, bijvoorbeeld CS, FICO of IAO.
 - b. Individuen die een (deel van hun) opleiding gevolgd hebben aan een niet erkende opleiding (opleidingslocatie, organisatie-eenheid) van een opleidingsinstituut, kunnen op basis van de vrijstellingenregeling als bedoeld in artikel B12 lid c een erkend diploma verwerven door, na

eventuele nadere opleiding, een diploma te behalen bij een erkende opleiding, opleidingslocatie of organisatie-eenheid van een ander opleidingsinstituut.

Toelichting: het niet langs de zelfde meetlat getoetst zijn van de inhoud en kwaliteit van de cursussen van de niet erkende opleiding geeft hier een extra probleem boven het gestelde in lid a.

- c. De vrijstellingsregeling als bedoeld in artikel B12 lid c mag binnen een erkend opleidingsinstituut met meerdere locaties of organisatie-eenheden niet gebruikt worden voor overstappen van een niet erkende naar een wel erkende locatie of organisatie-eenheid zonder expliciete per individu afgegeven schriftelijke toestemmingsverklaring van de registratiecommissie NRO. Een eventueel behaald diploma kan door de Registratiecommissie NRO op basis van het ontbreken van een dergelijke verklaring voor het Register NRO ongeldig verklaard worden.

Toelichting: voorkomen moet worden dat niet zichtbaar voor de buitenwereld feitelijk (voor een deel) een andere opleiding dan erkend is gevolgd.
 - d. Een complete, door betreffend individu én betreffend examinerend erkend opleidingsinstituut ondertekende verklaring betreffende de vrijstellingen, waaruit naar genoegen van de Registratiecommissie NRO blijkt dat aan de regels voldaan is, dient bij aanmelding als registerlid overlegd te worden. Een eventueel behaald diploma kan door de Registratiecommissie NRO op basis van het ontbreken van een dergelijke verklaring voor het Register NRO ongeldig verklaard worden.
6. Het is de Registratiecommissie ook toegestaan erkenning te verlenen aan een buitenlands registratieorgaan van opleidingen, mits dit buitenlands registratieorgaan criteria hanteert die minimaal van gelijke zwaarte zijn.
 7. Individuele erkenning van een diploma van overige niet erkende buitenlandse opleidingen waarvan de hoofdvesting niet in Nederland of Vlaanderen ligt, kan plaatsvinden op verzoek van een persoon die deze opleiding gaat volgen, volgt of gevolgd heeft met het doel een diploma te verwerven in het kader van registratie in het NRO.

Toelichting: Reden van deze bijzondere positie van de overige buitenlandse opleidingen is dat er geen regels op wereldniveau zijn voor wederzijdse erkenning van osteopathie-opleidingen, en een eis dat de betreffende opleiding de erkenning zelf zou moeten aanvragen een feitelijke blokkade zou opleveren.

- a. Erkenning vindt volgens gelijke normen plaats. De aanvrager dient hierbij zelf zorg te dragen voor al die gegevens die door de Registratiecommissie NRO gevraagd worden voor de beoordeling van betreffende opleiding. De aanvrager dient wanneer de registratiecommissie dit verzoekt documenten betrouwbaar te laten vertalen.
- b. Erkenning betreft dan alleen het diploma van betreffende persoon en niet van de betreffende opleiding. Wil de opleiding zelf erkenning, dan geldt lid 4.
- c. Bij twijfel van de zijde van de Registratiecommissie NRO kan aan de aanvrager verzocht worden een examen te doen bij een van de erkende opleidingen, waarmee hij direct aan de eisen van lid 1 voldoet. Het is aan betreffende opleiding of men hierbij op basis van de vrijstellingsregeling als bedoeld in artikel B12 lid c geen, partiële of volledige vrijstelling van opleiding te verlenen.
- d. Gezien de mogelijkheden om alsnog (met vrijstellingen voor (een deel van) de opleiding) een diploma te behalen bij een erkende opleiding zijn alle beoordelingskosten voor deze procedure voor betreffend persoon zelf. Deze dienen vooraf te worden voldaan.

Algemene toelichting: Wat betreft de nadere betekenis van het gestelde wordt gewezen op artikel 17 lid c van het Reglement Registratiecommissie NRO, waarin voor individuele inschrijving van afgestudeerde osteopaten vereist wordt dat men het Nederlands aantoonbaar goed beheerst. De opleiding of het examen zelf hoeft dus niet in het Nederlands te gebeuren.

Artikel B4

1. Erkenning kan verleend worden aan een onderwijslocatie van een instituut voor een opleiding osteopathie welke een complete opleiding aanbiedt.
2. De opleiding dient bereid te zijn zich te laten onderzoeken en visiteren door de organisaties (verenigingen, register) door wie zij erkend wil worden, dan wel zich te laten onderzoeken en visiteren door organisaties die door betreffende verenigingen of registers zijn aangewezen.
3. Een erkende opleiding dient aan de eisen genoemd in onderstaand toetsingskader (artikel B5 t/m B11) te voldoen.

Toetsingskader opleidingen

Artikel B5

1. De opleiding wordt getoetst op de volgende onderwerpen
 - a. doelstellingen opleiding (zie artikel B6)
 - b. programma (zie artikel B7)
 - c. inzet van personeel (zie artikel B8)
 - d. voorzieningen (zie artikel B9)
 - e. interne kwaliteitszorg (zie artikel B10)
 - f. condities voor continuïteit (zie artikel B11)
2. Voornoemde onderwerpen kennen facetten en toetsingscriteria als benoemd in artikel B6 tot en met B11, en kunnen nader afgeleid worden uit of gespecificeerd worden in het **Beroepscompetentieprofiel** en de **Beleidsregel RC Toetsingscriteria erkenning en visitatie opleidingen**.

Artikel B6

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden, en worden nader gespecificeerd in het Beroepscompetentieprofiel zoals vastgesteld door het College voor Osteopathie.

Artikel B7

1. Het beoogde programma, het didactisch concept, de werkvormen en de wijze van toetsing weerspiegelen de te bereiken eindkwalificaties van de opleiding. De te bereiken eindkwalificaties zijn aantoonbaar vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het beoogde programma.
 - a. Het programma geeft duidelijk weer welke onderdelen van het onderwijs en de oefengroepen door docenten gegeven worden, en welk deel docentonafhankelijk is.
 - b. Het programma geeft duidelijk weer hoe het onderwijs in de stagepraktijken is geregeld.
 - c. Het programma beschrijft de eisen welke gesteld worden aan de thesis en aan de begeleiding van het maken van de thesis.
 - d. Het programma geeft de wijze van toetsing gedurende de gehele opleiding duidelijk weer.
2. De ingangseisen voor de parttime opleiding zoals beschreven in het Beroepscompetentieprofiel is de opleiding fysiotherapie.
3. Opleidingen kunnen tevens een fulltime opleidingsprogramma aanbieden direct aansluitend op het Nederlandse HAVO-diploma of een algemeen gelijk geacht Vlaamse diploma. Dit fulltime programma staat tevens beschreven in voornoemd beroepscompetentieprofiel.
4. Studenten komende van andere post-middelbare school opleidingen dienen te voldoen aan nadere eisen. Een omschrijving hiervan is opgenomen in het Beroepscompetentieprofiel, c.q. is middels door de registratiecommissie NRO goedgekeurde vrijstellingen af te leiden van het fulltime opleidingsprogramma.

Artikel B8

1. Het onderwijs zal voor een belangrijk deel worden verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk.
2. De in te zetten docenten en praktijkbegeleiders zijn qua aantallen voldoende en tevens gekwalificeerd voor een inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma. Minimumeisen in deze zijn opgenomen in voornoemd beroepscompetentieprofiel.

Artikel B9

1. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.
2. Ten behoeve van het praktisch onderwijs is er voldoende en afdoende praktijkgericht meubilair aanwezig, alsmede praktisch materiaal, zoals stethoscopen, vingerlingen, en overig gebruikelijk materiaal.
3. Er is voorzien in personele capaciteit voor studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten die adequaat zijn met het oog op de studievoortgang.

Artikel B10

1. Er is voorzien in een systeem van interne kwaliteitszorg, waarbij mede aan de hand van toetsbare streefdoelen en periodieke evaluaties verbetermaatregelen worden getroffen.
2. Bij de interne kwaliteitszorg zullen medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief worden betrokken.

Artikel B11 vervallen

Artikel B12

Als aanvullende eisen gelden de volgende zaken:

- a. De opleiding dient bereid te zijn een door de Registratiecommissie NRO aangewezen persoon als gecommiteerde bij examens aanwezig te laten zijn. Op verzoek van de registratiecommissie maakt een opleiding 2 maanden tevoren de datum van voorgenomen examens en de namenlijst van de betreffende kandidaten bekend.
- b. Een opleiding als bedoeld in artikel B3 lid 2 kan vrijstellingen verlenen indien dit op goede objectieveerbare gronden gebeurt.
- c. Voor een erkenning is het noodzakelijk dat het vrijstellingenbeleid van de opleiding schriftelijk is vastgelegd en door de Registratiecommissie NRO is goedgekeurd. Indien er geen goedgekeurd vrijstellingenbeleid is, is het opleidingen niet toegestaan vrijstellingen te verlenen.

Wijziging Besluit opleiding osteopathie

Artikel B13

Dit Besluit kan, als onderdeel van de Erkenningscriteria opleiding en nascholing osteopathie, gewijzigd worden bij besluit van het College voor Osteopathie, gehoord het bestuur van het NRO, de Registratiecommissie NRO, de Accreditatiecommissie NRO, het College van Beroep Osteopathie, en het bestuur van de NVO.

Overgangsregeling Besluit opleiding osteopathie

Artikel B14

Al diegenen die per ingangsdatum van dit reglement of een wijziging hiervan zijn ingeschreven in het NRO-register behouden hun recht op inschrijving. Wat betreft de overige eisen voor registratie en herregistratie dient men vanaf de eerst volgende herregistratiedatum aan de nieuwe eisen te voldoen.

Artikel B15

1. Voor al diegenen die per ingangsdatum van het besluit tot het Beroepscompetentieprofiel in opleiding zijn bij een van de in artikel B16 opleidingsinstituten in opleiding zijn, geldt een overgangsregeling.
2. Binnen 2 maanden na de ingangsdatum van het Beroepscompetentieprofiel zal door de RC-NRO aan betreffende opleidingen verzocht worden een limitatieve lijst (ondertekend door de directie van het opleidingsinstituut) op te stellen en toe te zenden, waarin opgenomen worden alle studenten die op betreffende opleidingslocatie in opleiding zijn, welk jaar van de opleiding zij op dat moment volgen, en op welke datum (of maand + jaar) zij bij ononderbroken studie hun opleiding met een D.O.-diploma zullen afronden. (Voor alleen de thesis mag hierbij maximaal 2 jaar gerekend worden.)
De opleidingen dienen binnen 2 maanden na dit verzoek de gevraagde gegevens ter beschikking te stellen. Deze lijst dient per persoon te bevatten: volledige naam, huidige adres en woonplaats, geboortedatum en plaats. Van elke persoon dient een kopie paspoort of van ander wettig identiteitsbewijs in het bezit van de opleiding te zijn. Het is ook toegestaan dat de opleiding een genummerde lijst (nummers i.p.v. NAW-gegevens) met betreffende gegevens in te sturen, waarbij de koppeling in bezit van de opleiding blijft. Bij indiening van zijn diploma maakt de student dan zijn betreffende nummer aan het NRO bekend. Tevens is de lijst tijdens de visitatiebezoek ter inzage
3. Diegenen die alle onderdelen behalve de thesis reeds met succes hebben afgerond dienen binnen 1 jaar na de individueel berekende datum als bedoeld in lid 2 het D.O.-diploma behaald te hebben. (TJ)
4. Overige personen die in deze overgangsclausule willen vallen dienen binnen 2 jaar na de individueel berekende datum als bedoeld in lid 2 het D.O.-diploma behaald te hebben. Betreffende uitloop van 2 jaar is ruimte voor herexamens, ziekte, zwangerschap en uitloop om persoonlijke redenen.
5. Al deze individuele personen krijgen via de opleiding vanwege de registratiecommissie NRO het besluit, in casu de einddatum waarvoor men zich nog volgens deze overgangsregeling kan kwalificeren voor een diploma-erkenning als bedoeld in lid 3 en 4, toegezonden. Diploma's nadien behaald dienen te voldoen aan de eisen van dit nieuwe reglement.

6. Al diegenen die aan deze overgangsregels voldoen, voldoen aan de diploma-eisen voor inschrijving in het register NRO. Zij dienen wat betreft de overige regels te voldoen aan de nieuwe eisen zoals geformuleerd in dit reglement en in het vigerende Reglement Registratiecommissie NRO.
7. Indien opleidingen niet een lijst en gegevens als bedoeld in lid 2 ter beschikking stellen of personen niet op deze lijst staan, kan het Register NRO geen garantie vooraf geven dat het diploma van betreffende personen via deze overgangsregeling geldig is voor toelating tot het register. Dezelfde betreffende eisen zullen dan t.z.t. individueel toegepast worden. De bewijsvoering is aan de kandidaat-registerleden. Eventuele kosten van het NRO voor deze beoordeling dienen vooraf door betreffend kandidaat-registerlid te worden voldaan.
8. Diegenen die niet aan de eisen van deze overgangsclausule voldoen en diegenen die wel op voornoemde limitatieve lijst staan maar later dan de berekende datum als bedoeld in lid 5 hun diploma behalen, hebben met betreffend diploma op basis van deze overgangsclausule geen toegang tot het register NRO. Men dient een diploma geldig volgens de nieuwe erkenningscriteria te overleggen.

Artikel B16

De erkende locaties van opleidingsinstituten als bedoeld in artikel B15 van de overgangsregeling zijn:

- a. Flanders International College of Osteopathy (FICO), Langestraat, 37, B - 9150 Kruibeke, België;
- b. The International Academy of Osteopathy (IAO), Klein Dokkaai 3-5, B – 9000 Gent, België;
- c. College voor osteopathische geneeskunde Sutherland (CS), Hugo de Grootkade 30 – 38, 1052 LT Amsterdam, Nederland.

Beleidsregel RC Toetsingscriteria erkenning en visitatie opleidingen

Bij: Reglement Registratiecommissie artikel 8 en vervolgens Beleidsregel Erkenning en Visitatie opleidingen
 Nummer: RC 2009-002
 Startdatum: 1-7-2009
 Einddatum: Huidige beleidsregel
 Vervangen door:

Deze beleidsregel

1. Deze beleidsregel is een uitwerking van artikel B5 lid 2 van het besluit opleiding osteopathie, onderdeel van het Reglement erkenningscriteria opleidingen en nascholing osteopathie. Deze beleidsregel bevat samen met de beleidsregels en andere stukken waarnaar in deze beleidsregel verwezen wordt de gehele procedure en inhoud betreffende de erkenning en visitatie van opleidingen. Onder andere zijn tevens van toepassing
 - Reglement erkenningscriteria opleidingen en nascholing osteopathie
 - Beroepscompetentieprofiel osteopathie
 - Reglement registratiecommissie NRO
 - Beleidsregel RC Procedure erkenning en visitatie opleidingen
2. Deze beleidsregel beschrijft de definitieve toetsingscriteria welke na een overgangstermijn volledig geldig zijn.
 - Voor visitatiedoeleinden zal vooraf aan de visitatie een uitgewerkte vragenlijst inclusief een verzoek om documenten toegezonden worden.
 - In de Beleidsregel RC Overgangsregeling erkenning en visitatie van opleidingen staat het groeiscenario hier naar toe beschreven.

Toetsingscriteria

3. Opleidingen dienen onderwijs in osteopathie te geven zoals beschreven in het Beroepscompetentieprofiel (BCP).
4. Nader gespecificeerd dient (de organisatie van) het onderwijs in de osteopathie ingericht te zijn als gedefinieerd in de hoofdstukken
 - Nederlandse definitie van osteopathie
 - Beroepscompetentieprofiel osteopathie
 - Ingangseisen en lengte van de opleiding
 - Eindtermen van de opleiding
 - Toegepaste eisen aan onderwijsprogramma's en opleidingsinstituten en zoals onderstaand uitgewerkt.

Nederlandse definitie

5. Het onderwijs in de osteopathie dient te vallen binnen de Nederlandse definitie van osteopathie van het Beroepscompetentieprofiel, nader gespecificeerd binnen de 5 modellen welke in betreffend hoofdstuk beschreven zijn. Wereldwijd worden ook andere modellen voor osteopathie onderwezen.

Beroepscompetentieprofiel osteopathie

6. Onderwijs dient gegeven te worden in alle werkgebieden van het CanMEDS-model.

7. Prestatie-indicatoren

1. Aan het eind van de opleiding dient de student te voldoen aan alle gedetailleerde prestatie-indicatoren zoals beschreven in hfdst 6.2.
2. Opleidingen dienen op basis van dit hoofdstuk een beoordelingsformulier beschikbaar te hebben en te gebruiken waarin gescoord kan worden welke vaardigheden en welke mate (knows, knows how, shows how, does) beheerst worden. De mate van detaillering van dit formulier is minimaal dat van de deelcompetentie.
3. Opleidingen zijn verplicht van elke student minimaal eenmaal per jaar een dergelijk scoreformulier in te vullen en met de student te bespreken. Het docentencorps scoort, samen met de student worden zo nodig de belangrijkste achterstanden/leerdoelen op hetzelfde formulier beschreven, de student tekent minimaal voor gezien.
4. De eerste beoordeling dient binnen 12 maanden na de start van de eerste dag van opleiding plaats te vinden en geldt als uitgangsscore.
5. In de parttime opleiding zal er vanzelfsprekend op een aantal deelcompetentie direct hoger gescoord kunnen worden dan in de fulltime-opleiding na de middelbare school. Ook bij de parttime opleidingen dient men bij voornoemde eerste beoordeling per student het niveau van zijn deelcompetenties te onderzoeken. Niet elke student komt met de zelfde competenties van zijn fysiotherapie-opleiding af.
6. Vrijstellingen van onderdelen van onderwijs kunnen niet eerder gegeven worden dan nadat onderzocht is dat de student betreffende deelcompetenties beheerst.

Ingangseisen en lengte van de opleiding

8. Opleidingen dienen de beschreven ingangseisen te hanteren.
9. De vereiste minimale lengte van de opleidingen staat in detail uitgewerkt in hoofdstuk 8.2 van het Beroepscompetentieprofiel.

Eindtermen van de opleiding

10. In het hoofdstuk eindtermen van de opleiding van het beroepscompetentieprofiel staan de getalssmatige eisen welke aan de opleiding gesteld worden. De opleiding dient transparant aan te tonen dat zij aan deze eisen voldoet.

Kwaliteitsbewaking

11. Opleidingen dienen te voldoen aan de eisen betreffende de kwaliteitsbewaking zoals omschreven in hfdst 9.0 t/m 9.2a van het beroepscompetentieprofiel.
12. Betreffende hfdst 9.0
 - wordt bij 1.a.4. met regelmatig voor de osteopathie ge-update literatuurlijst bedoeld, dat duidelijk moet zijn dat de school op alle inhoudelijke niveaus de wetenschappelijke ontwikkelingen bijhoudt. Voor een aanpassing van de literatuurlijst dient eens per 4 jaar door elke docent voor elk lesuur overwogen te zijn of betreffende het onderhavige onderwerp wel de laatste literatuur verwerkt is.
Voor visitatiedoeleinden dienen oude literatuurlijsten met startdatum bewaard te blijven, waarbij als overgangsregeling de eerste datum gelijk is aan de startdatum van het eerste geaccrediteerde schooljaar;
 - dienen alle documenten met uitkomsten ter inzage beschikbaar te zijn voor de visitatiecommissie.
13. Betreffende hoofdstuk 9.1a (wetenschappelijke basis van het onderwijs) wordt verwezen naar "regelmatig voor de osteopathie ge-update literatuurlijst" (zie voorgaand artikel).
14. Betreffende hoofdstuk 9.1.b. (competentieprofiel docent osteopathie)
 - doet de opleiding bij haar visitatie-aanvraag een onderbouwd voorstel van indeling van al haar vaste en niet-vaste docenten en mogelijke vacatures over in dit hoofdstuk beschreven 3 soorten docenten (startend, professional, senior);
 - vermeldt de opleiding tevens wat voor de navolgende 5 jaar de voornemens zijn betreffende

de vaardigheidstraining en de wijze(n) waarop deze gerealiseerd wordt van betreffende personen;

- dient de opleiding voor minimaal 10 van de hoofdvakken zoals vermeldt in hoofdstuk 8.3. (dikgedrukt) een eindverantwoordelijke docent professional (of hoger) als hoofddocent te hebben. De volgende eindverantwoordelijke docent professionals dienen minimaal onderdeel uit te maken van de opleiding. 1 docent kan voor meerdere vakgebieden docent professional zijn.
 - 1 op het gebied van de **embryologie (palpatoire) anatomie en dissectie**
 - 1 op het gebied van de **cyto-histologie - biomedische fysica - biochemie - fysiologie (incl. locale haemodynamica) - pathologie (incl. diagnostische vaardigheden)**
 - 1 op het gebied van de **hulpwetenschappen / overige CanMEDS-vakken onderdeel communicatie**
 - 1 op het gebied van de **neurologie**
 - 3 op het gebied van de respectievelijke gebieden in het **parietale, viscerale en craniale bereik.**
 - 1 op het gebied van de **wetenschappelijke vorming en thesis**
- dient de opleiding vakinhoudelijk geleid te worden door een senior docent professional.

15. Betreffende hoofdstuk 9.1.c. (eisen te stellen aan examens) artikel 4.c.2 (gehele leerstof te dekken) en 4.c.3. (aan te sluiten op het niveau van betreffend leerjaar), dient dit steekproefsgewijs aannemelijk te zijn.

Besluit opleiding osteopathie

16. Opleidingen dienen te voldoen aan de eisen zoals verwoord in het Besluit opleiding osteopathie zoals weergegeven in hfdst 9.2b van het beroepscompetentieprofiel.

17. Naast de aldaar vermelden maatstaven en eisen gelden als uitwerking van het aldaar gestelde de volgende criteria

- Art B8 lid 1: het onderwijs in de praktijkvakken (osteopathie, psychologie) dient voor minimaal 75% gegeven te worden door docenten die minimaal 16 uur per week een betreffende praktijk voeren.
- Art B9 lid 1 (huisvesting en de materiële voorzieningen)
 - De huisvesting dient aan gebruikelijke hygiënische eisen te voldoen.
 - Een naar algemene maatstaven echt te krappe huisvesting, kan in het totaalbeeld reden zijn voor niet erkenning.
 - Op plaatsen waar patiënten gezien worden, dient de isolering betreffende geluid, zichtbaarheid en temperatuur adequaat te zijn als in een gezondheidszorgpraktijk.
- Art B9 lid 2 (meubilair en materiaal)
 - Er dient voor oefengroepen minimaal 1 onderzoeksbank per 3 studenten beschikbaar te zijn en gebruikt te kunnen worden.
- Art B9 lid 3 (studiebegeleiding en informatievoorziening)
 - Voor problemen met de voortgang van de studie dient de in principe geschikte student zich voor advies te kunnen wenden tot de hoofdopleider dan wel tot een door de opleiding aangewezen persoon (studentendecaan).
 - De school dient een bibliotheekfaciliteit te hebben waar minimaal alle boeken, artikelen, CD's, DVD's, etcetera te bezitten waarnaar in het onderwijsmateriaal of in de examen-eisen verwezen wordt.
 - Er dient een kopieerfaciliteit beschikbaar te zijn, m.n. voor het kopiëren van artikelen die anders per persoon een buitenproportionele financiële last zouden inhouden en voor boeken die niet meer in de handel verkrijgbaar zijn.

Visitatie

18. Bij visitatie is het aan de opleidingen om aan te tonen dat men aan de maatstaven en eisen zoals in deze Beleidsregel en gekoppelde documenten beschreven, voldoet.

19. Standaard is dat men aan alle maatstaven en eisen dient te voldoen. De registratiecommissie heeft volledig het recht zich uitsluitend hier op te baseren.

20. Indien een tekort op een of meerdere details elders meer dan gecompenseerd wordt, is de regi-

stratiecommissie op voorstel van de visitatiecommissie gerechtigd om af te wijken van de standaard, mits de tekorten beperkt zijn en mits er betrouwbare afspraken gemaakt kunnen worden wanneer dit tekort binnen een jaar wel in orde is. Erkenning vindt dan plaats voor 1 jaar. Na een jaar kan deze erkenning verlengd worden tot de normale termijn wanneer aangetoond is dat de tekorten zijn gecorrigeerd. (Overige onderdelen worden dan niet herbeoordeeld.)

Aan besluitvorming conform deze regel kunnen echter door opleidingen geen rechten ontleend worden. Het is een eenzijdig coulancerecht aan de zijde van de registratiecommissie.

Voor deze bijzondere procedure met extra werk voor het NRO kan het bestuur van het NRO besluiten als voorwaarde toe te voegen dat de extra kosten in rekening gebracht worden.

21. Omwerkingen van de eigen gegevens naar het toetsingsmodel dienen bij de visitatie-aanvraag door de opleidingen aangeleverd te worden. De omwerkmodus dient daarbij transparant te zijn, hetgeen betekent dat de visiteurs volledig in staat zullen zijn om aan de hand van origineel, omwerking en modus, de wijze van omwerking te toetsen.
22. Vereiste zaken dienen gereed, beschikbaar én ingepland te zijn vanaf het schooljaar dat de accreditatie ingaat. Dit betekent dat
 - betreffend onderwijs ergens in de opleiding aan betreffende jaarklas gegeven dient te worden.
 - alle formulieren beschikbaar dienen te zijn.
 - indicatief voor de gehele opleiding van betreffende jaarklas duidelijk is wanneer wat gedaan wordt.
23. Er is enige ontwikkelingsruimte: zaken die nog niet gereed zijn op het moment dat de te accreditere jaargang start, kunnen in latere jaren van betreffende jaarklas ingepland worden. Dit betekent dan wel een accreditatie onder voorbehoud van werkelijk plaatsgevonden implementatie. Diploma's kunnen dan niet eerder erkend worden dan nadat bij hervisatie is gebleken dat dit ook werkelijk heeft plaatsgevonden.

Vertrouwelijkheid en mate van openbaarheid bij een beroep of een rechtszaak

24. Niet overbodig is hier te vermelden dat de visitatiecommissie een geheimhoudingsplicht heeft betreffende alle details van een opleiding, welke plicht tevens geldt voor de leden van de registratiecommissie waaraan zij wel in details mag rapporteren.
25. De registratiecommissie maakt alleen haar besluit en onderbouwing op hoofdlijnen openbaar. Het bestuur van het NRO heeft in principe ook alleen inzage in deze versie. Aan de betreffende opleiding wordt waar nuttig de gedetailleerde onderbouwing bekend gemaakt.
26. Indien door een opleiding een beroep wordt ingesteld tegen een (onderdeel van een) besluit van de registratiecommissie in deze, dan heeft de registratiecommissie ter toelichting van haar besluit in deze het recht alle door haar geachte relevante gegevens omtrent het betwiste onderdeel die zij in bezit heeft aan het College van Beroep openbaar te maken.
27. Indien door een opleiding in deze een rechtszaak wordt aangespannen tegen een (onderdeel van) de Stichting het NRO, dan is het bestuur gerechtigd ter harer verdediging of ter verdediging van het aangeklaagde orgaan alle ter zake informatie in te zien en in betreffende rechtszaak te hantieren.

Literatuurlijst

1. Beroepsprofielmodel Medisch Specialisten
2. Beroepsprofiel Sportarts 2004
3. CanMEDS 2000 project: "Skills for the new millennium: report of the societal needs working group." Sept 1996.
4. CanMEDS project overview
5. CanMEDS Zorgmodel
6. Competenties van Docenten en Opleiders in het Medisch Opleidingscontinuüm (2008). Werkgroep Docentenprofessionalisering Medisch Onderwijs OCG-DMW en VNMO.
7. Curriculum volume 1 School structure The International Academy of Osteopathie Gent, 2005
8. Curriculum volume 2 Academic-Structure The International Academy of Osteopathie Gent, versie on may 2005
9. Draft version European Framework for Standards of Osteopathic Education and Training (EFCOP)
10. Draft versie osteopathie van de WOHO
11. Elshout-Mohr, M., Oostdam, R., & Overmaat, M. (2002). Student assessment within the context of constructivist educational settings. *Studies in Educational Evaluation*. Volume 28, issue 4, pages 369-360.
12. European Framework for Standards of Osteopathic Education & Training (EFSOET)
13. Goedhart, M. en B. van de Laar (2005). Academische competenties. Hoe te vertalen in een concrete leerdoelen? Groningen: IDO/ScO-RuG.
14. Model Competentiegericht Leren
15. Onderwijsleerplan College Sutherland, Leerdoelen 2004
16. KNMG: Algemene competenties van de medisch specialist
17. Leerplan FICO 2005
18. Paul van Dijk. *Geneeswijzen in Nederland*. Uitg. Ankh Hermes, Deventer, 2003
19. Raamleerplan College voor osteopathische geneeskunde Sutherland, 2005
20. Raamplannen, lesmateriaal en organisatiemateriaal van CS, FICO en IAO (interne stukken, niet openbaar beschikbaar)
21. Standards of Osteopathic Education & Training.
22. Subject benchmark statement osteopathy (2007). Draft for consultation. Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA).
23. Teaching, learning and assessment (2007). The European Framework for Standards of Osteopathic Education & Training (EFSOET).
24. Wojcicki, T.P. (2003). Implementing Teacher Competencies as a Professional Development Activity. *PAACE Journal of Lifelong Learning*, Vol. 12, pages 59-67.

Daarnaast werden de volgende internetbronnen geraadpleegd:

25. www.osteopathy.org.uk
26. www.college-sutherland.nl
27. www.osteopathie-nro.nl
28. www.osteopathiefederatie.nl
29. www.osteopathie.eu
30. www.medischevervolgopleidingen.nl